

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2014 – 2020

Stowarzyszenie Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka

Grudzień 2015

- tekst po zmianach z dnia 16.11.2022 roku

Spis treści

I. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA	- 3 -
Forma prawna i nazwa Stowarzyszenia.....	- 3 -
Obszar objęty LSR.....	- 3 -
Potencjał LGD	- 4 -
Opis sposobu powstawania i doświadczenie LGD	- 4 -
Reprezentatywność LGD.....	- 6 -
Poziom decyzyjny - Rada	- 7 -
Zasady funkcjonowania LGD	- 8 -
II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR	- 9 -
Informacje ogólne.....	- 9 -
Opis metod angażowania społeczności lokalnej w przygotowanie LSR	- 10 -
Opis metod angażowania społeczności lokalnej w proces realizacji strategii.....	- 16 -
Animacja społeczności lokalnych	- 16 -
III. DIAGNOZA - OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI	- 17 -
Wprowadzenie	- 17 -
Położenie i warunki fizjograficzne.....	- 19 -
Rolnictwo.....	- 19 -
Demografia.....	- 21 -
Edukacja.....	- 23 -
Pomoc społeczna	- 24 -
Społeczeństwo obywatelskie.....	- 25 -
Kultura i dziedzictwo kulturowe	- 26 -
Gospodarka.....	- 27 -
Przedsiębiorczość	- 27 -
Inwestycje.....	- 28 -
Rynek pracy.....	- 28 -
Gospodarka morska i rybołówstwo	- 30 -
Turystyka	- 33 -
Infrastruktura i zasoby przyrodnicze.....	- 35 -
Dostępność	- 35 -
Stan i ochrona środowiska	- 35 -
Spójność obszaru PLGR.....	- 37 -
Grupy docelowe	- 37 -
IV. ANALIZA SWOT	- 39 -
Wprowadzenie	- 39 -
Analiza SWOT dla obszaru PLGR.....	- 39 -
Wnioski z analizy SWOT.....	- 42 -
V. CELE I WSKAŹNIKI	- 46 -
Wprowadzenie	- 46 -
Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT.....	- 47 -
VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU	- 81 -
RODZAJE OPERACJI W LSR	- 81 -
Operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD.....	- 81 -
Projekty grantowe.....	- 82 -
Operacje własne PLGR.....	- 82 -
CEL TWORZENIA PROCEDUR	- 82 -
ZASADY TWORZENIA KRYTERIÓW:.....	- 83 -
ZAKRES PROCEDUR	- 84 -
Operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD.....	- 84 -
Granty	- 85 -
Operacje własne	- 86 -
VII. PLAN DZIAŁANIA	- 87 -
VIII. BUDŻET LSR.....	- 89 -
IX. PLAN KOMUNIKACJI	- 91 -
X. ZINTEGROWANIE	- 92 -
Wprowadzenie	- 92 -
Opis zgodności i komplementarności z dokumentami planistycznymi.....	- 92 -
Spójność wewnętrzna LSR - sposób integrowania sektorów, partnerów i zasobów w ramach LSR.....	- 95 -
XI. MONITORING I EWALUACJA	- 97 -
XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	- 98 -
XIII. ZAŁĄCZNIKI DO LSR	- 99 -

I. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA

Forma prawna i nazwa Stowarzyszenia

PÓLNOCNOKASZUBSKA LOKALNA GRUPA RYBACKA (PLGR) z siedzibą we Władysławowie ma formę stowarzyszenia posiadającego osobowość prawną i działającego na podstawie przepisów ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), oraz przepisów prawa dających podstawy do funkcjonowania i wdrażania w latach 2007-2013 środków objętych osią priorytetową 4 — Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007—2013”. W dniu 02.11.2009 nastąpiła rejestracja stowarzyszenia przez Sąd Rejonowy Gdańsk Południe, Wydział VIII Gospodarczy pod nazwą PÓLNOCNOKASZUBSKA LOKALNA GRUPA RYBACKA (nazwa skrócona „Północnokaszubska LGR”). Numer w Krajowym Rejestrze Sądowym: 0000340618. Nadzór nad Stowarzyszeniem sprawuje Marszałek Województwa Pomorskiego. W nowym okresie programowym PLGR funkcjonować zamierza jako Lokalna Grupa Działania, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2015 r., poz. 378). W dalszej części opracowania występuje zamiennie jako PLGR lub LGD.

Obszar objęty LSR

Lokalna Strategia Rozwoju 2014-2020 (LSR) zakłada wdrażanie kilku funduszy na całym obszarze Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej: Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz rozwoju Obszarów Wiejskich oraz pośrednio Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej to 7 gmin stanowiących łącznie obszar Powiatu Puckiego (Północnych Kaszub):

Gminy objęte Lokalną Strategią Rozwoju.

1. Hel – gmina miejska
2. Jastarnia – gmina miejska
3. Władysławowo – gmina miejsko – wiejska
4. Puck – gmina miejska
5. Puck – gmina wiejska
6. Krokowa – gmina wiejska
7. Kosakowo – gmina wiejska

Obszar PLGR obejmuje powierzchnię 572,14 kilometrów kwadratowych, którą zamieszkuje 81 597 osób.

Tabela 1: Liczba ludności oraz powierzchnia gmin objętych Lokalną Strategią Rozwoju, stan na 31.12.2013 r.

Gminy	Liczba ludności w szt.	Powierzchnia gmin w km ²
Hel (m)	3 668	21,72
Jastarnia (m)	3 874	7,80
Puck (m)	11 396	4,79
Władysławowo (m)	15 400	39,22
Kosakowo	11 751	50,14
Krokowa	10 658	211,09
Puck	24 850	237,38
Obszar PLGR	81 597	572,14

Źródło: Główny Urząd Statystyczny: Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2013 r.

Potencjał LGD

Opis sposobu powstawania i doświadczenie LGD

Zebranie założycielskie PLGR odbyło się w dniu 22.09.2009 we Władysławowie. Początki tworzenia partnerstwa miały miejsce wcześniej w 2008 roku, a inicjatywa utworzenia Lokalnej Grupy Rybackiej pochodziła ze środowiska rybaków zatroskanych pogarszającą się sytuacją w rybolóstwie morskim i próbujących szukać sposobów rozwiązywania problemów. Kolejną niezależną inicjatywę, w styczniu 2009 pojęli przedstawiciele sektora społecznego i publicznego, ze szczególną rolą Starosty Puckiego. Wspólne uzgodnienia pomiędzy przedstawicielami trzech sektorów: samorządów, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców, reprezentowanych w szczególności przez przetwórców i środowisko rybaków doprowadziły do połączenia wspólnych sił i środków oraz dało podstawy trwałości organizacji.

W trakcie tworzenia partnerstwa odbyło się wiele narad, spotkań oraz konferencji, podejmowano inne inicjatywy służące utworzeniu partnerstwa oraz przygotowujących lokalną społeczność do opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich. Lokalna Strategia Rozwoju Obszarów Rybackich 2007 - 2013 tworzona była dla gmin miejskich: Hel, Jastarnia, Puck, Władysławowo i gmin wiejskich: Kosakowo, Krokowa, Puck, Wejherowo. Praca nad Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Rybackich na lata 2007 – 2013 zakończyła się złożeniem wniosku o dofinansowanie, którego głównym załącznikiem była LSROR. 12 października 2010 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ogłosił wyniki konkursu, które były początkiem wdrażania przez Północnokaszubską Lokalną Grupę Rybacką Osi priorytetowej IV. Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa w ramach Programu Operacyjnego: Zrównoważony rozwój sektora rybolóstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013. **Strategia PLGR otrzymała maksymalną ocenę w rankingu lokalnych strategii rozwoju obszarów rybackich.** 29 października 2010 r. przedstawiciele Zarządu podpisali umowę ramową nr 5/1/MRiRW-LGR/2010, natomiast 11 lutego 2011 r. podpisano pierwszą umowę z Samorządem Województwa na operację polegającą na funkcjonowaniu Lokalnej Grupy Rybackiej, nabywaniu umiejętności oraz aktywizacji lokalnej społeczności. PLGR zrealizowała postanowienia umowy ramowej poprzez ogłoszenie konkursów na całą przyznaną kwotę, organizację naborów wniosków poprzedzoną szeroką kampanią informacyjną wśród lokalnej społeczności, realizację operacji polegającej na funkcjonowaniu LGR, nabywaniu umiejętności, aktywizacji społeczności lokalnej oraz realizację 19 projektów współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej, z czego zainicjowała 7 projektów, w tym utworzenie Sieci Pomorskich LGR-ów „Maszoperia”.

Na obszarze PLGR dofinansowano przeszło **200 projektów** gmin, organizacji i przedsiębiorców na kwotę **63 mln zł** (największy budżet na wdrażanie inicjatyw oddolnych w Polsce), dzięki którym powstało **200 miejsc pracy**. Projekty przyczyniły się do poprawy jakości życia i zwiększenia przedsiębiorczości na obszarze, w szczególności w zakresie dywersyfikacji i restrukturyzacji działalności rybackiej. Prowadzone przez PLGR działania promocyjne i aktywizujące przyczyniły się do integracji lokalnej społeczności, wzrostu wiedzy o regionie i ekologii (w tym o rybach i środowisku morskim). Dobre doświadczenia wdrożenia LSROR 2007–2013 oraz ukształtowane silne partnerstwo spowodowały chęć aktywnego włączenia się w proces przygotowań do kolejnego okresu programowania. Prace nad Lokalną Strategią Rozwoju 2014 – 2020 rozpoczęło spotkanie warsztatowo-szkoleniowe, które odbyło się już w dniach 6–7 grudnia 2013 w celu zbadania potrzeb społeczności lokalnej w odniesieniu do projektów programów operacyjnych na przyszły okres programowania. Kolejnym kamieniem milowym był list intencyjny podpisany przez Wójtów, Burmistrzów i Starostę w dniu 05.02.2014 r. w sprawie deklaracji współpracy przy budowie wielofunduszowej Lokalnej Strategii Rozwoju. W roku 2015 Rady Gmin wchodzące w skład PLGR podjęły uchwały o przystąpieniu do realizacji wielofunduszowej strategii na lata 2014 – 2020 tj.:

- Uchwała Rady Gminy Krokowa nr X/103/2015 z dnia 26.08.2015 r.
- Uchwała Rady Miejskiej Władysławowo nr XIII/118/2015 z dnia 26.08.2015 r.
- Uchwała Rady Miasta Jastarnia nr XIII/86/2015 z dnia 27.07.2015 r.
- Uchwała Rady Gminy Kosakowo nr XII/53/2015 z dnia 11.06.2015 r.
- Uchwała Rady Miasta Puck nr IX/8/2015 z dnia 29.06.2015 r.
- Uchwała Rady Gminy Puck nr VIII/91/15 z dnia 09.07.2015r.
- Uchwała Rady Miasta Helu nr X/46/15 z dnia 25.06.2015 r.

Decyzją Gminy Wejherowo z maja 2015 r, w Lokalnej Strategii Rozwoju PLGR nie uwzględniono tego obszaru.

Przygotowanie Lokalnej Strategii Rozwoju poprzedzone było licznymi spotkaniami i konsultacjami społecznymi i debatami, na temat, których szczegółowe informacje znajdują się w rozdziale II. Uchwałą nr 1/I/2015 w dniu 29.12.2015 Rada ds. LSR przyjęła Lokalną Strategię Rozwoju 2014 – 2020. Lokalna Strategia Rozwoju 2014 – 2020 stanowi kontynuację działań podejmowanych przez Północnokaszubską LGR, z uwzględnieniem aktualnych uwarunkowań społeczno – gospodarczych oraz potrzeb społeczności lokalnej zgłaszanej podczas konsultacji. Wartością dodaną niniejszej LSR jest możliwość korzystania, z co najmniej dwóch funduszy, co daje szersze i bardziej

spójne możliwości wsparcia lokalnej społeczności oraz integracje działań w ramach inicjatyw oddolnych. Dodatkowo, LSR 2014 – 2020 w dużej mierze zwraca uwagę na spójne, pakietowe i innowacyjne rozwiązania.

Realizacja LSROR 2007–2013 pozwoliła na zdobycie doświadczenia i wykształcenia kadry pracowniczej, Członków Stowarzyszenia, w tym Członków Organów PLGR niezbędne do zarządzania LGD w okresie programowym 2014 - 2020. Wśród członków PLGR budujących nową LSR 2014 - 2020 są podmioty, które uczestniczyły w realizacji zarówno LSROR 2007 – 2013 z Północnokaszubska Lokalną Grupą Rybacką jak i LSR 2007 – 2013 dla Lokalnej Grupy Działania Małe Morze i Lokalnej Grupy Działania Bursztynowy Pasaż.

Tabela 2: Doświadczenie i kompetencje Stowarzyszenia PLGR

	Zdobyte doświadczenie	Zdobyte kompetencje
Pracownicy Biura PLGR	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynacja konkursów w ramach LSROR, • Doradztwo dla beneficjentów PLGR, pomoc beneficjentom w przygotowywaniu wniosków aplikacyjnych oraz rozliczaniu dotacji z OSI 4 PO RYBY 2007-2013, • Organizacja imprez, konferencji oraz realizacja projektów aktywizujących lokalną społeczność, • Animacja i realizacja projektów współpracy z innymi organizacjami w Polsce i Europie, • Przygotowanie sprawozdań merytorycznych w zakresie prowadzonych spraw, • Organizowanie informacji i promocji PLGR, • Praca Dyrektora Biura w zespole ds. RLKS w ramach PO RIM 2014-2020 • Członkostwo Dyrektora Biura w Komitecie Monitorującym RPO WP 2014-2020 	<p>Szkolenia z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie pracowników biura LGR dla beneficjentów i organów LGR w procesie naboru weryfikacji wniosków o dofinansowanie, • Szkolenie dla pracowników biura PLGR dotyczące „Skutecznego prowadzenia szkoleń i spotkań informacyjnych” • Szkolenie w zakresie świadomego budowania wizerunku Stowarzyszenia • Ewaluacja działań LGR • Ochrona danych osobowych • Kurs języka angielskiego – słownictwo dotyczące realizacji projektów współpracy • Szkolenie z zakresu prawa budowlanego • Cykl szkoleń Centrum Doradztwa Rolniczego z zakresu tworzenia lokalnych strategii rozwoju (LSR), przygotowania strategii komunikacyjnej lokalnej grupy działania (LGD) i angażowania społeczności lokalnych w przygotowaniu i realizacji LSR.
Organy Stowarzyszenia	<p>Zarząd PLGR: Wdrażanie LSROR, realizacja celów Stowarzyszenia i zapewnienie funkcjonowania Stowarzyszenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ogłaszanie konkursów o dofinansowanie, • Realizacja umów z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Urzędem Marszałkowskim, opracowanie LSR 2014-2020. <p>Komitet ds. LSROR: Ocena i wybór wniosków do dofinansowanie w ramach LSROR, szkolenia wewnętrzne po zmianie procedur i kryteriów oceny, zmiana LSROR, w szczególności kryteriów wyboru</p> <p>Komisja Rewizyjna: Ocena działalności PLGR, Sporządzanie sprawozdań z działalności</p>	<p>Program szkolenia dla Członków Zarządu, Komitetu ds. LSROR oraz Komisji Rewizyjnej PLGR.</p> <p>Szkolenie Komitetu z zakresu oceny wniosków o dofinansowanie w ramach osi 4 PO RYBY 2007 – 2013.</p>
Członkowie Stowarzyszenia	<p>Ustalenie kierunków działalności Stowarzyszenia, podejmowanie uchwał w sprawie zasad funkcjonowania systemu organizacyjnego i finansowego Stowarzyszenia, Powoływanie i odwoływanie członków Zarządu, w tym Prezesa oraz Wiceprezesa, członków Komisji Rewizyjnej oraz członków Komitetu ds. LSROR, Rozpatrywanie sprawozdań z działalności Zarządu i Komisji Rewizyjnej, Rozpatrywanie wniosków Komisji Rewizyjnej o udzielenie absolutorium Zarządowi corocznie do 30 czerwca danego roku kalendarzowego, Uchwalanie statutu i zmian.</p>	<p>Czynny udział w życiu Stowarzyszenia PLGR. Udział w spotkaniach informacyjnych organizowanych przez PLGR. Informacja do Członków z działalności PLGR przesyłana w cyklu półrocznym, jak również inne materiały dotyczące rozwoju obszaru.</p>

Źródło: opracowanie własne

Strategiczne działania Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej mające znaczenie dla procesu wdrażania planowanej LSR finansowane z PO RYBY 2007 – 2013:

- Zainicjowanie powstania i aktywne uczestnictwo w Maszoperii Pomorskich Lokalnych Grup Rybackich,
- Projekt współpracy polegający na realizacji Północnego Szlaku Rybackiego wraz z powstaniem Centrum Edukacji i Promocji MERK we Władysławowie, realizowany na terenie Północnej Polski
- Wspieranie działań edukacji regionalnej poprzez realizację projektu dla szkół gastronomicznych pn. Kuchnia z ikłą, projektu dla dzieci z przedszkoli i szkół na obszarze pn. Znacząca ryba, projektu edukacji morskiej w Akwarium Gdyńskim,
- Realizacja wydarzenia pn. Fishmarkt 2013 i 2014 promującego ryby i obszary współpracujących Lokalnych Grup Rybackich jako nawiązanie do wielowiekowej tradycji targu rybnego w Gdańsku sięgającej 1343 roku,
- Podejmowanie dyskusji w sprawach ważnych dla rybaków i ich sytuacji, w tym organizacja konferencji pn. Kormoran w aspekcie zrównoważonej gospodarki rybackiej oraz uczestnictwo w licznych spotkaniach, konsultacjach dotyczących projektu Natura 2000 i innych,
- Realizacja programów wsparcia dla organizacji pozarządowych ze środków PO RYBY 2007 – 2013 oraz środków statutowych Stowarzyszenia w odpowiedzi na zgłaszane zapotrzebowanie organizacji.

Potencjał PLGR został wykorzystany na etapie tworzenia LSR 2014 – 2020 poprzez m.in. wykorzystanie doświadczenia w tworzeniu procedur wyboru projektów, poprzez tworzenie możliwości wsparcia projektów sieciowych dla tworzenia pakietowych ofert dla mieszkańców i turystów. Lokalna Strategia Rozwoju 2014 – 2020 została opracowana w partycypacyjny sposób, przez pracowników biura i członków Stowarzyszenia będących autorami LSROR 2007-2013 przy udziale społeczności lokalnej. Wsparcie zewnętrzne związane było jedynie z przygotowaniem analiz i danych tj.: Morskiego Instytutu Rybackiego – PIB – członka PLGR, ODR w Pucki, prof. dr hab. Cezarego Obracht-Prondzyńskiego w ramach wykładu: „Znaczenie myślenia strategicznego dla rozwoju wspólnot lokalnych oraz partycypacji społecznej i planowania strategicznego” oraz moderatora spotkań warsztatowych.

Największą wartością dodaną programu PO RYBY 2007 – 2013 było stworzenie skutecznego dialogu w ramach partnerstwa trójsektorowego i pozyskania zaufania partnerów, co stanowi podstawę do przygotowania i realizacji LSR 2014 - 2020. Stowarzyszenie PLGR stało się marką rozpoznawalną w regionie, a nasze działania są postrzegane, jako istotnie wpływające na rozwój regionalny (stwierdzono na podstawie pozyskanych ankiet). Współpraca partnerów z różnych sektorów przyniosła efekty na etapie planowania LSR w postaci informacji zwrotnej od lokalnej społeczności, co zaprocentuje w przyszłości projektami realizującymi założone wspólnie cele. Ponadto należy podkreślić doświadczenie w realizacji wielu projektów współpracy, dzięki którym PLGR nawiązała współpracę krajową i międzynarodową, a tym samym zyskała zaufanych partnerów, z którymi realizować będzie projekty współpracy w ramach LSR 2014 – 2020.

W realizacji wielofunduszowej LSR brać udział będzie **6 pracowników biura**, z których wszyscy posiadają kwalifikacje przydatne do realizacji LSR i doświadczenie z wdrażania osi 4 na terenie Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej z programu PO RYBY 2007–2013 (załącznik 16 do wniosku o dofinansowanie). Specjaliści ds. LSROR w czasie wdrażania LSROR 2007–2013 przeprowadzili szereg konsultacji i szkoleń dla około 1000 osób. W latach 2011–2015 PLGR przeszło liczne kontrole przeprowadzone m.in. przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz kompleksową kontrolę Najwyższej Izby Kontroli. Wszystkie zakończyły się pozytywnym wynikiem, żadna z 18 kontroli nie wykryła większych błędów czy uchybień.

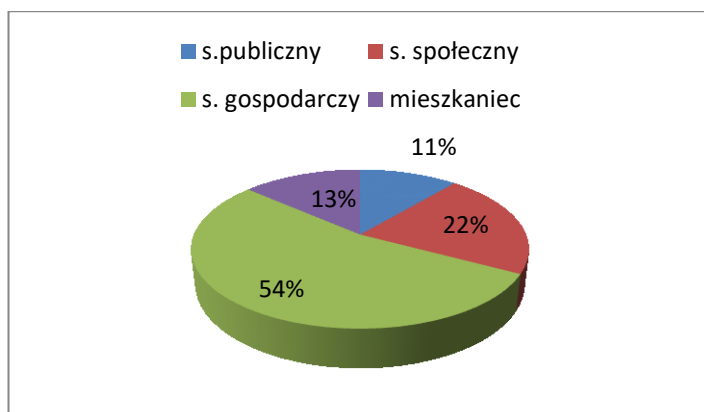
Reprezentatywność LGD

Na dzień składania wniosku Stowarzyszenie PLGR liczyło 125 członków, z czego najliczniejszą grupę stanowią przedstawiciele sektora gospodarczego – 67 osób, co jak pokazują dostępne dane o innych LGD/LGR jest sytuacją nieczęstą, a jednocześnie bardzo pożądaną dla zwiększenia oddziaływania stowarzyszenia na obszar. Wśród podmiotów gospodarczych dominuje sektor rybacki, członkami są także firmy turystyczne, NZOZ-y oraz rzemieślnicy. Kolejną grupą jest sektor społeczny – przedstawiciele 27 organizacji (stowarzyszenia, fundacje, związki zawodowe, organizacje producenckie), następnie mieszkańcy nieprowadzący działalności gospodarczej – 17 osób oraz sektor publiczny reprezentowany przez gminy, starostwo i ich jednostki organizacyjne oraz muzea, szkoły i jednostkę badawczą (MIR – PIB). Skład jest różnorodny i reprezentatywny dla lokalnej społeczności, członkami są zarówno kobiety, jak i mężczyźni, osoby 50+, seniorzy (osoby 60+) i osoby młode (do 35 lat).

Zarząd Stowarzyszenia PLGR składa się z 8 osób, w skład, którego wchodzi prezes i wiceprezes oraz 6 członków. Skład zarządu złożony jest z przedstawicieli 3 sektorów, **sektor rybacki reprezentuje 5 osób**. Organem pełniącym

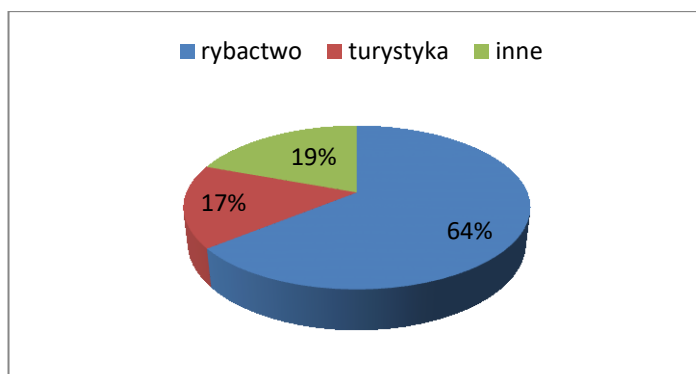
funkcje kontrolne i nadzorcze jest Komisja Rewizyjna, składająca się z 5 osób, również z udziałem przedstawicieli sektora rybackiego.

Wykres 1: Reprezentatywność poszczególnych sektorów w Stowarzyszeniu PLGR – stan na 10.12.2015 r

Wśród przedstawicieli sektora gospodarczego dominują przedsiębiorcy związani z sektorem rybackim, m.in. armatorzy i przetwórcy. Szczegółowe informacje dotyczące tematyki działalności członków przedstawia Wykres 3.

Wykres 2: Obszary działalności Członków PLGR – stan na 10.12.2015 r

W Lokalnej Strategii Rozwoju zdefiniowano grupy docelowe jak i grupy defaworyzowane na obszarze (załącznik nr 7 do wniosku o przyznanie pomocy), do których skierowane będzie wsparcie w ramach pozyskanych środków finansowych. Zaplanowano zakresy wsparcia dla grupy defaworyzowanych oraz szczegółowy plan komunikacji z nimi. Aby zaspokoić potrzeby grup defaworyzowanych Północnokaszubska LGR współpracuje z wszystkimi gminnymi ośrodkami pomocy społecznej oraz Urzędem Pracy w Pucku, Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej, Powiatową Radą Organizacji Pozarządowych, PCPR w Pucku oraz CIS w Pucku.

Poziom decyzyjny - Rada

Organem decyzyjnym PLGR, o którym mowa w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia 1303/2013 jest Rada ds. LSR, która zapewnia wybór operacji zgodny ze strategią z zasadą braku dominacji władz publicznych ani innych grup interesów. Zgodnie z decyzją Walnego Zebrania Członków z dnia 16.11.2015 r. Rada ds. LSR liczy 15 Członków, w tym:

- 4 - przedstawiciele sektora publicznego – 26,67 %,
- 5 - przedstawiciele sektora społecznego – 33,33 %,
- 6 - przedstawiciele sektora gospodarczego w tym wszystkie osoby należą do sektora rybackiego – 40 %.

Przedstawiony skład Rady ds. LSR spełnia następujące warunki:

- przedstawiciele władzy publicznej ani żadnej pojedynczej grupy interesu nie mają więcej niż 49 % praw głosu w podejmowaniu decyzji przez ten organ;
- przedstawiciele sektora rybackiego stanowią 40 % członków,
- żaden z członków Rady ds. LSR nie pełni równocześnie funkcji członka Komisji Rewizyjnej ani członka Zarządu, ani nie pozostaje z członkami Zarządu lub Komisji Rewizyjnej w stosunku bliskiego pokrewieństwa lub podległości z tytułu zatrudnienia;
- żaden z członków nie jest zatrudniony w biurze PLGR;

- w składzie są przedstawiciele wszystkich gmin będących członkami;
- w składzie znajduje się więcej niż jedna kobieta;
- w składzie znajdują się osoby poniżej 35 roku życia.
- w ramach sektora społecznego ani sektora gospodarczego nie istnieje żadna pojedyncza grupa interesu, która posiadałaby więcej niż 49 % praw głosu w podejmowaniu decyzji.

Członkowie Rady ds. LSR

1. Czyszczak Aleksandra	Gmina Krokowa	sektor gospodarczy (rybacki)
2. Sitkiewicz Andrzej	Miasto Puck	sektor społeczny oraz mieszkańcy
3. Jochim Labuda Anna	Miasto Puck	sektor społeczny
4. Palkowski Jarosław	Gmina Hel	sektor publiczny (władza publiczna)
5. Budzisz Daria	Gmina Puck	sektor gospodarczy (rybacki) / od 2017
6. Selonke Marcin	Gmina Puck	sektor społeczny
7. Daniel Kohnke	Gmina Jastarnia	sektor gospodarczy (rybacki) / od 2017
8. Grodzki Piotr	Gmina Władysławowo	sektor gospodarczy (rybacki)
9. Puszkarczyk Tadeusz	Gmina Puck	sektor publiczny (władza publiczna)
10. Groenwald Tomasz	Gmina Hel	sektor gospodarczy (rybacki)
11. Marcin Konkel	Gmina Jastarnia	sektor gospodarczy (rybacki) / od 2017
12. Narkowicz Tyberiusz	Gmina Jastarnia	sektor publiczny (władza publiczna)
13. Karczewska Wiesława	Gmina Władysławowo	sektor publiczny (pozostałe)
14. Wiekiera Zbigniew	Gmina Hel	sektor społeczny
15. Dettlaff Zenon	Gmina Krokowa	sektor społeczny

Zgodnie z Regulaminem Rady ds. LSR, prowadzony jest rejestr interesów członków Rady pozwalający na identyfikację faktu i charakteru ich powiązań z wnioskodawcami / poszczególnymi operacjami. Rejestr interesów członków Rady sporządzany jest na podstawie składanych przez nich tzw. deklaracji bezstronności i oświadczeń. Zasady członkostwa w Radzie i prac organu decyzyjnego regulują zapisy Statutu i Regulaminu Rady, natomiast szczegółowe mechanizmy wyboru i oceny projektów określone są w odpowiednich procedurach. Stanowią one załączniki do wniosku o wybór LSR. Zgodnie z Procedurami wyboru i oceny, w procesie decyzyjnym zostały zastosowane rozwiązania gwarantujące:

- zachowanie określonego parytetu poszczególnych sektorów przy ocenie i wyborze operacji;
- bezstronność w podejmowaniu decyzji poprzez składanie w toku procedury oceniania i wyboru operacji tzw. Deklaracji bezstronności i poufności;
- jawność procesu wyboru poprzez udostępnianie procedur i protokołów z posiedzeń Rady do wiadomości publicznej
- uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą zaistnieć w procesie wyboru i oceny operacji, oraz określenie sposobów ich rozwiązania (np. przy równej ilości punktów, rozbieżnościach w ocenie itp.);
- możliwość odwołania się wnioskodawców od niekorzystnych dla nich decyzji Rady;
- wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych i grup defaworyzowanych poprzez zastosowanie odpowiednich lokalnych kryteriów wyboru oraz kryteriów premiujących;
- przestrzeganie procedur poprzez ustanowienie odpowiedniego ciała sprawdzającego zgodność procedowania.

Rozwiązania stosowane w procesie decyzyjnym są opisane szerzej w Roz. 6.

Zasady funkcjonowania LGD

Tab. 3. Dokumenty regulujące funkcjonowanie PLGR

Lp.	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie	Sposób uchwalania i aktualizacji
1	Statut	<ul style="list-style-type: none"> • Zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach, • Organ nadzoru, • Wprowadzenie dodatkowego organu – Rady, odpowiedzialnego za wybór operacji oraz określenie jej kompetencji i zasad reprezentatywności, • Określenie organu kompetentnego w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji, w tym kryteriów wyboru operacji, • Zasady nabywania i utraty członkostwa w LGR oraz jej 	Uchwała i aktualizuje WZC W kwestii poprawy oczywistych omyłek pisarskich oraz zmian wynikających z wytycznych IŻ dopuszcza się możliwość zmiany przez Zarząd Stowarzyszenia.

		<p>organach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń WZC, Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 	
2	Regulamin WZC	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady głosowania i podejmowania uchwał, • Zasady podejmowania decyzji w sprawie powoływania organów PLGR, • Zasady protokolowania posiedzeń. 	Uchwała i aktualizuje WZC.
3	Regulamin Rady ds. LSR	<ul style="list-style-type: none"> • Uregulowania dotyczące zachowania bezstronności członków rady w wyborze operacji i wyłączenia z oceny operacji, • Szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Rady ds. LSR (sposób informowania o posiedzeniach, zasady dostarczania dokumentów dotyczących spraw podejmowanych na posiedzeniach), • Szczegółowe zasady dotyczące podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji, • Sposób wyboru i obowiązki Prezydium Rady ds. LSR, • Zakres odpowiedzialności osób, których zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu decyzyjnego oraz poprawnym opracowaniem dokumentacji dotyczącej wyboru projektów. 	Uchwała i aktualizuje WZC. W kwestii poprawy oczywistych omyłek pisarskich oraz zmian wynikających z wytycznych IŻ dopuszcza się możliwość zmiany przez Zarząd Stowarzyszenia.
4	Regulamin Biura	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady funkcjonowania Biura PLGR, w tym godziny urzędowania, • Zakres obowiązków i uprawnień Dyrektora Biura i pozostałych pracowników, • Sposób rozliczania delegacji służbowych, • Sposób pomiaru jakości świadczonego doradztwa. 	Uchwała i aktualizuje Zarząd Stowarzyszenia
5	Polityka bezpieczeństwa w zakresie ochrony danych osobowych w stowarzyszeniu Północnokaszubska LGR	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona i przetwarzanie danych osobowych w Stowarzyszeniu PLGR 	Uchwała i aktualizuje Zarząd Stowarzyszenia
6	Procedura naboru na wolne stanowiska pracy w Stowarzyszeniu PLGR	<ul style="list-style-type: none"> • Zasady zatrudniania pracowników w Stowarzyszeniu PLGR 	Uchwała i aktualizuje Zarząd Stowarzyszenia

Zródło: opracowanie własne

II. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Informacje ogólne

Stowarzyszenie PLGR we współpracy z partnerami społecznymi, publicznymi i gospodarczymi, zobowiązało się do opracowania wielofunduszowej strategii zaplanowanej do finansowania w ramach PROW 2014 –2020 (PROW oraz PO Rybactwo i Morze 2014-2020 (PO RiM), a także pośrednio RPO WP 2014-2020. Zmiana formuły realizacji podejścia LEADER na instrument RLKS w powiązaniu z „wielofunduszowością” wymagała szerokiego otwarcia na nowe środowiska dotychczas funkcjonujące poza PLGR. Silny akcent w ramach pierwszych informacji do lokalnej społeczności skierowany został na wielofunduszowy charakter nowej strategii, tak aby zaaktywizować i zintegrować szerokie grono lokalnych liderów dotychczas poruszających się odrębnie na dwóch płaszczyznach: wiejskiej i rybackiej. Taka zmiana wymagała stosunkowo wczesnego rozpoczęcia prac: informowania społeczności lokalnej oraz budowy bazy partnerów LSR.

W grudniu 2013 r. odbyło się pierwsze spotkanie warsztatowo – szkoleniowe tzw. kick off meeting dla lokalnych liderów z obszaru PLGR mające na celu zbadanie potrzeb społeczności lokalnej w odniesieniu do projektowanych

programów operacyjnych 2014-2020. Na początku 2014 uruchomiono stronę www.plgr2020.pl oraz przeprowadzono w prasie lokalnej kampanię informacyjną zachęcającą do włączenia się w pracę nad strategią. W odpowiedzi na społeczną aprobatę inicjatywy oraz na mocy Listu intencyjnego podpisanego przez władze wszystkich gmin wchodzących w skład PLGR w dniu 05.02.2014 r., rozpoczęto pracę zmierzającą do opracowania LSR 2014 – 2020.

Lokalna Strategia Rozwoju 2014 – 2020 dla obszaru PLGR opracowana została w sposób partycypacyjny z aktywnym udziałem szerokiego grona społeczności lokalnej, wszystkich sektorów. Zorganizowano 40 spotkań, wydano 10 artykułów w prasie lokalnej, wyemitowano 4 bloki ogłoszeń radiowych w Radio Kaszebe, wykorzystano badania własne w postaci analizy około 500 ankiet oraz dodatkowo 50 kart konsultacyjnych a także wyniki ewaluacji działań PLGR w ramach wdrażania osi 4 PO RYBY 2007 - 2013. Szeroka kampania informacyjno – konsultacyjna w prasie, radio, internecie uzupełniona była licznymi indywidualnymi spotkaniami i konsultacjami w Biurze PLGR oraz podczas spotkań i wydarzeń o charakterze lokalnym.

Opis metod angażowania społeczności lokalnej w przygotowanie LSR

Należy podkreślić, iż LSR jest dokumentem przygotowanym oddolnie przez lokalną społeczność Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej. Rolę koordynatora i redaktora przy tworzeniu strategii powierzono pracownikom biura PLGR. W proces tworzenia dokumentu zaangażowani byli również moderatorzy spotkań. W pierwszej fazie prac opracowano harmonogram i zasady pracy, które przyjęte zostały przez Zarząd Stowarzyszenia. Proces tworzenia LSR 2014-2020 prowadzono Metodą Aktywnego Planowania Strategii (MAPS). Metoda ta polega na zaangażowaniu osób, których dokument ten dotyczy, rozpoznanie ich potrzeb, pomysłów i planów oraz skonfrontowanie ich z możliwością realizacji w ramach nowotworzonej strategii. Kluczowym krokiem było zatem powołanie **Grupy Roboczej** pracującej nad kolejnymi etapami LSR, w skład której weszli przedstawiciele trzech sektorów z każdej gminy: publicznego, społecznego i gospodarczego. Uzupełnieniem reprezentacji sektora rybackiego w Grupie Roboczej było 5 rybaków - członków Zarządu, którzy brali czynny udział w pracach nad LSR. Szeroki udział przedstawicieli najważniejszych sektorów z punktu widzenia LSR, umożliwił Grupie Roboczej kompleksową analizę lokalnych uwarunkowań, głównych problemów i potencjałów rozwojowych obszaru. Co więcej grupa nie była ciałem zamkniętym, w czasie trwania prac angażowały się kolejne osoby zainteresowane rozwojem obszaru. Po drugie, szerokie przedstawicielstwo oraz ukształtowana już wstępnie na bazie informacji prasowych i strony www.plgr2020.pl na obszarze PLGR wiedza o nowej LSR dała możliwość sprawnego dotarcia do lokalnych liderów i innych ważnych podmiotów, którzy zaczęli wspierać pracę nad LSR.

Grupę Roboczą ds. LSR tworzyli:

1. Andrzej Sitkiewicz – Stowarzyszenie Klasy Puck / społeczny
2. Monika Madaj-Walasz, Hanna Pruchniewska – Miasto Puck / publiczny
3. Emilia Pokrywka-Klein, Beata Konkel, Klaudia Budzisz - Miasto Jastarnia / publiczny
4. Agnieszka Robak, Dominika Grymajło - Gminy Kosakowo / publiczny
5. Romualda Białkowska – CIS Puck / społeczny
6. Wojciech Domnik; Anna Konieczna - Miasta Władysławowo / publiczny
7. Jarosław Palkowski – Miasto Hel / publiczny
8. Jarosław Białk – Starosta Pucki / publiczny
9. Joanna Kosińska – Zarząd Portu Morskiego Hel / gospodarczy
10. Marcin Rakowski – Morski Instytut Rybacki – PIB
11. Joanna Dopke – ODR w Pucku / publiczny
12. Agnieszka Poćwiardowska – PUP w Pucku / publiczny
13. Bartłomiej Pluciennik – Nadmorski Park Krajobrazowy
14. Marek Lis- Stowarzyszenie Nowa Holandia / społeczny
15. Marcin Selonke – Fundacja Sławny Gród / społeczny
16. Mirosław Kuklik – Muzeum Ziemi Puckiej / publiczny
17. Janusz Golisowicz – Powiatowa Rada Organizacji Pozarządowych / społeczny
18. Michał Necel -Zrzeszenie Rybaków Morskich / gospodarczy i rybacki
19. Jacek Szomburg – rybak, Hel / społeczny i rybacki
20. Barbara Mudlaff – LOT Kaszuby Północne / społeczny
21. Zbigniew Dampc - CECH Rzemiosł Różnych w Puck / społeczny i gospodarczy

oraz

Zarząd i Biuro Północnokaszubskiej LGR.

Opis metod angażowania społeczności lokalnej w przygotowanie LSR, wraz z określeniem grup docelowych przedstawiono w rozbiciu na etapy określone w poradniku do LSR:

Tab. 4. Partycypacyjna praca nad LSR 2014-2020

Metody angażowania społeczności lokalnej/ Grupa docelowa	Uzasadnienie metod
Etap definiowania potrzeb i problemów - partycypacyjna diagnoza	
<p>1. Analiza danych zastanych (desk research)</p> <p>2. Badanie ankietowe Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej</p> <p>3. Warsztaty Grupy Roboczej ds. LSR. Grupa docelowa: lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych</p> <p>4. Seminarium wraz moderowaną dyskusją. Grupa docelowa: lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych</p> <p>5. Wymiana informacji on-line oraz hierarchizacja wyników analizy SWOT (ankieta – zogniskowany wywiad grupowy) Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej, lokalni liderzy</p> <p>6. Otwarte konsultacje społeczne Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej, Radni</p>	<p>1. Analiza danych statystycznych oraz dokumentów źródłowych, w tym pochodzących od przedstawicieli Grupy Roboczej (np. dane Morskiego Instytutu Rybackiego, Ośrodka Doradztwa Rolniczego). Do zebrania i zobiektywizowania danych zaangażowano ekspertów zewnętrznych.</p> <p>2. Badania ankietowe: - ankieta 1 wprowadzająca w tematykę RLKS - 166 ankiet (06.2014 – 02.2015); - ankieta 2 dotycząca analizy potrzeb mieszkańców – 67 ankiet (01-02.2015) Badania skierowano do ogółu społeczeństwa, aby dotrzeć do szerokiego grona odbiorców dystrybucja ankiet odbywała się w biurze PLGR, w gminach należących do PLGR, podczas wydarzeń lokalnych oraz poprzez konkurs z ankietą.</p> <p>3. Spotkania: - 28.07.2014 – warsztaty dotyczące zakresu diagnozy obszaru; - 08.12.2014 - opracowanie wstępnej wersji diagnozy obszaru (zebranie i analiza danych) oraz opracowanie analizy SWOT przeprowadzono w formie kreatywnych metod warsztatowych m.in. metoda „burzy mózgów” „kuli śniegowej”. Podsumowaniem każdego ze spotkań była moderowana dyskusja, której wyniki przedstawiane były w formie aktualizacji diagnozy i SWOT.</p> <p>4. Spotkanie dla rozszerzonej Grupy Roboczej w dniu 03.09.2014 r. Część wykładowa spotkania nt. Znaczenie myślenia strategicznego dla rozwoju wspólnot lokalnych oraz partycypacji społecznej w planowaniu strategicznym. Część warsztatowa – dyskusja: Struktura strategii, organizacja, etapy i harmonogram pracy, plan komunikacyjny oraz formy zaangażowania interesariuszy i społeczności lokalnych, przesądzenia w odniesieniu do struktury diagnozy.</p> <p>5. Konsultacje zamieszczonych na stronach Stowarzyszenia oraz stronach gmin oraz rozsyłane Newsletterem PLGR (około 120 adresów) dotyczące materiału wypracowanego na warsztatach oraz tj diagnoza, SWOT, wnioski z analizy (02.-03.2015). Opinie zgłaszane w formie formularza uwag – otrzymano 20 formularzy. W celu hierarchizacji czynników SWOT przeprowadzono badania ankietowe (03.2015), wśród lokalnych liderów w którym każdemu z wybranych czynników respondenci przyporządkowali punktację, która wskazywała wagę każdego z elementów SWOT w 4 kategoriach analizy - otrzymano 26 zestawień (gminy z obszaru PLGR przesyłały podsumowanie sporządzonej wewnętrznie analizy dot. hierarchizacji SWOT).</p> <p>6. Spotkania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gmina Jastarnia - 15 stycznia • Gmina Puck - 22 stycznia

<p>Miast i Gmin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Krokowa - 27 stycznia • Miasto Władysławowo - 28 stycznia i 4 luty • Miasto Hel - 29 stycznia • Gmina Kosakowo - 5 luty • Miasto Puck - 26 stycznia i 2 luty <p>Bezpośrednie konsultacje społeczne odbyły się na zakończenie etapu dotyczącego diagnozy problemów i potrzeb. Ogłoszenia o konsultacjach podane były w prasie (Echo Ziemi Puckiej, gazetki gminne), Internecie (strony internetowe PLGR, strony internetowe gmin, Facebook, newsletter PLGR). W każdej gminie uwzględniono informację dla rybaków o spotkaniach w sposób skuteczny dla tej grupy – w portach rybackich oraz podczas ogłoszeń parafialnych w Kościołach. Materiał po zakończeniu konsultacji i przanalizowaniu uwag został przyjęty przez Komitet ds. LSROR na posiedzeniu w dniu 26.02.2015 r.</p>
<p>Etap określania celów i ustalania ich hierarchii oraz poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii</p>	
<p>1. Warsztaty Grupy Roboczej ds. LSR Grupa docelowa: lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych.</p> <p>2. Warsztaty strategiczne dla partnerów PLGR Grupa docelowa: władze samorządowe, lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych.</p> <p>3. Badania ankietowe Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem sektora rybackiego</p> <p>4. Otwarte konsultacje społeczne Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej – mieszkańcy każdej gminy objętej LSR</p>	<p>1. Spotkania: - 23 luty 2015 - opracowanie materiału wyjściowego do dyskusji i prac dla Grupy Roboczej. - 14 kwietnia 2015 - podsumowanie warsztatów i opracowanie materiału do konsultacji społecznych. - 20 lipca 2015 - analiza zebranego w trybie konsultacji materiału, spójność celów z diagnozą obszaru oraz analizą SWOT.</p> <p>2. Warsztaty strategiczne 27-28 marca 2015 r. dla rozszerzonej Grupy Roboczej, w ramach których wypracowano strukturę części projekcyjnej LSR, zidentyfikowano interesariuszy oraz wstępnie zidentyfikowano cele i działania. Na podstawie przeprowadzonej analizy w oparciu o wnioski z analizy SWOT, Grupa Robocza w formie warsztatowej oceniła problemy i przeformułowała w możliwe do wykonania na cele. Metody pracy: dyskusja moderowana, praca w grupach. Efektem warsztatów było: uzgodnienie zapisów Misji i Wizji Strategii, zidentyfikowanie siatki celów z uwzględnieniem podziału celów na działania oraz wstępne przyporządkowanie typów wskaźników do zidentyfikowanych celów i działań.</p> <p>3. Badania ankietowe: - ankieta 3: dotycząca opinii mieszkańców w zakresie kierunków wsparcia, zarówno w zakresie przedmiotowym, jak i podmiotowym – 30 ankiet. - ankieta 4: skierowana została do przedstawicieli sektora rybackiego dotycząca potrzeb sektora i sposobów ich rozwiązania - 25 ankiet. Należy jednak nadmienić, że przedstawiciele sektora rybackiego sygnalizowali preferencje wyrażania opinii podczas bezpośrednich spotkań.</p> <p>4. Spotkania: • 03.08.2015 - Sieciarnia w Helu, • 04.08.2015 - Urząd Miasta w Jastarni, • 05.08.2015 - Centrum Edukacji i Promocji MERK we Władysławowie,</p>

<p>5.Konsultacje społeczne on line. Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 06.08.2015 - Ratusz Urzędu Miasta w Pucku, • 10.08.2015 - Osada w Sławutowie, • 11.08.2015 - Urząd Gminy Krokowa, • 12.08.2015 - Urząd Gminy Kosakowo <p>Ogłoszenia o konsultacjach podane były w radio (Radio Kaszebe), prasie (Echo Ziemi Puckiej, gazetki gminne), Internecie (strony internetowe PLGR, strony internetowe gmin, Facebook, newsletter PLGR). W każdej gminie uwzględniono informację dla rybaków o spotkaniach w sposób skuteczny dla tej grupy – w portach rybackich oraz podczas ogłoszeń parafialnych w Kościołach.</p> <p>5. Konsultacje zamieszczonych na stronach Stowarzyszenia oraz stronach gmin oraz rozsyłane Newsletterem PLGR (około 120 adresów) dotyczące celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz siatki celów. Opinie zgłaszane w formie formularza uwag – otrzymano 10 formularzy.</p>
<p>Etap poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju</p>	
<p>1.Badanie ankietowe online w formie „bazy projektów”. Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej</p> <p>2.Konsultacje społeczne on line. Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej</p> <p>3.Warsztaty Grupy Roboczej ds. LSR. Grupa docelowa: Grupa docelowa: władze samorządowe, lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych.</p> <p>4.Debaty strategiczne Grupa docelowa: ogół społeczeństwa, w tym poszczególne sektory, w szczególności sektor rybacki</p>	<p>1. Badanie (ankieta CAWI) skierowane było do wszystkich mieszkańców i polegało na tworzeniu bazy projektów – planowane projekty w ramach wsparcia wielofunduszowej LSR. Dzięki badaniu PLGR zidentyfikowało oczekiwane w ramach LSR operacje – 80 ankiet.</p> <p>2. Konsultacje zamieszczonych na stronach Stowarzyszenia oraz stronach gmin oraz rozsyłane Newsletterem PLGR (około 120 adresów) dotyczące Planu Komunikacji i Planu Monitoringu i Ewaluacji. Opinie zgłaszane w otwartej formie.</p> <p>3. Spotkania: - 27.10.2015 – dyskusja nt. kryteriów wyboru projektów, - 25.11.2015 - dyskusja nt. kryteriów wyboru projektów, Z uwagi na zmiany w zakresach dotyczących operacji RLKS w PO Rybactwo i Morze prace nad wskaźnikami i kryteriami odbywały się w ramach Grupy Roboczej.</p> <p>4. Debaty publiczne w formie konsultacji reprezentatywnych (poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii dla poszczególnych grup interesariuszy) związana była z planowaniem projektów do realizacji w ramach LSR, oczekiwań, możliwości, czasu realizacji a także kryteria oceny projektów w ramach LSR.</p> <p>Spotkania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla sektora publicznego – 04.11.2015 r. • dla sektora społecznego – 07.11.2015 r. • dla sektora gospodarczego – 07.11.2015 r. • dla sektora rybackiego: 07.11.2015 r. Kuźnica i 08.11.2015 Jastarnia

Etap formułowania wskaźników realizacji LSR	
<p>1. Warsztaty strategiczne dla partnerów PLGR Grupa docelowa: władze samorządowe, lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych.</p> <p>2. Warsztaty Grupy Roboczej ds. LSR. Grupa docelowa: Grupa docelowa: władze samorządowe, lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych.</p> <p>3. Konsultacje społeczne online. Grupa docelowa: ogół społeczności lokalnej</p> <p>4. Debaty strategiczne Grupa docelowa: ogół społeczeństwa, w tym poszczególne sektory, w szczególności sektor rybacki</p>	<p>1. Etap formułowania wskaźników realizacji LSR realizowany był równoległe z etapem definiowania potrzeb, a jego początkiem były warsztaty w dniach 27/28.03.2015r. Zaangażowanie sektora publicznego i lokalnych liderów w początkowej fazie formułowania wskaźników realizacji LSR uzasadnione było weryfikacją strategii i planów samorządów obszarów objętych LSR oraz opinią lokalnych liderów będących ekspertami tematów, które porusza LSR, reprezentujących różne sektory.</p> <p>2. Spotkanie w dniu 03.10.2015 dotyczyło m.in. wypracowania wskaźników przypisanych do przedsięwzięć, dalszych ustaleń w sprawie celów szczegółowych i celów ogólnych wraz z uzasadnieniem wyboru konkretnego wskaźnika w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć, wskazania źródła pozyskania danych do pomiaru, sposobu i częstotliwości dokonywania analiz. Konsultacje z uwagi na krótki termin przeprowadzono za pomocą arkusza konsultacyjnego oraz indywidualnych wywiadów w ramach bieżącej pracy biura, spotkań, kontaktów indywidualnych, strony internetowej z możliwością zgłaszania uwag na arkuszu konsultacyjnym.</p> <p>3. Konsultacje zamieszczonych na stronach Stowarzyszenia oraz stronach gmin oraz rozsyłane Newsletterem PLGR (około 120 adresów) dotyczące wskaźników w powiązaniu z celami. Opinie zgłaszane w otwartej formie.</p> <p>4. Debaty publiczne w formie konsultacji reprezentatywnych (poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji strategii dla poszczególnych grup interesariuszy) związana była z planowaniem projektów do realizacji w ramach LSR, oczekiwań, możliwości, czasu realizacji. Spotkania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dla sektora publicznego – 04.11.2015 r. • dla sektora społecznego – 07.11.2015 r. • dla sektora gospodarczego – 07.11.2015 r. • dla sektora rybackiego: 07.11.2015 r. Kuźnica i 08.11.2015 Jastarnia
Etap identyfikacji grup docelowych strategii	
<p>1. Kick off meeting rozpoczynające pracę nad LSR Grupa docelowa: władze samorządowe, lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych.</p> <p>2. Ustanowienie szeroko reprezentowanej Grupy Roboczej</p>	<p>1. Spotkanie dla lokalnych liderów reprezentujących różne sektory i różne grupy interesu zorganizowane w dniach 6/7.12.2013 r. Zaangażowanie sektora publicznego i lokalnych liderów w początkowej fazie formułowania grup docelowych LSR uzasadnione było kompleksową wiedzą tej grupy obszarów objętych LSR oraz opinią lokalnych liderów reprezentujących różne sektory, w tym sektor rybacki oraz grupy defaworyzowane.</p> <p>2. W ramach spotkania zespołu roboczego zapraszano specjalistów pochodzących z różnych środowisk i instytucji, także członków grupy roboczej m.in. OWES, PUP, PCPR, MIR-PIB dla znalezienia optymalnego rozwiązania w zakresie efektywności ukierunkowania wsparcia do konkretnych grup docelowych.</p>

<p>Grupa docelowa: ogół społeczeństwa, reprezentanci każdego sektora i różnych grup tematycznych</p> <p>3.Konsultacje reprezentatywne dla pomiotów sfery pomocy społecznej</p> <p>Grupa docelowa: podmioty sfery pomocy społecznej, grupy defaworyzowane</p> <p>4.Seminarium wraz moderowaną dyskusją.</p> <p>Grupa docelowa: lokalni liderzy reprezentujący wszystkie gminy obszaru PLGR, wszystkie sektory, ze szczególnym uwzględnieniem przedstawicieli sektora rybackiego oraz reprezentujących interesy grup defaworyzowanych</p>	<p>3. W zakresie osób wykluczonych przeprowadzono konsultacje reprezentatywne (bezpośrednio - spotkanie oraz pośrednie – badanie ankietowe – 7 ankiet) z wszystkimi podmiotami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną oraz wsparciem osób wykluczonych na obszarze – spotkanie z GOPS/MOPS w dniu 12.08.2015. W przypadku sektora rybackiego nieocenione były indywidualne, bezpośrednie rozmowy z rybakami, które w powszechnej opinii są najskuteczniejszą formą komunikacji ze środowiskiem rybackim, niechętnemu ankietom i spotkaniom w szerszym gronie.</p> <p>4. Spotkanie dla rozszerzonej Grupy Roboczej w dniu 03.09.2014. Część wykładowa spotkania nt. Znaczenie myślenia strategicznego dla rozwoju wspólnot lokalnych oraz partycypacji społecznej w planowaniu strategicznym. Część warsztatowa – dyskusja: Struktura strategii, organizacja, etapy i harmonogram pracy, plan komunikacyjny oraz formy zaangażowania interesariuszy i społeczności lokalnych, przesądzenia w odniesieniu do struktury diagnozy.</p>
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Opis metod angażowania społeczności lokalnej w proces realizacji strategii

Angażowanie społeczności lokalnej w proces realizacji LSR wymaga spełnienia kilku warunków brzegowych, min. potrzeba ukształtowanych rzetelnych liderów w społeczności, jasnego określenia zasad wdrażania LSR, stabilności regul, w tym także wprowadzania ich zmian. Określony proces przeprowadzania etapu monitorowania i oceny realizacji strategii, aktualizacji strategii oraz zmiany lokalnych kryteriów wyboru zapewni jak najszerszy udział partnerów PLGR i wszystkich mieszkańców obszaru. Procedura na każdym z etapów to schemat działań związanych ze zgłaszaniem, analizowaniem i przyjmowaniem/nieprzyjmowaniem zmian w zapisach LSR. Założenia ogólne:

- proces wdrażania i aktualizacji LSR odbywa się z jak najszerszym udziałem partnerów i wszystkich mieszkańców obszaru,
- wszystkie działania PLGR dotyczące wdrażania LSR są jawne,
- PLGR monitoruje na bieżąco wdrażanie LSR i upublicznia informacje,
- wnioski w sprawie zmian zapisów w LSR mogą zgłaszać członkowie PLGR oraz wszyscy mieszkańcy obszaru,
- każdorazowo przewiduje się konsultacje z przedstawicielami sektora rybackiego i przedstawicielami grup defaworyzowanych.

Do angażowania społeczności lokalnej w proces realizacji strategii, aktualizacji strategii, a także opracowanie i zmiany lokalnych kryteriów wyboru stosowane będą metody wykorzystujące następujące kanały komunikacji:

- ankiety internetowe
- poczta e-mail
- badania ankietowe
- karty uwag do projektu okresowej ewaluacji LSR i PLGR
- spotkania otwarte
- publiczne wezwania do zgłaszania opinii za pomocą lokalnych mediów oraz przez ogłoszenia w gminach

Dodatkowo wykorzystane będą kanały komunikacji z następującymi grupami:

- osoby defaworyzowane: za pośrednictwem ośrodków i instytucji działających w sektorze pomocy społecznej oraz Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej
- sektor rybacki: indywidualne spotkania w terenie, spotkania okresowe w portach rybackich, współpraca z organizacjami rybackimi, zaangażowanie rybaków w tworzenie „szlaku rybackiego”, wykorzystanie lokalnych liderów rybackich – członków Zarządu PLGR;
- sektor rolniczy: za pośrednictwem Ośrodków Doradztwa Rolniczego, poprzez lokalnych liderów na poziomie sołectw oraz Bank Spółdzielczy współpracujący z PLGR

Animacja społeczności lokalnych

W celu animacji społeczności lokalnej Stowarzyszenie PLGR planuje zastosowanie różnych metod wspierania członków społeczności w procesie realizacji LSR, w tym dotychczas stosowanych jak i wypracowanych na podstawie całego procesu tworzenia LSR. Włączenie szerokiego grona mieszkańców w proces tworzenia LSR gwarantuje iż zaproponowane wspólnie metody animacji społecznej będą skuteczne: w realizacji LSR; budowaniu kapitału społecznego obszaru; pozwolą na zwiększenie efektywności prowadzonych działań. Zaktywizowaniu społeczności lokalnej oraz lepszemu wykorzystaniu potencjału na obszarze PLGR będzie służyć skoncentrowanie działań stowarzyszenia wokół:

- kampanii informacyjnych o LSR z wykorzystaniem nowych kanałów komunikacji (Facebook i inne),
- projektów edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży,
- projektów społecznych adresowanych do osób starszych i niepełnosprawnych,
- integracji międzypokoleniowej w ramach w/w projektów edukacyjnych i społecznych,
- szkolenia kadr wnioskodawców biorących udział we wdrażaniu LSR,
- wydarzeń o charakterze promocyjnym związanych z obszarem działania, szczególnie wydarzenia nawiązujące do tradycji lokalnych, powrót do korzeni kultury i tradycji,
- szkolenia lokalnych liderów - rozbudowa sieci lokalnych liderów,
- wyjazdów studyjnych
- organizacja zajęć edukacyjnych dla wszystkich uczniów szkół z terenu w ramach oferty Centrum Edukacji i Promocji MERK funkcjonującego przy PLGR,
- animacja wirtualna za pośrednictwem mediów społecznościowych.

Działania skierowane będą do wszystkich sektorów: samorządów, organizacji i mieszkańców oraz do przedstawicieli biznesu. Zaktywizowaniu społeczności lokalnej oraz lepszemu wykorzystaniu potencjału na obszarze PLGR służyć będą działania stowarzyszenia w ramach wdrażania LSR realizowane poprzez:

- ukierunkowanie projektów współpracy na rzecz wprowadzenia nowych rozwiązań dla rybactwa łodziowego na obszarze PLGR i efektywnej dywersyfikacji działalności
- ukierunkowanie projektów grantowych na wsparcie małych organizacji pozarządowych działających na rzecz lokalnego dziedzictwa i kultury w tym promocji produktów lokalnych;
- ukierunkowanie wsparcia w ramach LSR na projekty edukacji ekologicznej i edukacji morskiej i żeglarskiej dla dzieci i młodzieży
- ukierunkowanie wsparcia w ramach LSR na projekty aktywizujące osoby starsze i niepełnosprawne na obszarze
- preferowanie w LSR projektów, w których beneficjentami lub grupą docelową są przedstawiciele grup defaworyzowanych
- wsparcie podmiotów ekonomii społecznej angażujące przedstawicieli grup defaworyzowanych
- zaangażowanie w akcje pożytku publicznego np. połączone z publikacją na stronach internetowych zdjęć,
- wspieranie i pomoc dla istniejących już organizacji lub też na pomoc w tworzeniu nowych – podejmowanie komplementarnych działań na rzecz integracji trzech sektorów;
- inne zdiagnozowane podczas działań monitoring i ewaluacji.

W ramach branżowych spotkań i konsultacji (sektor pomocy społecznej) ustalono wspólnie, iż niecelowe jest tworzenie przedsięwzięć adresowanych wyłącznie do tych grup wykluczonych, istotniejsze jest preferowanie we wszystkich możliwych działaniach LSR grup zagrożonych wykluczeniem czy to ze względu na dostęp do rynku pracy czy ogólnej społecznej aktywności. Określono także, iż najefektywniejszą formą wsparcia jest adresowanie pomocy do organizacji i podmiotów działających na rzecz grup defaworyzowanych, także z uwagi na inne kompleksowe projekty realizowane na obszarze Powiatu Puckiego bezpośrednio adresowane do zdiagnozowanych osób/grup defaworyzowanych np. w ramach RPO WP 2014-2020.

Zgodnie z przyjętym planem komunikacji, szereg działań Biura PLGR ukierunkowana będzie na wspieranie oraz kreowanie na obszarze realizacji projektów beneficjentów. Zdecydowana większość ankietowanych opowiada się za typowymi formami aktywizacji i animacji społeczności lokalnych. Większość głosów dotyczyła szkoleń oraz warsztatów, a w przypadku rybaków indywidualnych spotkań, szczególnie na terenie portów. Uczestnicy badania tym samym opowiedzieli się za animacją społeczności lokalnych poprzez edukację uznając że, mieszkańców obszaru najlepiej pobudzi do działania wiedza i świadomość o możliwościach LSR i kompetentna pomoc pracowników PLGR.

III. DIAGNOZA - OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

Wprowadzenie.

Partycypacyjna metoda pracy nad LSR szczegółowo została opisana w poprzednim rozdziale, istotne wydaje się zaznaczenie w tym miejscu, iż na każdym z kolejnych etapów prac nad LSR oraz jej konsultacji podstawą trafności decyzji jest dobrze przeprowadzona diagnoza oraz szeroki proces konsultacji problemów, potrzeb, zasobów i potencjału obszaru. Dlatego też przebiegał ten proces w ramach prac nad LSR stosunkowo długo i wykorzystano różne metody partycypacji, opierając się na kompleksowych danych źródłowych. W zakresie wskazanych niżej obszarów diagnozy mieszkańcy i społeczność lokalna miała możliwość przedstawienia własnej oceny obszaru, zarówno w ramach warsztatów, badań ankietowych czy też indywidualnych konsultacji.

Mieszkańcy w ramach konsultacji potwierdzają informacje statystyczne zawarte w diagnozie np. kwalifikujące unikatowe walory przyrodniczych Północnych Kaszub jako mocną stronę obszaru. Wnioski z konsultacji społecznych w odniesieniu do analizy obszaru pokazują iż dla 60% ankietowanych dwie cechy obszaru: *Nadmorskie położenie, walory przyrodnicze i krajobrazowe, oraz wysoka atrakcyjność turystyczna w tym dobre warunki do uprawiania sportów wodnych (m.in. szczególne cechy Zatoki Puckiej)* stanowią najważniejsze mocne strony obszaru i główny atut regionu. Wśród słabości obszaru kwestie potencjału obszaru wskazywane zostały z uwagi na brak możliwości postrzegania Północnych Kaszub jako „najbardziej morskiego i rybackiego obszaru w kraju”. Podsumowaniem głosów mieszkańców w tym zakresie jest powtarzająca się w konsultacjach uwaga: *hasło „Powiat Prawdziwie Morski” powinno się urzeczywistnić we wspólnych działaniach samorządów, w kierunkach rozwoju turystyki, edukacji, transportu itp. (spotkanie w Jastarni: 15.01.2015).*

Położenie obszaru, warunki fizjograficzne przenikają się z zasobami przyrodniczymi. W opinii mieszkańców wyrażanej na kolejnych spotkaniach konsultacyjnych krajobraz Północnych Kaszub pomimo zachowanych wartości przyrodniczych stanowi przykład krajobrazu w znacznym stopniu *przekształconego pod wpływem działalności i presji*

człowieka. Na przekształcenia miały wpływ zarówno rozwój osadnictwa, rybolówstwa (*niepokojąco niski stan zasobów ryb w Bałtyku – uwaga zgłaszana przez samych rybaków*), jak i szczególnie w ostatnich latach turystyka. W opinii wszystkich sektorów rozwój osadnictwa w dużym stopniu związany jest z rozwojem turystyki, a *powstawanie całych dzielnic wczasowych doprowadziło do znacznych zmian przestrzennych na obszarze i degradacji cennych przyrodniczo obszarów*.

Kwestia dziedzictwa i kultury kaszubskiej znalazła się w wielu odpowiedziach i wskazaniach mieszkańców. W ramach pierwszych badań ankietowych, *45% badanych wskazało bogate walory kulturowe (kultura rybacka, kaszubska) jako jedną z głównych, silnych stron regionu*. Jednocześnie *nienystarczająca promocja i rozwój kultury oraz tradycji kaszubskiej była najczęściej wskazywaną słabą stroną obszaru (35%)*.

W zakresie produktów lokalnych spotkania terenowe potwierdziły konieczność wsparcia tego typu działalności poprzez promocję, wsparcie merytoryczne producentów, inwestycję w sprzęt i wyposażenie, natomiast nie zdiagnozowano potrzeby tworzenia inkubatora przetwórstwa na obszarze. Z uwagi na znikomą liczbę lokalnych produktów w stosunku do istniejącego potencjału i zasobów, szczególnie związanych z produktami rybackimi potraktowano spotkania konsultacyjne także jak badanie obszaru i ocenę potencjału producentów. Mieszkańcy wskazywali wiele przykładów produktów, szczególnie rybnych które potencjalnie stanowić mogą lokalny produkt który obecnie nie jest wykorzystywany z uwagi *na brak wiedzy producentów, brak systemowego wsparcia*. Dla 38% ankietowanych, o słabości obszaru już dziś *świadczy „Brak zorganizowanego rynku produktów rybackich i targów rybnych oraz brak drobnego przetwórstwa - małych zakładów przetwórczych opartych o lokalne produkty i zasoby (np. przetwórstwo lokalnych produktów rolnych)*.

Dane demograficzne wskazują na silne zróżnicowanie obszaru co także potwierdzają mieszkańcy obszaru. Mieszkańcy północnej części obszaru (szczególnie gmin: Hel, Jastarnia) wskazywali na problem *migracji ludzi młodych poza obszar a także za granicę, co w dużej mierze dotyczy młodych pracowników rybolówstwa*. Demografia i ucieczka młodych mieszkańców poza obszar przekłada się w tym względzie na dotychczas podstawowe formy gospodarki jednocześnie stanowiąc barierę dla potencjalnych nowych kierunków rozwoju, np. *silnie akcentowana w wypowiedziach turystyka medyczna i uzdrowska, wymagająca jednak zasobów ludzkich o odpowiednich kwalifikacjach, których nie ma*. Z drugiej strony zaś południe obszaru, charakteryzuje się dużym przyrostem mieszkańców (Kosakowo, gmina Puck) a mieszkańcy wskazywali na potrzebę *poprawy warunków infrastruktury spędzania czasu wolnego na obszarze, działań integrujących nowych mieszkańców z obszarem aby nie traktowali nowego miejsca jako wyłącznie „sypialni”, dostępności komunikacyjnej do Trójmiasta oferującego wielu mieszkańcom tej części obszaru atrakcyjne miejsca pracy*.

Podsumowanie konsultacji w zakresie przedsiębiorczości przynosi nie najlepsze oceny, mimo pozytywnej statystyki i wysokich wartości w zakresie liczby podmiotów gospodarczych. Przedsiębiorczość mieszkańców przez nich samych postrzegana jest jako *mało kreatywna i ukierunkowana na proste, sezonowe usługi turystyczne*. Mimo statystyk pozytywnych na tle województwa w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, wynik badań ankietowych mieszkańców, wskazują jako słabą stronę: *niestabilną sytuację na rynku pracy związaną z sezonową przedsiębiorczością mieszkańców i mono-branżowością sektora MŚP (głównie prosta działalność z wynajmem miejsc noclegowych na potrzeby turystów (42 % badanych)*, jednocześnie mieszkańcy wskazywali na niedostateczne wykorzystania potencjału obszaru dla rozwoju gospodarki i przedsiębiorczości regionu w następujących branżach: *turystyka zdrowotna i uzdrowska, transport wodny, turystyka kulturowa i kulinarna, oraz brak wystarczających działań przyciągających inwestorów na tereny inwestycyjne zlokalizowane w południowym obszarze PLGR*. W kontekście dominującej na obszarze branży turystycznej, mieszkańcy przede wszystkim wskazywali na problem sezonowego rynku pracy generowany przez proste usługi i brak działań na rzecz kreowania turystyki zapewniającej całoroczne miejsca pracy. Zdanie to potwierdzali zarówno przedsiębiorcy, jak i przedstawiciele Powiatowego Urzędu Pracy uczestniczący w pracach grupy roboczej ds. LSR. W tym kontekście, wciąż niedostateczni rozwinięta jest sfera branży turystycznej: *nienykorzystany potencjał – akcentowane funkcje uzdrowskie i kadry dla żeglarsstwa, zdaniem mieszkańców wpływa na jakość oferty usług turystycznych na terenie gdzie wskazano na ubogi charakter tejże oferty w stosunku do posiadanego potencjału walorów naturalnych i kulturowych oraz zbyt wąską ofertę turystyczną, słabo dostosowaną do potrzeb turystów*.

Rybolówstwo obecne na obszarze od wieków wciąż jest postrzegane jako znaczący sektor gospodarki, ale też coraz mocniej zauważane są przez mieszkańców zmiany w sektorze spowodowane wymaganiami wspólnej polityki rybackiej, stanem zasobów Bałtyku, co przekłada się na mniejszą atrakcyjność zawodu rybaka. Mimo wskazań mieszkańców na mocną stronę obszaru w postaci *„Mocno zakorzeniona tradycja, specyficzna i unikalna kultura (kaszubskość, „morskość”, rybackość (56 % wskazań)*, potencjał ten nie jest wykorzystywany, podobne wskazania dotyczą *niepełnego wykorzystania potencjału infrastruktury portowej i rybackiej (31 % wskazań)*. Istotne jest wskazanie, iż wśród 3 najczęściej wymienianych słabości obszaru (na 20) w ramach ankiety potrzeb na obszarze 2 dotyczyły sektora rybackiego tj.: *problemy sektora rybackiego, brak zorganizowanego rynku produktów rybackich i targów rybnych*. Potwierdzeniem przedstawionych danych statystycznych i wniosków dotyczących trudnej sytuacji młodzieży, osób starszych na rynku pracy są wyniki ankiet. Procent wskazań na

pytanie: kogo można uznać za grupy defaworyzowane przedstawia się następująco: *osoby długotrwale bezrobotne: 55 %, osoby powyżej 50 roku życia: 51 %, młodzież 31 %, niepełnosprawni 34 %* wskazań. W przypadku młodzieży uczącej się oraz osób starszych w wieku poprodukcyjnym jak pokazują bezpośrednie rozmowy z mieszkańcami kwestia wykluczenia dotyczy niskiej aktywności społecznej, braku możliwości realizacji pasji i aktywnego spędzania czasu wolnego min. z powodu braku odpowiedniej oferty. Wykluczenie w zakresie rynku pracy dotyczy przede wszystkim ludzi o niskich kwalifikacjach, długotrwale bezrobotnych w tym szczególnie kobiet a także młodzieży, która z uwagi na trudną sytuację na lokalnym rynku pracy i jego dużą sezonowość decyduje się na pracę poza obszarem PLGR.

Położenie i warunki fizjograficzne

Obszar Lokalnej Strategii Rozwoju realizowanej przez Stowarzyszenie Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka tożsamy jest z granicami administracyjnymi powiatu puckiego i obejmuje gminy miejskie Hel, Jastarnię, Puck, Władysławowo (**od stycznia 2015 Władysławowo jest gminą miejsko – wiejską, jednak w diagnozie ujęto ją zgodnie ze stanem z roku 2013**), gminy wiejskie Kosakowo, Krokowa, Puck. Obszar ten obejmuje łącznie 572 km², co stanowi ponad 3,1% obszaru województwa pomorskiego. Zlokalizowany jest w północnej części województwa pomorskiego, a na jego terenie znajduje się najbardziej na północ wysunięta miejscowość Polski – Jastrzębia Góra. Kolejno od północno-zachodu, sąsiaduje z gminami Choczewo, Gniewino, Wejherowo oraz miastami Wejherowo, Reda, Rumia, Gdynia. Jego północną i wschodnią granicę stanowią wody Morza Bałtyckiego, w tym Zatoki Puckiej.

Obszar PLGR leży w obrębie dwóch makroregionów. Większość należy do Pobrzeża Gdańskiego i obejmuje mezoregiony: Pobrzeże Kaszubskie oraz Mierzeje Helską. Południową część obszaru stanowi Pojezierze Wschodniopomorskie (mezoregion Pojezierze Kaszubskie). Cechą charakterystyczną Pobrzeża Kaszubskiego jest rozczłonkowanie obszaru na szereg kęp wysoczyznowych rozdzielonych głęboko wciętymi dolinami lub pradolinami. Fragmentarycznie wytworzyły się na nich strome, urwiste krawędzie brzegowe, wśród nich klify. Charakterystycznym i cennym przyrodniczo elementem struktury krajobrazowej Pobrzeża są również piaszczyste mierzeje (np. Helska). Stanowią one długie i wąskie ciągi wydmowe o nieregularnym kształcie i zróżnicowanej szerokości o uporządkowanej, równoległej do brzegu morskiego strukturze krajobrazowej (*Plan zagospodarowania...*, 2009).

Obszar PLGR znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego. Bliskie położenie Morza Bałtyckiego wpływa na to, iż zimy są łagodne a lata niezbyt upalne. Obszar należy do jednych z najbardziej nasłonecznionych w kraju, natomiast ilość opadów jest większa niż na pozostałym obszarze kraju. Bliskość morza powoduje również, iż na obszarze PLGR występują silne wiatry, które najbardziej dokuczają głównie zimą. Lato charakteryzuje się udziałem wiatrów słabych (morskie bryzy). Obszar objęty LSR wyróżnia się **znacznymi zasobami wodnymi** w postaci rzek uchodzących bezpośrednio o Morza Bałtyckiego lub Zatoki Gdańskiej. Przy czym **ich jakość jest zróżnicowana**. Słabą kondycję wykazywały wody Płutnicy i Czarnej Wody w odcinku ujściowym. Obniżona kondycja, przesądzająca o niekorzystnym stanie ekologicznym wynika przede wszystkim z oceny elementów biologicznych i w mniejszym zakresie z oceny fizykochemicznej, dotyczącej koncentracji fosforanów. Z kolei rzeka Reda, której ujściowy odcinek znajduje się w rezerwacie przyrody Beka posiada umiarkowany potencjał ekologiczny, przy jednocześnie dobrym stanie chemicznym (*Raport o stanie...*, 2014). Ponadto, na obszarze PLGR występują jeziora (np. Dobre i Bielawa), oczka wodne, stawy i mokradła, które z innymi terenami zielonymi wpływają na rozwój funkcji rekreacyjnej.

Na obszarze PLGR występują **złoża kopalin**, do których zalicza się m.in. ropę naftową i gaz ziemny (wydobywane w gm. Krokowa), sól kamienną (Zatoka Pucka), sole potasowo-magnezowe (miejscowości: Chłapowo, Mieroszyno, Swarzewo i Zdrada), surowce szklarskie (Puck), kruszywa naturalne w tym piaski i żwiry oraz kamienie drogowe (Czechy-Domatowo). W ostatnich latach uzyskano koncesje poszukiwawcze i rozpoczęto na terenie województwa pomorskiego w tym na obszarze PLGR prace mające na celu udokumentowanie złóż gazu łupkowego (*Raport o stanie...*, 2014).

Obszar PLGR znajduje się pod silnym wpływem dynamicznie rozwijającego się Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta, które rozciągnięte na długości 60 km, koncentruje działalność produkcyjną bezpośrednio i pośrednio związaną z morzem, transportem morskim oraz wyspecjalizowanymi usługami związanymi z turystyką i rybołówstwem, a także innymi usługami ponadregionalnymi. O wpływie OMT świadczą m.in. **codzienne dojazdy do pracy**, które są wynikiem suburbanizacji z dużych miast do gmin ościennych, w tym gmin tworzących obszar PLGR. O ile słaba wydolność układu transportowego stanowi barierę rozwojową, o tyle napływająca ludność, często legitymująca się wyższym wykształceniem i zatrudniona w sektorze usług wyższego rzędu może stanowić znaczny potencjał rozwoju (*Plan zagospodarowania...*, 2009).

Rolnictwo

Powiat pucki charakteryzuje się zróżnicowanym użytkowaniem gruntów. Na obszarze PLGR użytki rolne stanowią 54,5%, a grunty leśne (zadrzewione i zakrzewione) 32,4% (w Pomorskiem odpowiednio 50,4% i 37,6%). Przekłada się to na mniejszy udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, które wynoszą 7,9%. Są to wartości wyższe niż średnia wojewódzka, która wynosi 5,2%. Na terenie obszaru PLGR jest również więcej użytków ekologicznych (0,2%) oraz nieużytków (3,7%). **Dominacja gruntów rolnych i leśnych** odgrywa ważną rolę gospodarczą i środowiskową, kształtując charakter krajobrazu, a obszary leśne stanowią także ważny czynnik kreowania zachowań społecznych, poprzez ich funkcję rekreacyjną. Zmiany w układzie jak również wzajemnej relacji pomiędzy użytkami gruntowymi na obszarze polegają na znacznym wzroście powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, kosztem zmniejszenia powierzchni użytków rolnych. Inwestycje z zakresu małej retencji o charakterze rozproszonym tj. budowa lub modernizacja zastawek i jazów, progów stabilizujących (m.in. Kanał „B” - Bielawskie Błota, Kanał „B” - Puckie Błota) podniosły efektywność gospodarowania na użytkach rolnych (*Raport o stanie...*, 2014).

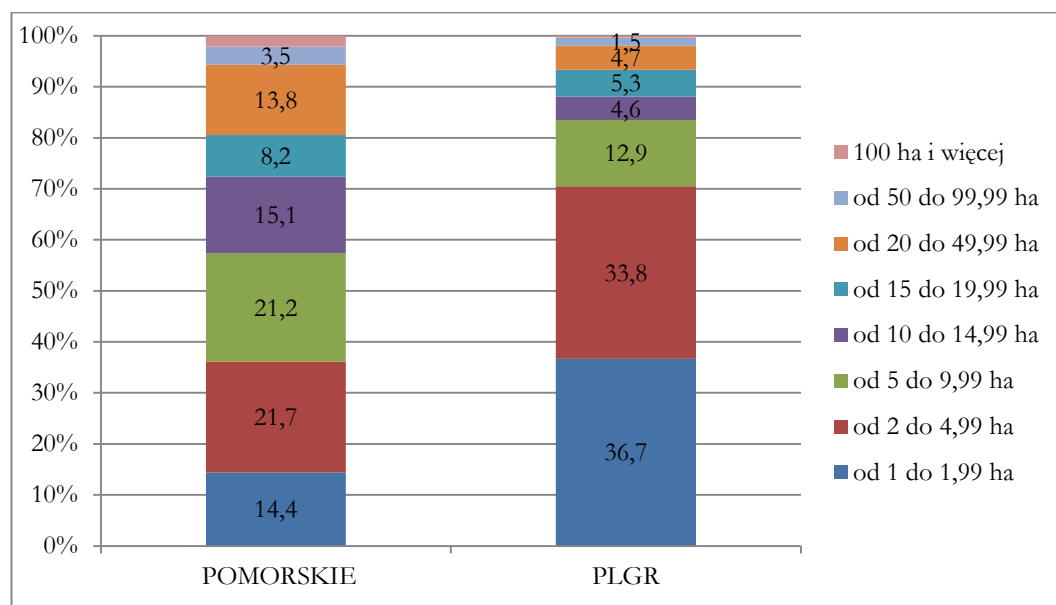
Znaczny udział użytków rolnych wpływa na rozwój rolnictwa. Grunty orne, które pokrywają 19,7 tys. ha obszaru PLGR, co stanowi 36,0% użytków rolnych, w większości posiadają gleb średniej jakości (42,4% powierzchni) tj. IVa i IV b oraz gleby dobre i średnio dobre (34,9%) tj. IIIa i IIIb. Gleby z I klasy w ogóle nie występują, a z klasy II bardzo dobrej stanowią jedynie 2,5% gruntów ornych. W 2013 r. na obszarze PLGR zlokalizowanych było blisko 3,5 tys. gospodarstw rolnych¹. Ich największy udział występuje w gminach Puck (52,4%) i Krokowa (36,1%). W strukturze wielkości **dominują gospodarstwa najmniejsze**, tj.: 36,7% posiada od 1 do 1,99 ha, 33,8% - od 2 do 4,99 ha, 12,9% - od 5 do 9,99 ha. Gospodarstwa największe (powyżej 100 ha) stanowią 0,4%. Widoczne jest jednak znaczne zróżnicowanie w poszczególnych gminach powiatu puckiego, co przekłada się na wielkość zbiorów. Z ogółu 519,9 tys. ton, największe odnotowano w gminie Puck (66,7%), Kosakowo (17,9%) oraz Krokowa (12,6%). Miasta Hel i Jastarnia nie mają udziału w zbiorach. W obszarze objętym Strategią 54,7% zbiorów stanowią warzywa gruntowe, 13,3% trawy polowe, 9,8% zboża (tj. m.in. jęczmień jary, pszenica ozima, pszenżyto ozime, żyto) 9,1% warzywa pastewne (tj. kukurydza), 8,3% okopowe (tj. ziemniaki).

W 2013 r. wg grupy sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo² w powiecie puckim pracowało ponad 2 tys. osób. Stanowiły one 3,2% pracujących w tej grupie w województwie i 14,5% wszystkich pracujących na analizowanym obszarze. Drugi udział jest wyższy niż średnia w województwie (o 3,2 p proc.) ale niższy od średniej krajowej (o 6,9 p proc.). Z kolei w podziale pracujących na płeć dominują mężczyźni (56,5%), przy czym proporcja ta jest zbliżona do średniej wojewódzkiej (56,5%) i nieco wyższa od krajowej, która wynosi 52,0%. Warto zaznaczyć, iż od 2007 r. udział pracujących mężczyzn systematycznie spadał z 62,4% do wspomnianych 56,5%.

Rolnicy z obszaru PLGR oprócz uprawy roli specjalizują się także w chowie zwierząt. W 2013 r. pogłowie zwierząt w gospodarstwach rolnych wynosiło 58 tys. sztuk. Największy udział miała gmina Puck, która skupiała 45,8% wszystkich zwierząt. Kolejno były gminy Krokowa (26,3%), Kosakowo (23,3%). W strukturze pogłowia zwierząt dominuje drób (77,4%). Bydło stanowi 13,0%, a trzoda chlewna 8,5%. Ponadto, rolnicy **unowocześniają swoje gospodarstwa** poprzez zakup środków trwałych oraz modernizację budynków gospodarczych. W związku z tym, iż ten dział gospodarki należy do wrażliwych, następuje również **powolny rozwój agroturystyki** i związana z tym produkcja zdrowej, tradycyjnie wytwarzanej żywności.

¹ Dane dot. rolnictwa pochodzą z Powiatowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Pucku za 2013 r.

² Na poziomie powiatów (NTS-4) statystyka publiczna nie wyróżnia osobnych sekcji.

Ryc. 1. Struktura gospodarstw rolnych wg wielkości w 2013 r.

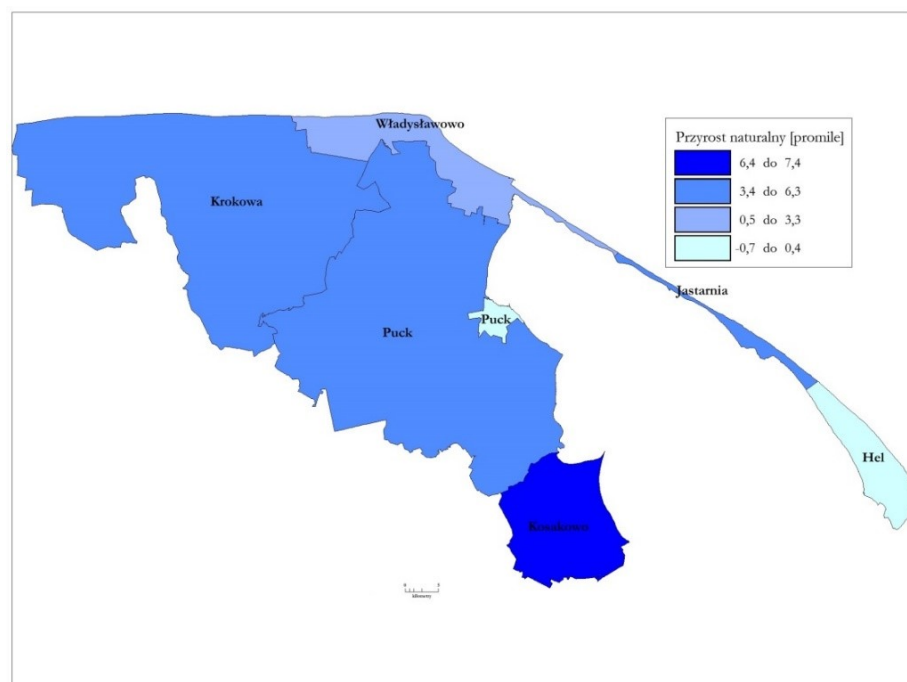
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL oraz Powiatowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Pucku

Demografia

W odniesieniu do województwa pomorskiego i Polski, omawiany obszar LSR charakteryzuje się **pozytywnymi trendami demograficznymi**. W 2013 r. liczba ludności wynosiła w nim ponad 81,5 tys. osób. W porównaniu do 2007 r. oznacza to wzrost o 7,8%, z niespełna 75,7 tys. Populacja województwa pomorskiego również wzrosła, jednak tempo dla całego województwa było wolniejsze (3,8%) niż dla obszaru powiatu puckiego. Tym samym zwiększył się udział mieszkańców PLGR w ogólnej populacji mieszkańców województwa pomorskiego – z 3,4% do 3,6%. Wzrosła również gęstość zaludnienia na obszarze PLGR- z 131 os/km² do 143 os/km². Największa liczba mieszkańców przypadająca na km² występuje w mieście Puck (2 379), a najniższa w gminie Krokowa (50). Z kolei gmina Kosakowo w ciągu sześciu lat odnotowała największy przyrost tego wskaźnika (o 32,7%).

Warto jednak zaznaczyć, że na obszarze PLGR ma miejsce **ubytek mieszkańców miast**, co pokazuje wskaźnik urbanizacji. W latach 2007-2013 jego wartość spadła o 3,0 p proc. do 42,1%. Jest to tendencja obserwowana w całym kraju, a tym bardziej w województwie pomorskim, które odnotowało największą dezurbanizację w Polsce (o 1,6 p proc.). W rezultacie w 2013 r. w miastach należących do PLGR mieszkało nieco ponad 34,3 tys. osób a na wsi niecałe 47,3 tys. osób. **Najbardziej zaludnione są gminy wiejskie** Puck i Władysławowo, w których zamieszkuje odpowiednio 30,5% i 18,9% ludności całego obszaru powiatu puckiego. Natomiast najmniejsza część populacji obszaru mieszka w miastach Hel (4,5%) i Jastarnia (4,7%). W latach 2007-2013, z ośmiu gmin wchodzących w skład PLGR, w sześciu odnotowano wzrost liczby ludności. Największy nastąpił w gminie Kosakowo (o 32% tj. z 8,9 tys. do 11,7 tys.), a najmniejszy w mieście Puck (niespełna o 0,5%). Ubytek ludności zaobserwowano natomiast w miastach Hel i Jastarnia (odpowiednio o 3,8% i 2,9%). Na opisany wzrost populacji obszaru PLGR, mimo trendu spadkowego, składają się **dodatni przyrost naturalny oraz saldo migracji**. W 2013 r. oprócz miasta Puck (- 0,6‰), we wszystkich gminach przyrost naturalny był dodatni. Największy w gminie Kosakowo (7,3‰). W latach 2007-2013, mimo trendu spadkowego (z 5,6‰ do 3,5‰), przyrost naturalny w całym obszarze PLGR pozostawał dodatni. Tendencja ta dotyczyła również migracji, których saldo na 1000 mieszkańców wynosiło 6,3‰. Jednak pod tym względem omawiany obszar nie jest spójny. Skrajne sytuacje mają miejsce w gminie Kosakowo, gdzie w latach 2007-2013 odnotowywano wysokie dodatnie saldo (49,4‰) oraz w mieście Hel, gdzie w omawianym okresie występowało ujemne saldo (-22,1‰).

Wzrost ludności wiejskiej związany jest zarówno z większym udziałem przyrostu naturalnego na tych obszarach, jak i z postępującymi procesami suburbanizacji tj. rozprzestrzeniania się osadnictwa miejskiego poza granice administracyjne miast oraz przekształcaniami osadnictwa wiejskiego (*Raport o stanie...*, 2014, s. 6). Znaczny napływ ludności, świadczy o **dużej atrakcyjności osiedleńczej** obszaru PLGR. Jednak ubytek mieszkańców miast oraz ich przyrost na terenach wiejskich, poprzez ekstensywne wykorzystanie przestrzeni, w tym indywidualne dojazdy do pracy, skutkuje presją na cenne środowisko. Ponadto, rozwój infrastruktury drogowej, transportu zbiorowego oraz usług społecznych nie nadąża za niekontrolowanym zaludnieniem terenów podmiejskich.

Ryc. 2. Przyrost naturalny w gminach PLGR w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS-BDL

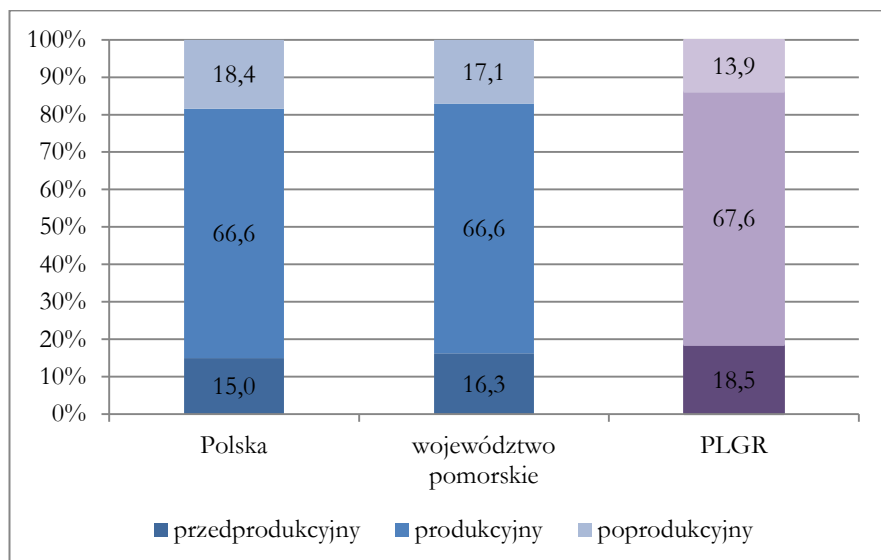
Tab. 5. Charakterystyka demograficzna obszaru PLGR w 2013 r.

Gmina	Liczba ludności			Gęstość zaludnienia		Przyrost naturalny		Saldo migracji	
	Liczba	% w PLGR	Dynamika [2007=100]	[os/km ²]	Dynamika [2013-2007]	[‰]	Dynamika [2013-2007]	[‰]	Dynamika [2013-2007]
Hel (m)	3 668	4,5	96,2	169	-7	0,3	-4,3	-22,1	-3,7
Jastarnia (m)	3 874	4,7	97,1	497	-15	5,9	6,4	-8,8	-7,5
Puck (m)	11 396	14,0	100,5	2 379	11	-0,6	-2,1	-6,4	-4,0
Władysławowo (m)	15 400	18,9	103,0	393	12	1,6	-3,9	-2,9	1,1
Kosakowo	11 751	14,4	132,7	234	57	7,3	-0,5	49,4	6,6
Krokowa	10 658	13,0	104,2	50	2,0	3,7	-5,1	1,6	-0,7
Puck	24 850	30,5	110,4	105	12	4,9	-1,8	6,0	-8,0
PLGR	81 597	100,0	103,8	143,0	12,0	3,5	-2,1	6,3	-1,0
Województwo pomorskie	2 295 811	-	103,8	125,0	4,0	1,7	-1,0	0,8	0,2
Polska	38 495 659	-	100,9	123,0	1,0	-0,5	-0,8	-0,5	0,0

(m) - gmina miejska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W stosunku do średnich wartości dla województwa pomorskiego oraz kraju, **struktura ludności według wieku przedstawia się korzystnie**. W 2013 r. osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,5% mieszkańców (podczas gdy w województwie pomorskim i kraju było to odpowiednio: 16,3%, 15,0%), w wieku produkcyjnym 67,6% (przy 66,6% dla województwa oraz dla kraju), a w wieku poprodukcyjnym 13,9% (przy 17,1% dla województwa oraz 18,4% dla kraju). Należy jednak nadmienić, że w okresie 2007-2013 następowała tendencja spójna z trendami krajowymi dotyczącymi **starzenia się społeczeństwa**: zmniejsza się udział grupy w wieku przed- i produkcyjnym, na korzyść grupy w wieku poprodukcyjnym. Świadczy o tym również wskaźnik obciążenia demograficznego (stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym), który w latach 2007-2013 wzrósł o 3,5 p proc. – z 17,1% do 20,6%. W tym samym czasie w Polsce i regionie odnotowano wzrost o 4,3 i 4,6 p proc., do odpowiednio 27,6% i 25,6%.

Ryc. 3. Struktura ludności według wieku w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Edukacja

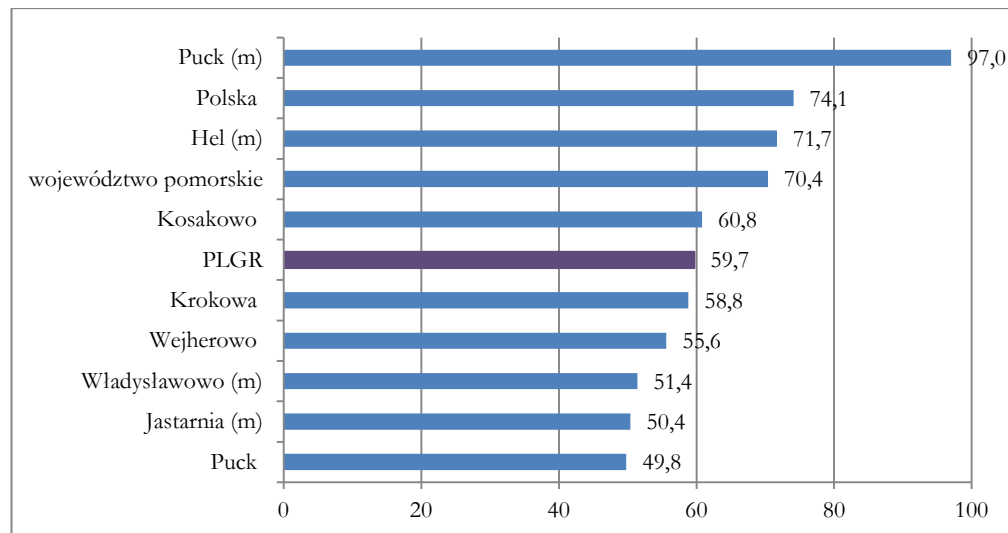
Na analizowanym obszarze struktura ludności według wykształcenia jest nieco odmienna niż w województwie pomorskim³. W powiecie puckim udział mieszkańców z wykształceniem zasadniczym zawodowym jest wyższy niż w regionie (23,2%) i wynosi 26,4%. Z kolei mniejszy udział dotyczy osób legitymujących się wykształceniem wyższym oraz średnim i policealnym. Na obszarze PLGR wynosi on odpowiednio 12,9% i 30,5%, podczas gdy w województwie 18,7% i 33,2%. Występują również różnice pod względem wykształcenia według płci. Więcej kobiet posiada wykształcenie wyższe oraz średnie i policealne. Udział kobiet w stosunku do mężczyzn wygląda następująco: 14,7% do 11,0% oraz 32,7% do 28,4%. Z kolei większość mężczyzn posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe: 34,4%, podczas gdy kobiety z tym poziomem wykształcenia stanowią 18,6%. W gminach tworzących PLGR występuje **utrudniony dostępem do edukacji przedszkolnej**, o czym świadczy niższy niż średnio w województwie i kraju odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W 2013 r. wyniósł on 70,4% dla województwa oraz 74,1% dla kraju, podczas gdy na obszarze PLGR jedynie 59,7%. Warto jednak wspomnieć, że na omawianym obszarze w okresie 2007-2013 odsetek ten wzrósł prawie 3-krotnie, z 24,6% do wspomnianych 59,7%. Ponadto, widoczne są duże dysproporcje w poszczególnych gminach PLGR. Najbardziej korzystna sytuacja występuje w mieście Puck (97,0%), a najmniej w gminie wiejskiej Puck (49,8%). Kolejnym potwierdzeniem niekorzystnej sytuacji w dostępie do edukacji przedszkolnej jest liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadająca na 1 miejsce w przedszkolu. Wprawdzie od 2008 r. na omawianym obszarze, liczba ta spadła o prawie 2 osoby, to jednak wynosi ponad 2. dzieci na 1 miejsce. Dla porównania w Polsce wskaźnik ten oscyluje w granicach 1,3, a w województwie pomorskim 1,6. Najgorsza sytuacja pod tym względem ma miejsce w gminie Krokowa (6,3) a najlepsza w miastach Hel i Puck (1,0).

W latach 2007-2013 w gminach objętych Strategią **współczynnik skolaryzacji netto**⁴, **zarówno dla szkół podstawowych, jak i gimnazjów spadły**. Oznacza to, że do tych szkół w danej gminie uczęszcza mniej dzieci w wieku typowym dla tych etapów kształcenia. Jest to również tendencja obserwowana w Polsce jak i województwie pomorskim. Odmienna sytuacja, w przypadku szkół podstawowych, występuje jedynie w mieście Puck oraz gminie Kosakowo (gdzie odnotowano wzrost o 3,2 i 2,9 p proc.). Kosakowo ma jednak najniższy wskaźnik na omawianym obszarze (83,1%). Najgorsza sytuacja ma miejsce w gminie Krokowa, gdzie odnotowano największy spadek współczynnika (o 7,8 p proc.), co wiąże się ze zjawiskiem, że 12,3% dzieci w wieku edukacji podstawowej nie uczęszcza do szkoły w swojej gminie. Dzieci te zaczynają uczęszczać do szkół w gminach miejskich i w miastach na prawach powiatu, gdzie wskaźniki skolaryzacji netto często przekraczają 100%. Zjawisko to najsilniej występuje w przypadku gimnazjów. Na obszarze PLGR przykładem jest miasto Puck, gdzie w 2013 r. współczynnik dla szkół gimnazjalnych wyniósł 123,1 (od 2007 r. wzrósł o 19,3 p proc.). Kolejny znaczny wzrost odnotowano w Jastarni, gdzie jedynie 1,6% dzieci nie uczęszcza do szkoły w swojej gminie.

³ Dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2011 i dotyczą osób powyżej 13. roku życia. Nie obejmują informacji o osobach z nieustalonym poziomem wykształcenia.

⁴ Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania (GUS-BDL)

Na obszarze PLGR występuje **względnie dobra sytuacja pod względem komputeryzacji w szkołach** podstawowych i gimnazjach. Wszystkie szkoły poza jednym gimnazjum, są wyposażone w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu. Nieco gorzej sytuacja wygląda w przypadku liczby uczniów przypadających na 1 komputer. Niechlubne pierwsze miejsce zajmuje miasto Puck, gdzie wskaźnik ten wynosi niecałe 50 osób. Na drugim krańcu, z ośmioma uczniami na jeden komputer jest Władysławowo. W tym mieście również najlepiej wypadają gimnazja (niecałe 8 osób).

(m) – gmina miejska

Ryc. 4. Odsetek dzieci objętych edukacją przedszkolną w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Jakość edukacji mierzona wynikami egzaminów⁵ sytuuje obszar PLGR relatywnie niżej niż średnia wojewódzka. Ukazuje także większe deficyty w nauce przedmiotów ścisłych.

W 2014 r. jedynie 26,4% szkół podstawowych odnotowało wynik sprawdzianu szóstoklasisty powyżej średniej dla regionu. Podobnie wyglądają rezultaty w szkołach gimnazjalnych. W 2013 r. z części humanistycznej (język polski) 30,8%, a z części matematyczno-przyrodniczej (matematyka) 23,1% szkół gimnazjalnych mogło pochwalić się wynikiem powyżej średniej dla województwa. Gorzej wygląda sytuacja pod względem wyników matur. W 2014 r. z języka polskiego jedynie 20,0% szkół z obszaru powiatu puckiego, a z matematyki 13,3% odnotowało wynik powyżej średniej dla pomorskiego.

Pomoc społeczna

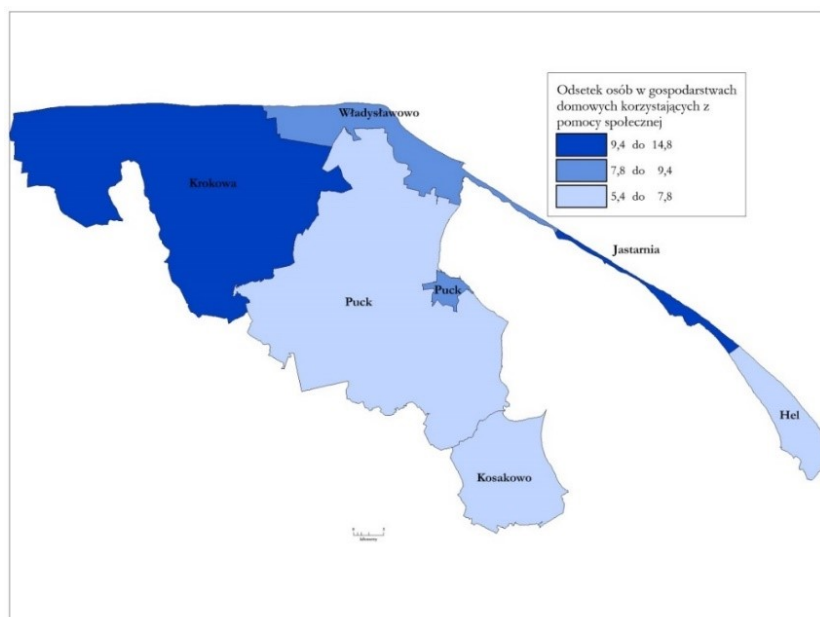
Mieszkańcy gmin tworzących obszar PLGR **rzadziej korzystają z pomocy społecznej niż średnio w województwie** o czym świadczy udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Wprawdzie od 2008 r. utrzymuje się ich zbliżony odsetek (ok. 8,0%) a trendy krajowy i wojewódzki nieco się obniża, to średnie wartości dla Polski i pomorskiego były wyższe (odpowiednio: z 9,6% do 8,3 oraz z 9,5% do 8,7).

Poniekąd jest to jednak związane ze wzrostem ogólnej liczby mieszkańców na analizowany obszarze. Biorąc bowiem pod uwagę liczbę osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej to wzrosła ona z 6,1 tys. do 6,5 tys. a w odniesieniu do ogólnej liczbie tych osób w województwie, jej udział wzrósł z 2,9% w 2008 r. do 3,3% w 2013 r.

Ponadto powiat pucki jest **wewnętrznie zróżnicowany**, gdyż w trzech gminach nastąpił niewielki wzrost wskaźnika. Są to gmina miejska i wiejska Puck oraz miasto Władysławowo. Natomiast, pomimo niewielkiego spadku (o 1,2 p proc.) gmina Krokowa znacznie odbiega od średnich i tam wskaźnik wynosił 14,8%.

⁵ Dane pochodzą z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku

Ryc. 5. Odsetek osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w gminach PLGR w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Głównymi problemami społecznymi PLGR są **sytuacja osób niepełnosprawnych, długotrwałe bezrobocie oraz zbyt niskie kwalifikacje zawodowe** mieszkańców. Są to bowiem najczęstsze przyczyny przyznawania pomocy społecznej. Sytuacja w gminach jest również zróżnicowana. W latach 2011-2014 największy wzrost liczby osób objętych pomocą społeczną z przyczyn niepełnosprawności odnotowano w gminie Krokowa (o 32,7%) i Puck (o 18,1%). Z kolei w Jastarni odnotowano znaczny spadek (o 51,7%). W prawdzie na terenie powiatu puckiego, liczba osób długotrwałe bezrobotnych, którym udzielono pomocy spadła o 5,8%, to jednak znaczny wzrost odnotowano w Helu (o 29,2%) i gminie Krokowa (o 21,5%). Natomiast największy spadek w Pucku (o 19,7%). W przypadku osób o niskich kwalifikacji zawodowych, którym udzielono wsparcia na obszarze PLGR odnotowano wzrost o 3,4%. Największy dotyczył gminy Puck (o 16,1%) i Krokowa (o 9,7%). Są jednak jednostki (Hel i gmina Puck) gdzie w ogóle nie udziela się pomocy z tej przyczyny. Warto zaznaczyć, iż w analizowanych latach największy wzrost liczby osób, którym udzielono pomocy społecznej dotyczył dzieci i młodzieży ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujące się poza rodziną (w całym obszarze PLGR o 106,1%), ofiar patologii życia rodzinnego (o 84,4%) oraz osób chorych psychicznie (o 73,9%). Według pracowników ośrodków pomocy rodzinie, to właśnie ostatnia grupa jest najbardziej narażona na wykluczenie społeczne. Znaczne ryzyko dotyczy również osób uzależnionych, bezdomnych i opuszczających zakłady karne i poprawcze.

Na terenie PLGR **przedsiębiorczość społeczna jest słabo rozwinięta**⁶. Dopiero od 2014 r. otworzono w Pucku pierwszą spółdzielnię socjalną. Założycielami są Miasto Puck, gmina Krokowa oraz Puckie Stowarzyszenie Wspierające Osoby Niepełnosprawne Umysłowo „Razem”. Działalność gospodarcza spółdzielni może być rozwijana bardzo szeroko. Póki co, działa przede wszystkim w obszarze przemysłu spożywczy (browarnictwo). Ponadto, w Pucku działalność prowadzi Centrum Integracji Społecznej. Pod względem liczby uczestników zajęć, jest to czwarty największy CIS w regionie (ponad 12% ze wszystkich uczestników). W Pucku, przez wspomniane już stowarzyszenie „Razem”, prowadzony jest również Warsztat Terapii Zajęciowej – placówka wykonująca rehabilitację społeczną i zawodową niepełnosprawnych podopiecznych. Średnia liczba uczestników to 50 osób, stanowiących 3,6% wszystkich uczestników WTZ w regionie.

Spółczeństwo obywatelskie

W gminach PLGR odnotowuje się **średnią aktywność społeczną**. Widoczny jest jednak znaczny potencjał, o czym świadczy zdecydowanie większa dynamika przyrostu fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców. Wskaźnik ten wzrósł, bowiem o 40,3% - z 20,4 w 2007 r. do 29,0 w 2013 r., podczas gdy w regionie o 29,2% (do wartości 31), a w Polsce o 33,3% (do 32).

⁶ Dane dot. ekonomii społecznej pochodzą z zasobów Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Na obszarze PLGR zlokalizowanych jest 189 organizacji pozarządowych (www.bazy.ngo.pl). Największy ich udział posiada miasto Puck (33,9%), a najmniejszy gmina Kosakowo (3,2%) oraz miasto Jastarnia i gmina Krokowa (po 5,8%). Zakres działania organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminach jest podobny. Skupiają się na tematyce dotyczącej krzewienia kultury, sportu, integracji i aktywizacji społecznej w tym współpracy z seniorami i młodzieżą. Występują też organizacje miłośników danego terenu oraz pracujące nad rozwojem gminy/wsi czy rolnictwa.

Na szczególną uwagę zasługuje działalność kół gospodyń wiejskich (m.in. z miejscowości: Mieroszyno, Strzelno, Łebcz, Gnieźdźewo, Swarzewo, Władysławowo, Werblinia, Darzłubie, Leśniewo, Mechowo, Domatowo, Domatówko, Celbowo, Żelistrzewo, Smolno, Mrzezino, Polchowo, Rekowo Górne, Karlikowo i Lisewo) i przeprowadzany od lat Turniej Kół Gospodyń Wiejskich Ziemi Puckiej. Organizowany jest przez Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Gminie Puck przy współpracy Biura Powiatowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Pucku i Rady Gminnej KGW w Pucku (www.oksitpuck.pl). Dzięki aktywności tego typu organizacji społeczno-zawodowych zwiększa się uczestnictwo mieszkańców wsi w dziedzinie kultury i kultywowaniu folkloru a przede wszystkim zacieśniają się więzi międzypokoleniowe.

Kultura i dziedzictwo kulturowe

Ze względu na bogatą i złożoną historię oraz wielokulturową i unikalną tradycję (w tym zwłaszcza rybacką) obszar objęty Strategią **posiada znaczne zasoby dziedzictwa historycznego i kulturowego**.

Ważnym elementem struktury kulturowej są obiekty architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków. Na koniec 2014 r. w rejestrze zabytków Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, było zapisanych 62 pozycji zabytków nieruchomych z powiatu puckiego, co stanowi 3,2% z całego województwa. Do specyficznych zasobów obszaru należą te, które świadczą o jego tożsamości w tym zwłaszcza o jego nadmorskim położeniu kształtującym morski i rybacki charakter. Są to m.in.: chaty i domy rybackie (np. w Helu, Władysławowie i Jastarni), zespoły łąk morskich w Rozewiu i Helu. Potencjał kulturowy obszaru PLGR wzbogacają zabytkowe zespoły przestrzenne tj. Puck – układ urbanistyczny miasta, układy ruralistyczne wsi rybackich (Hel, Jastarnia i Bór, Kuźnica, Rewa), zespoły pałacowo-parkowe (Rzucewo, Starzyński Dwór, Sulicice), zespoły dworsko-ogrodowe (Zarnowiec, Prusewo, Sławutówko, Parszkowo). Istotny jest również 1 z 3. w województwie park kulturowy „Osada Łowców Fok” w Rzucewie (gm. Puck) z V-II w p.n.e., gdzie od ponad 100 lat trwają prace archeologiczne. Posiada ona ponadregionalne walory archeologiczne, do których należą ślady zabudowy terasowej (tj. budowa domów słupowych na wcześniej przygotowanych terasach na zboczu wysoczyzny, opadającym łagodnie w kierunku jeziora, które istniało na terenie obecnej Zatoki Puckiej); pracownia obróbki siekier kamiennych i dłubanek; przystań z zachowanymi umocnieniami drewnianymi (www.rzucewo.com).

Ważną cechą obszaru PLGR jest **tradycja kaszubska**, kultywowana przede wszystkim w języku (będącym od 2005 r. przedmiotem do wyboru na maturze) i kuchni, o charakterze której decyduje od wieków bliskość morza. O odrodzeniu kaszubszczyzny świadczyć mogą także Radio Kaszëbë utworzone we Władysławowie oraz dwujęzyczne nazwy miejscowości i ulic a także rozwój stylistyki i wzornictwa.

Warto jednak nadmienić, iż mimo prawdziwej wizytówki obszaru w postaci ryb smażonych, wędzonych czy marynowanych, w Polskiej Izbie Produktu Regionalnego i Lokalnego nie ma zarejestrowanego żadnego produktu z obszaru PLGR. Bogate dziedzictwo nie znajduje też swojego odzwierciedlenia w liczbie zatwierdzonych produktów lokalnych na poziomie województwa pomorskiego i to zarówno pochodzenia rolnego jak i rybnego. Na podstawie konsultacji społecznych LSR stwierdzić można, iż na analizowanym obszarze wytwarzane są liczne produkty spełniające warunki produktu lokalnego będące elementem tożsamości lokalnej, które jednak prawdopodobnie z braku informacji wśród mieszkańców nie zostały zgłoszone do tej pory do Listy Produktów Tradycyjnych Województwa Pomorskiego. W 2014 r. lista ta zawierała 173 produkty, z czego jedynie 2 zarejestrowano na terenie PLGR. Są to pierśnik dębogórki (wędzone gęsie tuszki z mostkiem) i kukle kaszubskie (mięszk jabłka otoczony polukrowanym ciastem) z miejscowości Dębogórze w gminie Kosakowo (www.minrol.gov.pl). Istniejące produkty lokalne są wytwarzane w zdecydowanej większości przypadków na bardzo małą skalę, często okazjonalnie i są dostępne sezonowo (poza sezonem turystycznym), nie stanowiąc stałego źródła dochodów jak i elementu atrakcji turystycznej, w ramach LSR wsparcie ukierunkowane zostanie na ich promocje.

O historii i tradycji PLGR można się dowiedzieć odwiedzając m.in. Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku, Muzeum Rybołówstwa w Helu czy Chatę Rybacką w Jastarni. Z elementami kultury obszaru łączyć należy działalność ukierunkowaną na podtrzymanie tradycji i obyczajów jej krzewienie oraz działania promocyjne na obszarze i poza nim. Na uwagę zasługują również liczne imprezy, które są najczęściej występującą formą promocji realizowaną na terenie PLGR. Są to wydarzenia promocyjne związane z dziedzictwem wynikającym z nadmorskiego położenia jak i

samą kaszubszczyzną. Większość z nich jak np. Dzień Ryby w Helu, Dni Węgorza w Jastarni, Pucki Dzień Kapra czy jedna z największych imprez rekonstrukcyjnych D-Day w Helu, odbywa się w sezonie letnim i ma charakter ograniczający się do promocji danej gminy. Poza nim organizowane są m.in. Zaślubiny Polski z Morzem czy też morska pielgrzymka rybaków upamiętniające miejsca historyczne czy wiekowe zwyczaje mieszkańców. Promocja poza obszarem PLGR w postaci wyjazdów na targi turystyczne i publikacji promocyjnych realizowana jest jedynie przez Lokalną Organizację Turystyczną Kaszuby Północne. Ważną rolę odgrywa również Stowarzyszenie PLGR organizujące np. Fischmarkt w Gdańsku czy festiwal kultury krajów bałtyckich w Karlsham. Niemniej na obszarze i poza nim brakuje wspólnych, kompleksowych i długofalowych działań promocyjnych o szerszej skali oddziaływania ukierunkowanych na budowanie marki obszaru PLGR, zarówno w kwestii promocji w kraju jak i za granicą.

Poziom czytelnictwa postrzegany jest jako istotny miernik kapitału kulturowego. W przeciwieństwie do średniej wojewódzkiej, na obszarze PLGR ma miejsce **spadek czytelnictwa** o czym informuje wskaźnik dotyczący liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 tys. mieszkańców. Od 2007 do 2012 r. obniżył się o blisko 8,5% (przy wzroście w regionie o 2,0%). Znaczący spadek odnotowano w gminie Krokowa (o 26,5%). Z kolei największy wzrost miał miejsce w Kosakowie (48,7%), jednak nie pozwolił on na poprawę miejsca gminy w całym analizowanym obszarze. Lepsza sytuacja występuje w miastach. Wskaźnik określający czytelników bibliotek publicznych na 1 tys. ludności jest zdecydowanie wyższy od średniej dla województwa, (która wynosi 155 osób) w miastach: Puck (209), Władysławowo (170) i Hel (160). Ponadto, w związku ze wzrostem liczby mieszkańców, rośnie liczba osób przypadająca na 1 placówkę biblioteczną oraz maleje księgozbiór na 1 tys. osób.

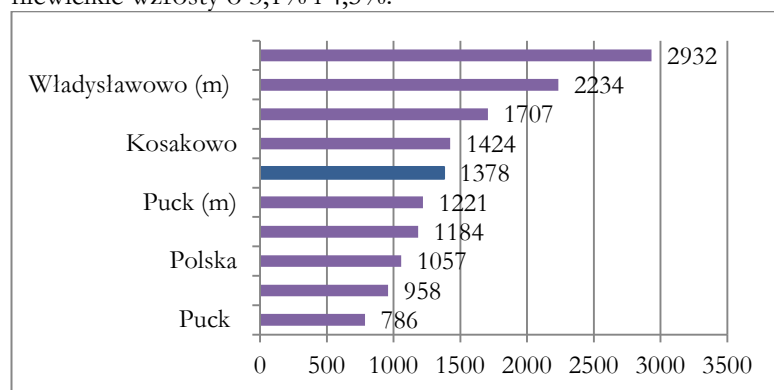
Na obszarze PLGR **wzrasta zainteresowanie kulturą fizyczną**, co jest trendem odmiennym od procesów zachodzących w województwie. Zarówno liczba członków klubów sportowych jak i osób ćwiczących rośnie (od 2008 r. do 2012 r. odpowiednio o 6,0% i 3,0%, przy spadku w województwie o 19% i 15%). Największy wzrost, po otwarciu 4 nowych klubów, odnotowano w Jastarni. Pod względem liczby członków klubów sportowych w odniesieniu do 1 tys. ludności gminy tworzące obszar PLGR w 2012 r. przekroczyły średnią w regionie (23,0 w stosunku do 18,9). Odnośnie osób ćwiczących wskaźnik jest również wyższy od średniej wojewódzkiej (20,8 do 18,3 osób/1 tys. mieszkańców).

Warto zauważyć **znaczącą dysproporcję w udziale kobiet ćwiczących w klubach sportowych**. Średnio stanowią one ¼ uczestników zajęć. Skrajną sytuację obserwuje się w gminie Krokowa (11,1%) oraz wyjątkowo pozytywną w Jastarni (44,4%). Wpływ na zwiększenie zainteresowania aktywnością fizyczną ma m.in. oferowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna (np. siłownie zewnętrzne), która powstała dzięki wsparciu funduszy unijnych.

Gospodarka

Przedsiębiorczość

Obszar PLGR cechuje relatywnie **wysoka przedsiębiorczość mieszkańców** wyrażona m.in. dużą liczbą podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców (1378 przy średniej dla województwa 1184), w tym MŚP. Warto zauważyć, że w pięciu gminach obszaru powiatu puckiego: Hel, Jastarnia, Puck, Kosakowo i Krokowa, małe i średnie przedsiębiorstwa stanowią 100% firm. W 2013 r. na obszarze PLGR było zarejestrowanych ponad 11,2 tys. firm. Między 2007 a 2013 r. przyrost podmiotów gospodarczych był zdecydowanie wyższy niż średnio w województwie (43,1% do 16,7%). Wpływ na to miały gminy, w których odnotowano znaczne wartości: Jastarnia (68,5%), Kosakowo (61,5%) czy Krokowa (56,1%). Tak wysoki trend jest jednak związany z brakiem konieczności wyrejestrowania firmy z rejestru REGON, a nie zakładaniem nowych podmiotów, gdyż na omawianym obszarze odnotowano **spadek liczby nowozakładanych firm** (w latach 2009-2013 o prawie 22,5%). Jest to trend odmienny do sytuacji w regionie i Polsce, gdzie odnotowano niewielkie wzrosty o 3,1% i 4,5%.

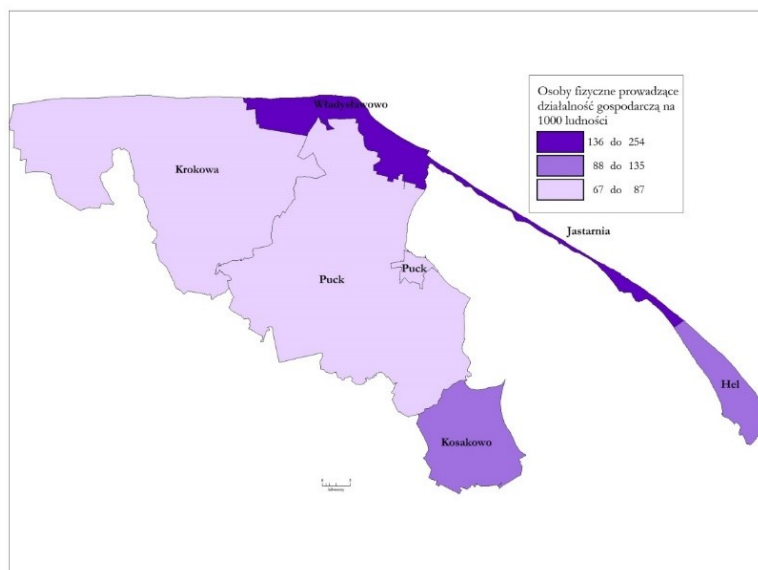

(m) – gmina miejska

Ryc. 6. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W 2013 r., 4,8% wszystkich osób prowadzących działalność gospodarczą w regionie, stanowili mieszkańcy gmin należących do PLGR. W sumie było ich ponad 9,5 tys. Największy udział posiadała gmina Władysławowo (33,4%), a najmniejszy Hel (5,1%). W strukturze branżowej tych osób **dominowała działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi** (37,1% wszystkich aktywności). W samym Władysławowie osoby prowadzących tę działalność gospodarczą stanowiły 16,3% wszystkich w regionie. Na uwagę zasługują również przedsiębiorcy z Jastarni, którzy w zdecydowanej większości działają w powyższej branży (69,4% z ogółu osób prowadzących działalność), ale także skupiają się w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (8,0%). Na obszarze PLGR, na drugim miejscu, ale już z mniejszym udziałem był handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (17,2%). Kolejno wyróżniały się również budownictwo (11,4%), przetwórstwo przemysłowe (8,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (5,6%).

Ryc. 7. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w gminach PLGR w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Z kolei w strukturze branżowej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON także dominuje działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, które stanowią 32,6% wszystkich firm z obszaru PLGR oraz 26,7% z tej branży w województwie. Na szczególną uwagę zasługuje rybactwo, które w skali wszystkich firm z PLGR skupia jedynie 2,2% firm, ale jednak stanowią one 34,4% firm z tej branży w regionie.

Inwestycje

Nakłady inwestycyjne w powiecie puckim **wykazują tendencję wzrostową**. W 2013 r. wynosiły 403,0 mln zł, co stanowiło 4,7% z ogółu w województwie. W porównaniu do 2008 r. był to wzrost o 74,5%. Większą dynamikę odnotowano jedynie w dwóch innych powiatach województwa (sztumskim i kościerskim). Tak znaczny wzrost wpłynął również na zmianę relacji nakładów do liczby mieszkańców (wzrost o 63,8%). W 2013 r. wyniosła ona ponad 4,9 tys. zł/os. Tymczasem w województwie i w Polsce wartości te oscylowały w granicach 3,7-3,4 tys. zł. i miały tendencję spadkową. Pod względem sektorów gospodarki, na omawianym obszarze, nakłady na przemysł i budownictwo stanowiły 7,7% wszystkich w regionie. Z kolei rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo skupiło jedynie 1,3% regionalnych nakładów. Nieco odmienna sytuacja miała miejsce w przypadku wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach. W prawdzie od 2008 r. odnotowuje się znaczne tempo wzrostu (o 41,2%), co jest wyższe niż średnio w kraju i regionie, to w odniesieniu do liczby mieszkańców wartości są zdecydowanie niższe niż średnio w kraju i regionie. W 2013 r. wartości te wynosiły odpowiednio 41,9 tys., 38,1 tys. a w powiecie puckim 25,5 tys. Na obszarze PLGR przemysł i budownictwo stanowił 3,2% wartości tego sektora w regionie, a rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 0,7%.

Rynek pracy

W latach 2007-2013 zarówno w Polsce, województwie jak i na obszarze PLGR **wzrosła liczba pracujących**. Były to wartości zbliżone, odpowiednio 3,7%, 5,3% i 6,0%.

Osoby pracujące na obszarze objętym Strategią stanowiły 2,4% siły roboczej w regionie. Największą dynamikę odnotowano w gminie wiejskiej Kosakowo (32,5%). Natomiast w dwóch gminach: Hel i Jastarnia liczba pracujących spadła. W rezultacie, w 2013 r. na obszarze objętym Strategią pracowało 12,3 tys. osób.

Na uwagę zasługuje udział kobiet w ludności pracującej. Na obszarze PLGR odsetek jest nieco wyższy niż średnio w regionie i kraju i wynosi 51,5%, są też gminy gdzie przekracza on 60% tj. Hel (65,8%) i Jastarnia (61,8%).

Mimo wzrostu liczby pracujących, gminy tworzące obszar PLGR charakteryzują się **słabą aktywnością zawodową**. Ukazuje to wskaźnik odnoszący pracujących do osób w wieku produkcyjnym. W 2013 r. wyniósł on 22,4%, przy średniej dla kraju i województwa wyższej o ponad 10 p proc. wyższej.

Tab. 6. Charakterystyka rynku pracy obszaru PLGR w 2013 r.

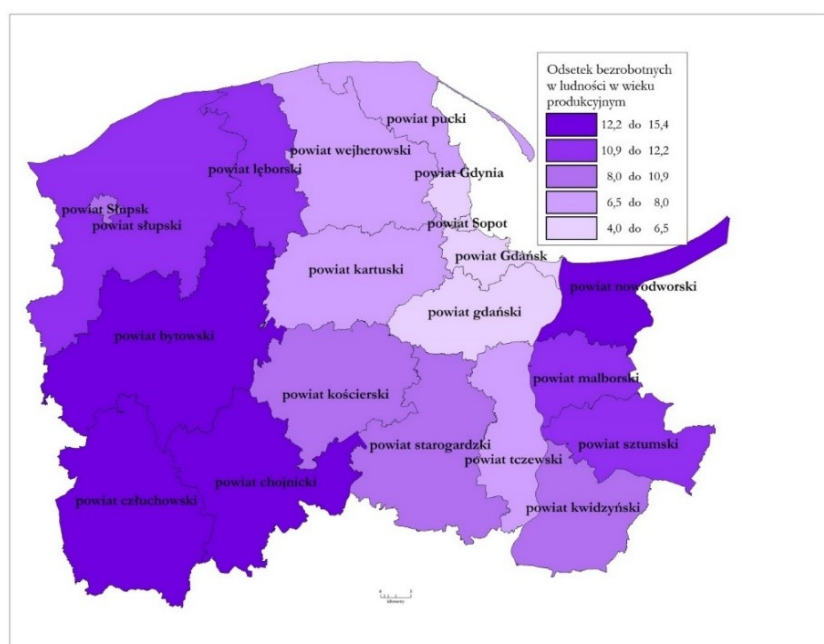
Gmina	Pracujący					Bezrobotni				
	Liczba	% w PLGR	Dynamika [2007=100]	% kobiet	% w lud. w wieku produkcyjnym	Liczba	% w PLGR	Dynamika [2007=100]	% kobiet	% w lud. w wieku produkcyjnym
Hel (m)	447	3,6	94,5	65,8	17,9	173	4,7	116,9	52,6	6,9
Jastarnia (m)	479	3,9	73,8	61,8	18,5	248	6,7	147,6	48,4	9,6
Puck (m)	2 820	22,8	100,8	57,1	38,7	540	14,5	110,0	48,3	7,4
Władysławowo (m)	2 446	19,8	103,6	51,6	23,3	739	19,9	119,6	49,9	7,0
Kosakowo	1 410	11,4	132,5	44,5	17,2	369	9,9	143,0	55,0	4,5
Krokowa	2 043	16,5	107,1	49,7	28,5	535	14,4	140,4	48,8	7,5
Puck	2 700	21,9	112,8	46,4	16,0	1 109	29,9	119,6	49,7	6,6
PLGR	12 345	100,0	106,0	51,5	22,4	3 713	100,0	124,1	50,0	6,7
Województwo pomorskie	507 251	-	105,3	50,7	33,2	114 148	-	131,3	54,9	7,5
Polska	8 681 877	-	103,7	49,7	33,9	2 157 883	-	123,5	51,0	8,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W omawianym okresie, w gminach obszaru PLGR odnotowano **wzrost liczby bezrobotnych** zbliżony do zmian na poziomie krajowym. Wzrosło ono bowiem o 24,1% (dla porównania w Polsce o 23,5% a w województwie pomorskim o 31,3%). W 2013 r. w gminach tworzących PLGR liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 3,7 tys. osób. Najmniej korzystna sytuacja występowała w gminie Puck, która skupia prawie 30% osób bez pracy na obszarze PLGR. Najmniej natomiast jest bezrobotnych w Helu. Tam też relatywnie niewielka była dynamika. W podziale na kobiety i mężczyzn występuje **równowaga płciowa**, przy jednoczesnym systematycznym spadku udziału kobiet (od 2007 r. w Polsce o 7,3 p proc., w regionie o 9,7 p proc., a na obszarze PLGR o 13,5 p proc.). Są jednak gminy, gdzie udział bezrobotnych mężczyzn jest nieznacznie wyższy niż kobiet. Sytuacja ta ma miejsce zarówno w miastach: Pucku (51,7%), Jastarni (51,6%), Władysławowie (50,1%) jak i gminach wiejskich: Krokowa (51,2%) i Puck (50,3%). Największą grupę tworzą osoby bez pracy w wieku 25-34 lat (25,0%). O ile grupa bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej jest najmniej liczebna, o tyle od 2007 r. odnotowano znaczny wzrost jej udziału (z 8,5% do 13,5%). Identyczna zmiana, tj. o 5 p proc. ale na korzyść wystąpiła w grupie 45-54 lat (spadek z 25,2% do 20,2%). Pozostałe grupy tj. 24 lat i mniej, 35-44 lat stanowią odpowiednio 21,0%, 20,3%. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż udział bezrobotnych mężczyzn w grupie wiekowej 55 lat i więcej od lat oscyluje wokół 70%. Ważną kwestią jest również niekorzystna sytuacja najmłodszej grupy aktywnych zawodowo mieszkańców obszaru, która w 2013 r. była gorsza niż średnio w województwie. Świadczy o tym wspomniany powyżej odsetek bezrobotnych w wieku do 24. roku życia w całkowitej liczbie bezrobotnych wynoszący 21,0% przy 18,9% w Pomorskiem oraz udział zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych ogółem, wynoszący 7,1% przy 5,3% w skali województwa pomorskiego. Jedynie udział bezrobotnych w wieku 18-24 pozostających bez pracy przez okres dłuższy niż 6 miesięcy (długotrwale bezrobotnych) w całkowitej liczbie bezrobotnych był niższy niż w regionie i wyniósł 4,5% przy 7,3%. W 2014 r. największą grupę bezrobotnych tworzyły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (31,7%) oraz gimnazjalne i poniżej (26,3%). W tych grupach przeważali mężczyźni (odpowiednio 61,2% i 56,2%). Zaś najmniejszą grupę stanowili bezrobotni legitymujące się wykształceniem wyższym (9,7%) i średnim ogólnokształcącym (10,0%). Tu z kolei dominowały kobiety (odpowiednio 68,2% i 67,7%).

Kolejną ważną cechą bezrobocia na obszarze PLGR jest **zróźnicowanie proporcji w strukturze płciowej w zależności od stażu pracy**. W 2014 r. struktura ta była wyrównana w przypadku bezrobotnych bez stażu pracy, później natomiast przeważały kobiety (rok i mniej doświadczenia: 61,6% kobiet, 1-5 lat: 55,1%, 5-10 lat: 57,4%), aż do 10-20 lat stażu pracy gdzie ponownie widoczna była równowaga. Z kolei w grupie bezrobotnych ze stażem pracy 20-30 lat i ponad 30 lat zdecydowanie przeważali mężczyźni (odpowiednio 63,5%, 78,0%). Jest to zbieżne z trendem krajowym i wojewódzkim, ale proporcje są znacznie większe. Niezależnie od płci największą grupę bezrobotnych stanowią osoby posiadające od roku do 5 lat doświadczenia zawodowego (20,6%). Podobny udział mają osoby bez stażu pracy, ale też pracujące wcześniej 5-10 lat i 10-20 lat (po ok. 16,0%). Najmniejsza jest natomiast grupa z największym stażem pracy (ponad 30 lat), której udział wynosi 2,5%.

Mimo znacznego wzrostu liczby bezrobotnych, **odsetek osób bez pracy w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym jest poniżej wartości regionalnej i krajowej**. Wskaźniki wynoszą odpowiednio: 7,1% w PLGR, 7,8% w województwie i 8,8% w Polsce. Jest to związane z ubytkiem grupy w wieku aktywności zawodowej w kraju, prawie niezauważanym wzroście w regionie (0,5%) oraz znacznej dynamice na obszarze PLGR. Od 2007 r. największy wzrost odnotowano w Jastarni (3,6 p proc.), gdzie wskaźnik ten jest na poziomie 10,0%. Najmniejszy wzrost (po 0,4 p proc.) dotyczy gmin Kosakowo i Puck. Gminy te charakteryzują się również najmniejszym udziałem bezrobotnych (odpowiednio 4,8% i 7,0%).

Ryc. 8. Odsetek zarejestrowanych bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w powiatach województwa pomorskiego w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Gospodarka morska i rybołówstwo

Na obszarze PLGR, **gospodarka morska jest silnie rozwinięta**. Świadczy o tym tzw. wskaźnik lokalizacji (LQ)⁷. W 2013 r., w odniesieniu do średniego poziomu rozwoju poszczególnych branż w województwie pomorskim, w przypadku działu rybactwo LQ wynosił 8,3, a transportu wodnego 2,3. W branży związanej z rybołówstwem i przetwórstwem ważną kwestią są zasoby ludzkie. Z szacunków Morskiego Instytutu Rybackiego - Państwowego Instytutu Badawczego wynika, iż PLGR skupia 45,2% zatrudnionych na statkach rybackich (na morzu i na lądzie) w województwie pomorskim i 1/4 zatrudnienia krajowego. W 2014 r. najwięcej osób zatrudnionych było we Władysławowie (217 tj. 41,0% ogółu) i w Jastarni (208 osób, tj. 39,3%). Najmniej zatrudnionych jest w mieście i gminie wiejskiej Puck.

Tab. 7. Zatrudnienie wg danych z RRW 19 za 2014 rok

⁷ Location quotient, zwany również wskaźnikiem Florence'a – jest miarą koncentracji działalności na wybranym obszarze w odniesieniu do obszaru referencyjnego np. województwa. Jeżeli wskaźnik przyjmuje wartość niższą od 1, oznacza to, że na danym obszarze istnieje względny niedobór w zakresie danej działalności. Wartości większe od 1 wskazują z kolei na specjalizację obszaru w danej działalności, gdyż jej udział w gospodarce lokalnej jest większy niż przeciętnie w obszarze referencyjnym. Przyjmuje się że działalności, które charakteryzuje iloraz powyżej 1 tworzą bazę eksportową. Do przeliczeń użyto danych dotyczących podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON.

Gmina	Na morzu			Na lądzie			Razem stali	Pracownicy sezonowi
	pracownicy	właściciele	razem	pracownicy	właściciele	razem		
Hel	35	14	49	1	2	3	52	7
Jastarnia	101	92	193	6	9	15	208	7
Kosakowo	8	12	20	5	3	8	28	-
Krokowa	1	7	8	-	2	2	10	-
Puck	3	5	8	-	-	-	8	-
Puck m	1	4	5	-	1	1	6	1
Władysławowo	158	36	194	6	17	23	217	3
PLGR	307	170	477	18	34	52	529	18
Pomorskie	763	278	1041	45	84	129	1170	22
Polska	1226	608	1834	87	191	278	2112	93

Źródło: Sprawozdanie statystyczne RRW 19 za 2014 rok

Zatrudnienie w rybołówstwie charakteryzuje się mniejszym udziałem osób młodych (do 30. roku życia) niż średnio w Polsce (8,8% do 13,5) oraz większym osób starszych (powyżej 60 lat) (13,1% do 8,9%). Z kolei w latach 2007-2013 liczba pracujących w przetwórstwie i konserwowaniu ryb i produktów rybołówstwa zarówno na obszarze PLGR jak i w regionie utrzymywała się na podobnym poziomie. Jednak w związku ze wzrostem zatrudnienia w tej branży udział PLGR w kraju spadł, z 7,8% do 6,4%. Wśród pracujących w przetwórstwie cały czas dominują kobiety. Warto jednak zaznaczyć, że ich udział (59,5%) na obszarze PLGR jest mniejszy niż w regionie (66,1%) i kraju (63,0%).

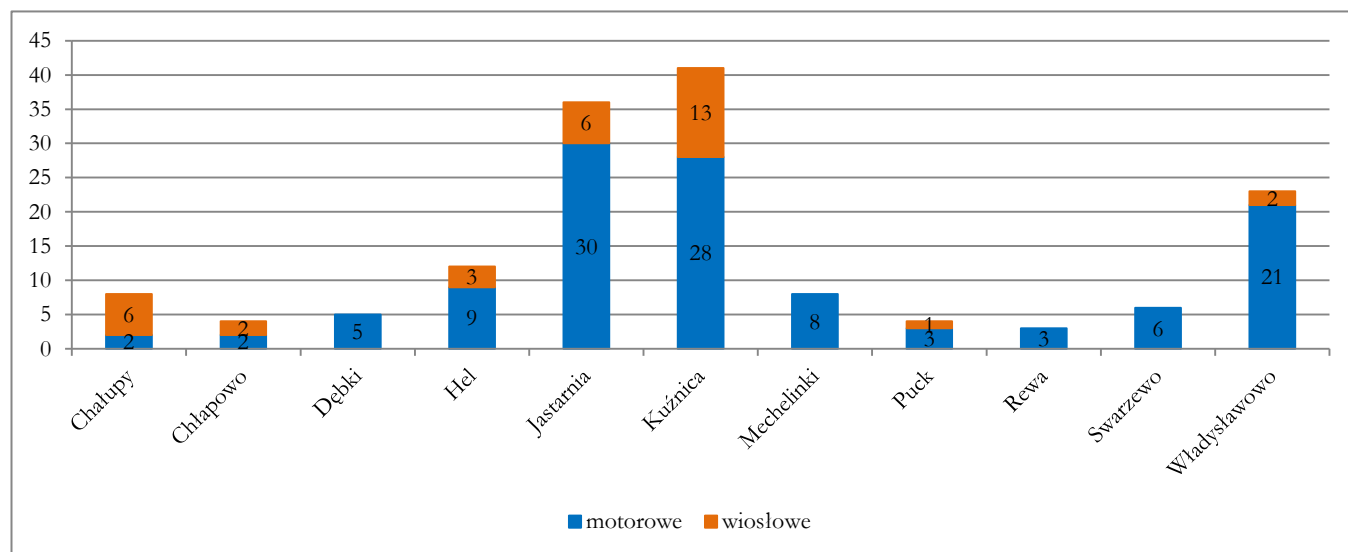
Na terenie PLGR sektor rybołówstwa charakteryzuje się znaczną efektywnością. W 2014 r. wartość i wielkość produkcji (tj. wyladunków jednostek zarejestrowanych) były bowiem wyższe niż wspomniane wyżej zatrudnienie. W stosunku do województwa pomorskiego wynosiły odpowiednio 62,3% i 75,0%, a ich udział w Polsce stanowił 33,6% i 42,3%. Co istotne, wynik ten tworzyły gmina miejsko-wiejska Władysławowo (udział wartości i wielkości w PLGR wyniósł odpowiednio 68,2% i 71,3%) i miasto Hel (15,6% i 17,2%).

Ponadto, obszar PLGR posiada trwałą infrastrukturę morską i rybacką w postaci portów (Hel, Jastarnia, Władysławowo, Puck) oraz przystani rybackich (Jastarnia I, II) i III (zatoka), Kuźnica I i II (zatoka), Chałupy I i II (zatoka), Chłapowo, Karwia, Dębki, Swarzewo, Osłonino, Rewa I i II, Mechelinki). Wymaga ona w prawdzie ciągłej modernizacji, niemniej jej wykorzystywanie skutkuje wzrostem wielkości wyladunków, połowów ryb oraz ich przetwórstwa. Port morski we Władysławowie posiada 2 167 m nabrzeży. Jego obroty przeladunkowe w 2012 r. wynosiły 2,2 tys. ton. W tym samym roku, zawinęło do niego 165 statków o łącznej pojemności brutto 37,3 tys. GT (*Rocznik statystyczny gospodarki morskiej*, 2013). W porcie Władysławowo funkcjonuje stocznia remontowa, która przeprowadza naprawy kutrów oraz innych mniejszych jednostek. Dysponuje halą obróbki mechanicznej, halą remontową z suwnicą oraz placem i budynkiem magazynowym (www.szkuner.pl).

W latach 2007-2013 przy nieznacznym wzroście liczby wyladunków w portach i przystaniach PLGR (o 1,0%), ich wielkość znacznie wzrosła o 42,5%. W 2013 r. w skali województwa ich udział wyniósł odpowiednio 55,5% oraz 78,5% (w skali kraju 29,4% i 49,3%). W porównaniu do 2007 r., w obydwóch przypadkach oznacza to kilku procentowy wzrost. Jednak w podziale na poszczególne porty, sytuacja wygląda różnicowanie.

O ile w latach 2007-2013 na obszarze PLGR, liczba kutrów rybackich spadała, o tyle, liczba łodzi rybackich zarówno motorowych jak i wiosłowych rosła. W 2013 r. w portach Hel, Jastarnia i Władysławowo zarejestrowanych było 58 kutrów rybackich, co w stosunku do 2007 r. oznacza spadek o 29,3%. Niemniej, stanowiły one 56,3% całej ich floty w województwie pomorskim oraz 41,7% krajowej. Warto zaznaczyć, że w omawianym czasie udział ten wzrósł, gdyż w Polsce obserwuje się wyższe tempo trendu spadkowego. W latach 2007-2013, 50,7% kutrów wycofanych z rejestrów w województwie pomorskim pochodziło z obszaru PLGR (36 z 71). W skali kraj stanowiły one 25,9% (36 ze 139). Średni wiek kutrów w obszarze PLGR jest niższy niż w województwie pomorskim i Polsce, o około 1,5 roku. W 2013 r. wynosił 42,5 lat. W 2013 r. w portach i bazach rybackich z obszaru PLGR zarejestrowanych było 117 łodzi motorowych i 33 wiosłowe. Od 2007 r. oznacza to wzrost odpowiednio o 6,4% i 50,0%. Najwięcej ich było w Kuźnicy, Jastarni i we Władysławowie. Udział w województwie wiosłowych łodzi rybackich wynosił 89,2%. Mimo wzrostu liczby tych łodzi, ich udział w województwie spadł o 2,5 p proc., a w skali kraju o 17,7 p proc. (z 71,0% do 53,2%). Z kolei motorowe łodzie rybackie stanowiły w regionie 39,7% (w kraju 18,5%), ale ich udział od 2007 r. zwiększył się odpowiednio o 2,6 i 0,7 p proc. Mimo, znacznego udziału łodzi motorowych z obszaru PLGR w województwie, są one nieco słabsze gdyż ich moc stanowi 32,4%. Niemniej od 2007 r. wzrosła ona o 33,0% z 3 180,8 do 4 229,9 kW. Wiek

łodzi rybackich zbliżony jest do średniej wojewódzkiej i wynosi 26,5 lat - motorowe, 22,4 lat - wiosłowe. Warto zauważyć, iż od 2007 r. wiek łodzi wiosłowych obniżył się (z 24,8 do 22,4), a motorowych niewiele wzrósł (z 24,1 do 26,4 lat). Najmłodsze jednostki stacjonują w Rewie (średni wiek 10,7 lat) i Chłapowie (11,0 lat).

Ryc. 9. Liczba łodzi rybackich w portach i bazach rybackich z obszaru PLGR w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego

Mimo zróżnicowanej sytuacji dotyczącej jednostek pływających, na obszarze PLGR obserwuje się **wzrost wielkości połowów**. W 2013 r. wyniosły one 50,7 tys. ton, co oznacza wzrost od 2007 r. o 37,4%. Mimo to, udział połowów w regionie spadł o 2,0 p proc. i wyniósł 65,8%. Z kolei sytuacja w Polsce spowodowała, że w skali kraju udział połowów z obszaru PLGR wzrósł o 3,6 p proc. z 34,2 do 37,8%. Największy udział w połowach mają jednostki zarejestrowane w portach we Władysławowie (65,4%, tj. 33,5 tys. ton) oraz w Helu (24,2%, tj. 12,3 tys. ton). Na obszarze powiatu puckiego, **wśród gatunków łowionych ryb dominuje szprot** (76,4%). W latach 2007-2013 r. wielkość jego połowów wzrosła o 39,1% i w ostatnim roku wyniosła niecałe 38,8 tys. ton. Mimo to, udział tej ryby w portach PLGR w stosunku do połowów w skali województwa nieco spadł (o 6,9 p proc) i wynosi 71,1%. Z kolei w kraju stanowi on 47,9% połowów tej ryby (wzrost o 1,5 p proc.). Najwięcej szprotą łowią jednostki zarejestrowane w portach we Władysławowie (68,5%), Helu (24,5%) i Jastarni (7,0%). Drugi w kolejności jest śledź, którego połowy odnotowały największy wzrost, bo o 56,2% (z 4,2 do 6,6 tys. ton). W regionie i kraju tempo wzrostu było mniejsze, tym samym wzrósł również tam jego udział, odpowiednio w województwie o 7,7 p proc. (do 60,4%) oraz w Polsce o 8,9 p proc. (do 28,0%). Podobnie, ale już w innych proporcjach, wygląda lokalizacja połowów śledzia. Są to kolejno porty: Władysławowo (59,5%), Hel (34,8%) i Jastarnia (5,5%). W wielkości połowów na trzecim miejscu jest dorsz (7,8% w PLGR). W 2013 r. złowiono 3,9 tys. ton tej ryby (wzrost o 23,1% w stosunku do 2007 r.). Podobnie jak w przypadku śledzia, wielkość połowów jednostek z omawianego terenu wzrosła szybciej niż w skali pomorskiego i Polski i wynosi odpowiednio 53,8% i 31,5%. Najwięcej dorsza łowi się w okolicach Władysławowa (55,1%) i Jastarni (28,9%), a ponad to Helu (8,8%) oraz Kuźnic (4,8%).

Tab. 8. Połowy ryb w obszarze PLGR w 2013 r.

Gatunek	Wielkość połowu [tony]	Dynamika [2007=100]	Udział w PLGR [%]		Udział w województwie [%]		Udział w Polsce [%]	
			2007	2013	2007	2013	2007	2013
Szprot	38 759,9	139,1	75,5	76,4	78,0	71,1	46,3	47,9
Śledź	6 609,1	156,2	11,4	13,0	52,7	60,4	19,2	28,0
Dorsz	3 938,6	123,1	8,7	7,8	48,9	53,8	29,2	31,5
PLGR	50 722,3	137,4	-	-	67,8	65,8	34,2	37,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego

Wzrost w połowach, przekłada się na silnie rozwinięty rybny sektor przetwórczy. Mimo spadku w latach 2007-2013, liczby przetwórci o 35,7% (z 28 do 18), **produkcja sprzedana wyrobów nieznacznie wzrosła**. W 2013 r. przetwórcie zlokalizowane na obszarze PLGR stanowiły ¼ tego typu zakładów w regionie oraz 7,3% w kraju. Z

szacunków Morskiego Instytutu Rybackiego - Państwowego Instytutu Badawczego⁸ wynika, że sprzedaly one o 2,7% więcej produktów niż w 2007 r. W latach 2007-2013 **struktura produkcji sprzedanej znacznie się zmieniła**. W 2013 r. dominowały ryby mrożone (45,4%, wzrost o 27,2 p proc.) oraz konserwy i prezerwy (29,5%, spadek o 2,9 p proc.). Z kolei ryby wędzone stanowiły 12,4% (wzrost o 4 p proc.), świeże 11,5% (spadek o 13,7 p proc.) a marynaty i salinaty z pozostałymi produktami 1,2% (spadek o 14,6 p proc.).

Turystyka

Nadmorskie położenie PLGR i związane z nim unikatowe środowisko i walory krajobrazowe, sprzyjają rozwojowi turystyki. Potwierdza to również wspomniany już wskaźnik LQ. W 2013 r. dla działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi wyniósł on 6,5. Pokazują to dane dotyczące przyrostu obiektów noclegowych (między 2007 a 2013 r. na obszarze PLGR 169,8%, przy średniej dla regionu 78,1% i kraju 45,5%), a w konsekwencji miejsc noclegowych (odpowiednio 23,9%, 9,7% i 16,7%). W rezultacie na obszarze PLGR zlokalizowanych jest 456 obiektów noclegowych (stanowiących 31,7% zasobów województwa), które dysponują 21,1 tys. miejsc noclegowych (tj. 22,3% z ogółu w regionie). Największa liczba obiektów (294) występuje we Władysławowie, co stanowi 64,5% wszystkich z obszaru PLGR. Posiadają one niecałe 12,5 tys. (59,3%) miejsc noclegowych. Z kolei najmniejsza liczba obiektów znajduje się w Kosakowie i mieście Puck (po 7). Jednak miejsc noclegowych najmniej jest we wspomnianym Kosakowie i gminie wiejskiej Puck, odpowiednio 207 i 228.

Tab. 9. PLGR na tle powiatów województwa pomorskiego pod względem obiektów i miejsc noclegowych w 2013 r.

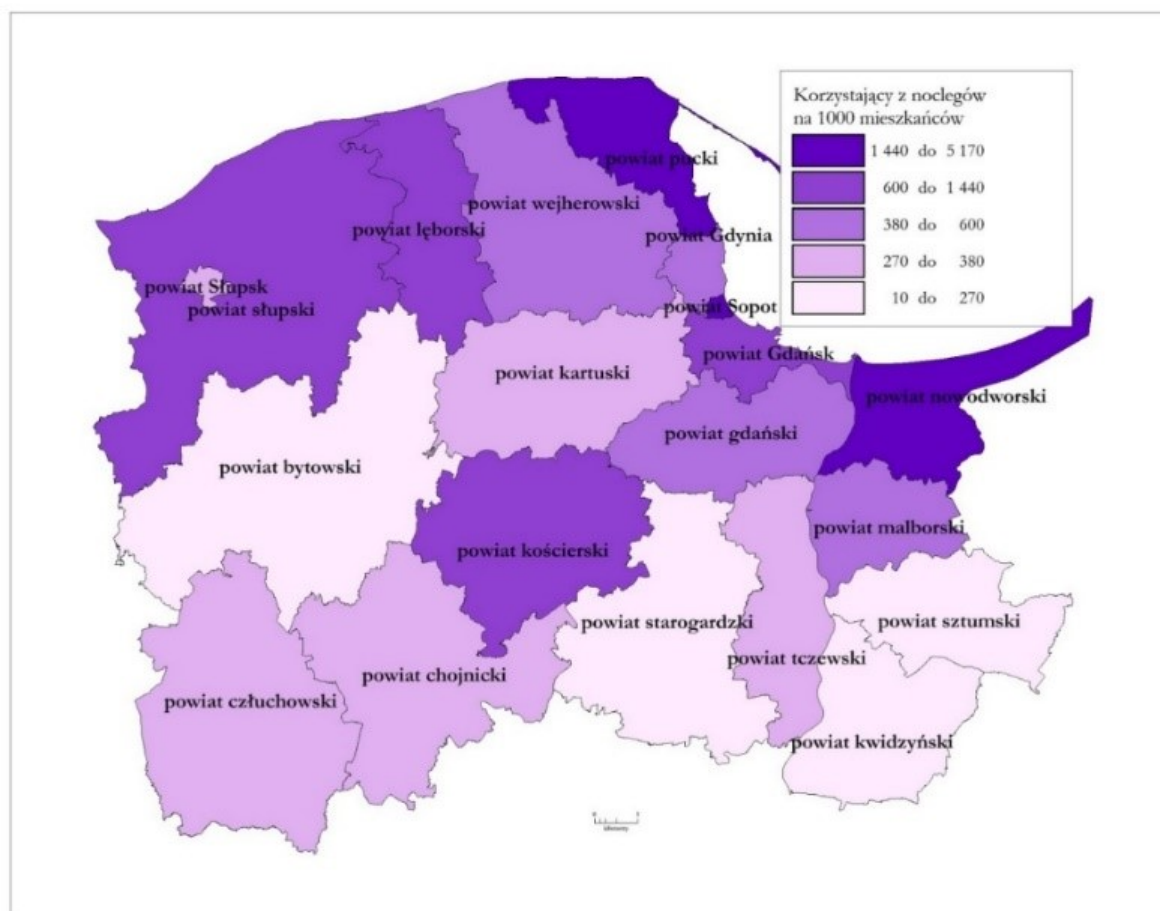
Powiaty	Obiekty noclegowe		Miejsca noclegów			Korzystający z noclegów		
	Liczba	Dynamika (2007=100)	Liczba	Dynamika (2007=100)	na 1000 lud.	Liczba	Dynamika (2007=100)	na 1000 lud.
gdański	25	156,3	1 666	137,0	16,0	62 000	123,8	595,5
kartuski	50	142,9	2 440	104,3	19,7	34 000	88,5	274,0
nowodworski	157	193,8	10 878	112,0	298,9	91 873	109,2	2524,1
PLGR	456	269,8	21 062	123,9	259,6	266 189	130,5	3280,9
wejherowski	46	230,0	2 239	162,2	10,9	87 422	137,8	426,9
bytowski	34	178,9	1 496	80,0	19,1	14 359	62,0	183,3
chojnicki	50	138,9	2 912	108,2	30,3	36 455	96,7	379,4
człuchowski	20	125,0	2 382	133,1	41,6	18 688	122,2	326,3
łęborski	141	154,9	9 442	80,9	142,6	85 717	79,4	1294,2
śląpski	139	151,1	11 576	96,4	118,9	140 159	120,6	1439,9
m. Słupsk	12	133,3	818	140,8	8,7	30 077	98,2	318,2
kościerski	46	127,8	4 356	103,1	61,2	61 478	102,4	864,3
kwidzyński	13	144,4	487	138,4	5,8	11 718	142,6	140,0
malborski	15	150,0	1 063	115,4	16,5	31 717	80,9	491,4
starogardzki	24	133,3	1 255	94,1	9,9	20 451	96,1	160,9
tczewski	23	328,6	902	382,2	7,8	35 774	267,0	308,7
sztumski	7	350,0	105	338,7	2,5	843	184,5	19,8
m. Gdańsk	115	136,9	12 926	126,2	28,1	628 428	159,2	1363,7
m. Gdynia	30	125,0	2 893	116,0	11,7	113 120	102,5	455,5
m. Sopot	34	103,0	3 380	87,4	88,9	196 363	123,0	5165,5
Województwo pomorskie	1 437	178,1	94 278	109,7	41,1	1 966 831	124,6	858,0
Polska	9 775	145,5	679 445	116,7	17,7	23 401 138	123,5	607,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS-BDL

Mimo znacznego przyrostu liczby obiektów noclegowych, ich **wyposażenie jest gorsze niż średnio w regionie i kraju**. Świadczą o tym m.in. ubogie zaplecze konferencyjne i sportowe oraz braki w udogodnieniach dla osób niepełnosprawnych. W 2013 r. jedynie 10,1% obiektów z obszaru PLGR posiadało salę konferencyjną, podczas gdy w województwie i Polsce stanowiły one 23,0% oraz 35,5%. W zakresie zaplecza sportowego poniżej średnich było posiadanie m.in. boiska do siatkówki lub koszykówki (10,7% obiektów, przy 21,4% w regionie i 21,2% w kraju), siłowni (odpowiednio: 6,8%, 9,3%, 12,0%), stołu do bilardu z wyposażeniem (kolejno: 10,7%, 15,5%, 16,8%) czy tenisa

⁸ W 2007 r. na podstawie formularza RRW-20 zebrano dane z 57,1% przetwórci, a w 2013 r. z 83,3%. Niemniej, liczbowo wynosi to 16 do 15. Uznano, że na tej podstawie można wnioskować o trendach w przetwórstwie na obszarze PLGR z zastrzeżeniem, że są to jedynie szacunki.

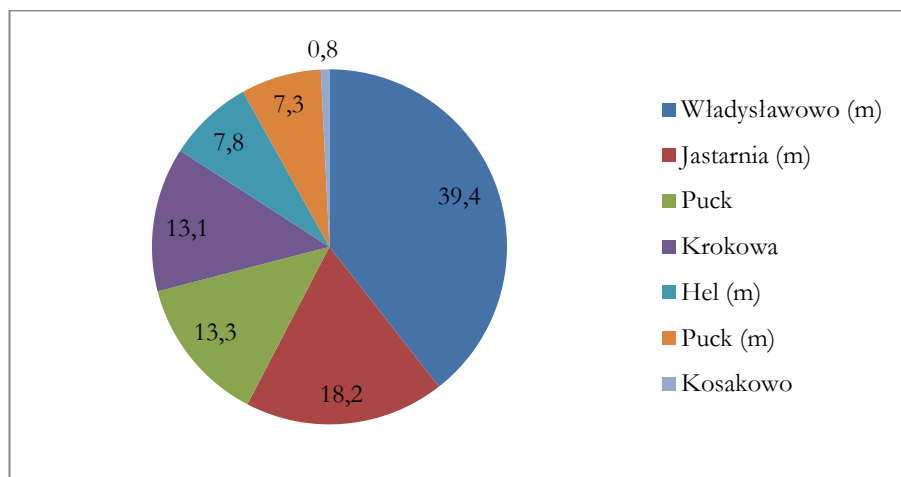
stołowego (15,1%, 21,1%, 20,6%). W zakresie ułatwienia przy poruszaniu się osób niepełnosprawnych ruchowo, obiekty noclegowe zlokalizowane na obszarze PLGR znacznie odbiegają od średniej krajowej i nieco mniej od wojewódzkiej. Świadczą o tym niewielkie odsetki dotyczące posiadania m.in. pochylni wjazdowej (8,3% z ogółu w PLGR, przy 22,5% w kraju i 14,3% w Pomorskiem), windy (odpowiednio: 4,6%, 14,1%, 9,7%) czy pokoi/lazienek dostosowanych dla osób niepełnosprawnych (w tym na wózkach inwalidzkich), (kolejno: 9,6%, 25,7%, 17,5%). Wymienione braki w zasobach infrastruktury turystycznej nie przeszkodziły w napływie turystów, gdyż na obszarze PLGR odnotowany znaczny **wzrost liczby osób korzystających z noclegów**. W 2013 r. na omawianym obszarze rezydowało 266,2 tys. osób (z kraju i zagranicy), stanowiących 14,0% wszystkich turystów w regionie. W stosunku do 2007 r. oznacza to wzrost o 30,5%. W tym czasie w regionie liczba ta wzrosła o 24,6% a w kraju o 23,5%. Najwięcej turystów odwiedza Władysławowo (159,5 tys.) oraz Jastarnie (75,3 tys.). Najmniej natomiast gminę wiejską Kosakowo (3,3 tys.).

Ryc. 10. Korzystający z noclegów na 1000 ludności w powiatach województwa pomorskiego w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Mimo wzrostu w województwie pomorskim oraz w Polsce, na obszarze PLGR odnotowano **spadek liczby turystów zagranicznych** korzystających z noclegów (o 26,7%).

(m) – gmina miejska

Ryc. 11. Udział gmin PLGR pod względem turystów zagranicznych korzystających z noclegów w 2013 r. [%].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

Nie wpłynęło to jednak na zahamowanie wskaźnika Schneidera określającego intensywność ruchu turystycznego, wyrażoną liczbą turystów (krajowych i zagranicznych) korzystających z noclegów, przypadającą na 1000 mieszkańców. Obserwuje się bowiem jego ciągły wzrost. W 2013 r. na obszarze PLGR wskaźnik wynosił 3 280,9 (wartość dla Polski to 607,8, a dla województwa pomorskiego 858,0) i od 2007 r. był to wzrost o 21,0%. Znaczny potencjał do rozwoju turystyki posiadają plaże, których długość na obszarze PLGR wynosi 128 km, co stanowi 25% całej linii brzegowej Polski. Ośrodki położone na Półwyspie Helskim i nad Zatoką Pucką (m.in. Jastarnia, Kuźnica, Hel, Puck, Rewa) stanowią grupę małych portów i przystani morskich. Wraz z Jeziorem Żarnowieckim, obszar ten posiada szczególne znaczenie dla aktywności turystycznej (sporty wodne takie jak windsurfingu i kitesurfingu a także wyprawy na dorsza czy nurkowanie), a porty i przystanie są jednocześnie miejscem stacjonowania floty rybackiej (*Raport o stanie...*, 2014). Ponadto, na obszarze PLGR bardzo powoli rozwija się turystyka kulturowa, oferująca uczestnictwo we wspomnianych imprezach kulturalnych (pielgrzymkach, koncertach, festiwalach) oraz wiejska i przyrodnicza, umożliwiającą zwiedzanie obszarów chronionych, obserwowanie i fotografowanie zwierząt.

Infrastruktura i zasoby przyrodnicze

Dostępność

Poprzez inwestycje drogowe (autostrada A1 w połączeniu z istniejącą obwodnicą Trójmiasta oraz droga ekspresowa S6) **poprawia się dostępność** obszaru PLGR. Jednak ze względu na wzmożony ruch, jest ona zachwiana w okresie letnim. Problem stanowi również zły stan dróg dojazdowych do wspomnianych inwestycji. Z kolei stan infrastruktury kolejowej, zwłaszcza tej służącej transportowi towarów, w województwie pomorskim ulega stopniowemu pogorszeniu. W efekcie redukuje się układ połączeń pasażerskich, a transport towarów przenoszony jest na drogi kołowe. Na obszarze PLGR, rozkład pasażerskich połączeń kolejowych wykazuje duże różnice sezonowe. W okresie letnim uruchamiane są bowiem dodatkowe połączenia (np. Gdynia-Hel), które stają się dobrą alternatywą dla turystów. W województwie pomorskim występuje dalece niewystarczająca integracja podsystemów transportu zbiorowego i indywidualnego, zarówno w skali regionalnej, metropolitalnej, jak i lokalnej. Integrację tę należy rozumieć kompleksowo, jako obejmującą rozwiązania techniczne (infrastrukturalne i taborowe), organizacyjne, taryfowe, biletowe i informacyjne.

Żegluga przybrzeżna i śródlądowa nie stanowi elementu systemu publicznego transportu zbiorowego, jednak zajmuje ważne miejsce w obsłudze morskich przewozów turystycznych, przede wszystkim pomiędzy miastami aglomeracji trójmiejskiej a Półwyspem Helskim (*Regionalny Program Strategiczny w zakresie transportu „Mobilne Pomorze”*).

W ostatnich latach znacznie wzrosło zainteresowanie rowerami, jako środkiem transportu. Odpowiedzią na to zjawisko jest **przyrost ścieżek rowerowych**. Można go obserwować również na obszarze PLGR, gdzie w ciągu trzech lat o prawie 250% wzrosła długość ścieżek i w 2013 r. wynosiła 102,4 km. Odcinki te stanowiły 13,0% wszystkich ścieżek w regionie. Najwięcej ścieżek jest w mieście Władysławowo i Hel.

Stan i ochrona środowiska

Walory krajobrazowe omawianego terenu należy uznać za bardzo wysokie. Najciekawsze cechy fizjonomiczne posiada strefa przybrzeżna morza, z urozmaiconymi odcinkami klifowymi i wydmowymi – w tym z bardzo popularnymi turystycznie i unikatowymi pasami wydm m.in. na Półwyspie Helskim. Płytkie wody przybrzeżne Bałtyku wraz z Zatoką Pucką stanowią fragment europejskiego korytarza wędrówkowego ptaków. W Morzu Bałtyckim żyje około 30 gatunków ryb, w tym rzadkie dwuśrodowiskowe, łososiowate, a unikatem są chronione ssaki morskie – foki oraz morświn.

Ważnym elementem systemu przyrodniczego są lasy. **Lesistość** na obszarze PLGR jest **mniej** od średniej wojewódzkiej (36,3%) i wynosi 30,8%. Udział lasów w ogólnej powierzchni analizowanych gmin jest zróżnicowany. Paradoksalnie, największy jest w mieście Hel (75,2%), a najmniejsza w mieście Puck (0,2%). Na uwagę zasługuje również niespotykana sytuacja, w której lesistość w miastach jest wyższa niż na obszarach wiejskich i wynosi odpowiednio 37,7% oraz 29,8%. Obszar ujęty w Strategii posiada **wyjątkowe zasoby i walory przyrodnicze**, w tym objęte różnymi formami ochrony prawnej. Rozkład obszarów i obiektów chronionych nie zmienił się w istotny sposób od wielu lat. Obszary chronione (lądowe i wodne) pokrywają niecałe 26,0 tys. ha obszaru PLGR, co stanowi 45,4% powierzchni gmin. Jest to zjawisko wyjątkowe w skali regionu, gdzie obszary te stanowią 32,7% terenu.

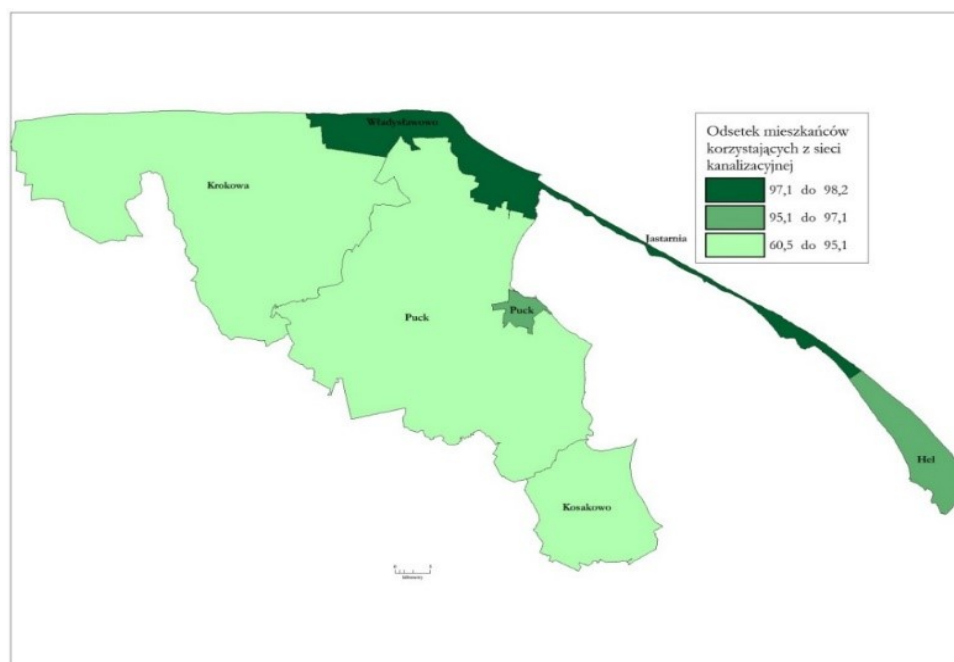
Zlokalizowane na obszarze PLGR tereny objęte ochroną, stanowią 4,3% z ogółu w województwie. Największą powierzchnie posiadają obszary chronionego krajobrazu (71,3% powierzchni chronionej, co stanowi 32,4% powierzchni obszaru PLGR). Warto zaznaczyć, iż ta forma ochrony występuje jedynie w połowie gmin wiejskich tworzących PLGR tzn. Krokowa (38,1%), Puck (31,7%) i miasto Władysławowo (4,7%)

Znaczną przestrzeń pokrywają również parki krajobrazowe (28,7% powierzchni chronionej, co stanowi 13,0% powierzchni PLGR), które leżą w części wszystkich omawianych gmin. Są to Trójmiejski i Nadmorski Park Krajobrazowy (warto zaznaczyć, iż 60% powierzchni parku tj. niecałe 11,4 tys. ha stanowią wody Zatoki Puckiej). Na obszarze objętym Strategią znajduje się również 115 pomników przyrody, które stanowią 4,1% tej formy ochrony w regionie. Największy ich udział występuje w gminie Krokowa (57), najmniej, bo 1 pomnik zlokalizowany jest w Jastarni a 2 w Helu. Na obszarze PLGR znajdują się również obszary Natura 2000. Wykluczając obszary wodne, stanowią one 17,2% powierzchni gmin⁹. Negatywne zjawisko, związane z presją inwestycyjną, w wyniku, której następuje degradacja wielu terenów o wysokiej atrakcyjności przyrodniczo-krajobrazowej, dotyczy nie tylko obszarów o zachowanych cennych walorach przyrodniczych nie objętych ochroną, ale także obszarów chronionych (zwłaszcza obszarów chronionego krajobrazu oraz parków krajobrazowych w tym nadmorskiego) (*Raport o stanie...*, 2014).

Kolejnym przejawem ochrony środowiska jest **rozwój odnawialnych źródeł energii**. Na obszarze PLGR zlokalizowane są ważne elementy wpływające na poprawę bezpieczeństwa energetycznego województwa pomorskiego. Należy do nich elektrownia wodna w Żarnowcu oraz, na bazie korzystnych warunków klimatycznych pasa nadmorskiego, elektrownie wiatrowe w gminie Puck (Swarzewo, Łebcz, Gnieźdźewo, Polczyno). Znacznym potencjałem dysponują również indywidualne instalacje solarne, które zainstalowane są w każdej gminie obszaru PLGR (*Raport o stanie...*, 2014). W zakresie energetyki, na uwagę zasługują również lokalne źródła gazu. Na obszarze PLGR, zlokalizowana jest kopalnia gazu (w pobliżu Żarnowca w gminie Krokowa), która zaopatruje w gaz gminę Krokowa i Puck. Ważną funkcję pełni również platforma wydobywcza firmy „Petrobaltic” zlokalizowana na morzu. Gaz pozyskiwany przy okazji wydobywania ropy naftowej przesyłany jest rurociągiem do Władysławowa, gdzie zasila miasto i elektrociepłownię gazową. Stanowi on również źródło produkcji gazu płynnego (LPG) oraz kondensatu.

Od 2007 r. do 2012 r. znacznie wzrósł udział mieszkańców z tych gmin, korzystających z sieci gazowej tj. we Władysławowie o 13,8 p proc. (do 23,4%), po 10,9 p proc. w Kosakowie (do 47,5%) i Krokowej (do 33,9%). Natomiast najmniej osób korzystających z sieci gazowej jest w Helu (0,1%), gminie Puck (3,8%). Warto zaznaczyć, iż mimo znacznego potencjału żadna z gmin należąca do obszaru PLGR nie przekroczyła średniej wojewódzkiej, która wynosi 49,9%. Prowadzone są inwestycje, mające na celu zapewnienie dostaw gazu ziemnego dla mieszkańców gmin Władysławowo, Puck, Krokowa oraz ich dalszej gazyfikacji: stacja LNG w Rozewiu, gazociąg DN 150 Luzino-Rybno-Starzyno. Ważnym aspektem dobrego stanu środowiska są wspomniane już urządzenia sieciowe. **W odniesieniu do osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej obszar PLGR jest znacznie zróżnicowany**. W 2013 r. najlepsza sytuacja występowała w Jastarni i Władysławowie, gdzie jedynie 0,4% i 0,9% mieszkańców nie była podłączona do sieci wodociągowej oraz 1,9% i 2,9% do kanalizacji. W zakresie sieci wodociągowej wartości poniżej średniej wojewódzkiej (93,1%) posiada jedynie gmina Krokowa (87,6%), natomiast w zakresie sieci kanalizacyjnej, gdzie średnia dla pomorskiego wynosi 77,9%, są to gmina Puck (60,1%), Kosakowo (68,4%) i Krokowa (70,0%).

⁹ Uwzględniono również powiat wejherowski, gdyż niektóre obszary przekraczają granice administracyjne PLGR.

Ryc. 12. Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w gminach PLGR w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS-BDL

W przypadku komunalnych oczyszczalni ścieków odsetki te wynoszą blisko 100%, w miastach Jastarnia, Hel, Władysławowo i Puck (tj. odpowiednio 99,9%, 99,5%, 98,3% oraz 97,5%).

Spójność obszaru PLGR

Przedstawiony zakres opracowania ukazuje specyfikę obszaru PLGR, którą można zawrzeć w kilku zakresach spójności. Widoczna jest bowiem **SPÓJNOŚĆ PRZYRODNICZA**, związana z nadmorskim położeniem. W jej efekcie występuje **SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA** rozwijająca się wokół rybołówstwa i turystyki. Obszar objęty oddziaływaniem Lokalnej Strategii Rozwoju obejmuje swym zasięgiem spójne obszary geograficzno-przyrodnicze Zatokę Pucką wraz z Półwyspem Helskim oraz wschodni obszar Pobrzeża Kaszubskiego. Każda z gmin obszaru posiada linię brzegową z morzem lub zatoką oraz na terenie każdej znajduje się port lub przystań rybacka. Całość związana jest ze **SPÓJNOŚCIĄ KULTUROWĄ** bazującą w dużej mierze na nadmorskim i rybackim charakterze wyróżniającą tę część na tle innych obszarów zamieszkałych przez Kaszubów. W społeczności obszaru liczącej przeszło 80 tys. mieszkańców zasadniczą część stanowią Kaszubi, nazywani Nordowymi, gdyż zajmują najbardziej na północ wysunięty obszar Polski. **HISTORYCZNA SPÓJNOŚĆ** - wybitnie morski charakter obszaru, na tle pozostałych rejonów kraju najbardziej zauważalny był w okresie międzywojennym, gdy, z wyłączeniem niezbyt długiego brzegu w okolicy Gdyni, zajmowało on całe pozostałe polskie wybrzeże morskie (blisko 90%). Na obszarze obecnej Północnokaszubskiej PLGR w latach 1928-1939 ustanowiono jednostkę samorządową określaną mianem Powiatu Morskiego, która funkcjonowała również po wojnie do roku 1951. Obecne terytorium Północnokaszubskiej LGR w porównaniu do przedwojennego obszaru Powiatu Morskiego nie obejmuje jedynie miasta Wejherowa, lecz jest powiększone o miejscowości Wierzchucino i Białogóra stanowiące dziś częścią gminy Krokowa, a przed wojną znajdujące się poza granicą Polski. Jednak w opinii tutejszych mieszkańców były one zawsze osadami etnicznie i kulturowo związanymi z Kaszubami Północnymi. Wewnętrzna spójność obszaru to także **SPÓJNOŚĆ ADMINISTRACYJNA** określona granicami Powiatu Puckiego.

Grupy docelowe

Powyższy przegląd najważniejszych komponentów struktury społeczno-gospodarczej obszaru PLGR ukazuje grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji Strategii. Należą do nich ze względu na:

- znaczny udział wśród osób objętych pomocą społeczną: **niepełnosprawni, długotrwale bezrobotni oraz osoby posiadające zbyt niskie kwalifikacje zawodowe;**
- starzenie się społeczeństwa tj. zmniejszanie się udziału grupy w wieku przed- i produkcyjnym, na korzyść grupy w wieku poprodukcyjnym co przekłada się na wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego: **seniorzy;**
- utrudniony dostępem do edukacji przedszkolnej: **dzieci w wieku 3-5 lat;**

- zdecydowanie większy niż w województwie pomorskim wzrost bezrobocia oraz znaczny udział w tej populacji kobiet a także fakt, iż w grupie bezrobotnych ze stażem pracy 20-30 lat i ponad 30 lat zdecydowanie przeważają mężczyźni: **osoby bezrobotne w szczególności kobiety a także mężczyźni z długoletnim stażem pracy;**
- potencjalne braki kadrowe w rybolóstwie związane z zatrudnieniem osób starszych: **rybacy, w tym szczególnie młodzi rybacy;**
- znaczną atrakcyjność turystyczną obszaru i wzrost liczby osób korzystających z noclegów: **właściciele i kadra branży turystycznej i okołoturystycznej.**
- wpływ aglomeracji Trójmiejskiej na rozwój firm obszaru - **potencjalni i obecni przedsiębiorcy,**

Ze wskazanych powyżej grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji na terenie PLGR w wyniku szerokich konsultacji wyznaczono „grupy defaworyzowane”. „Grupy defaworyzowane” nie są tożsame z „grupami docelowymi”, często natomiast grupy te stanowią zbiory przenikające się wzajemnie lub zawierające jedna w drugiej. W wyniku analizy zarówno danych statystycznych jak i opierając się na konsultacjach społecznych zdiagnozowano występowanie następujących grup defaworyzowanych: **z uwagi na zagrożenie wykluczeniem na rynku pracy, :**

1. **osoby powyżej 50 roku życia**, szczególnie bezrobotni ze stażem pracy 20-30 lat i ponad 30 lat zarówno kobiety jak i mężczyźni (w tym rybacy). Są to osoby, które utraciły dotychczasowe miejsca pracy z różnych przyczyn, które nie chciały /nie miały szansy podniesienia swoich kwalifikacji, nie są gotowe zmienić branżę, w której pracowali (rybacy); często są wykluczeni cyfrowo. Do braku kompetencji często dochodzi brak wiary w siebie i w swoje umiejętności. W tej grupie są także kobiety, które po urodzeniu dziecka/ci nie podjęły pracy lub zrezygnowały z niej, gdyż zaangażowały się w opiekę nad dzieckiem. W trudnej sytuacji są szczególnie rybacy którzy na skutek polityki rybackiej, złomowania jednostek, ograniczania limitów połowowych już zrezygnowali z rybaczenia lub stoją przed takim problemem, i o ile nie zostaną emerytami to będą poszukiwać zatrudnienia poza rybolóstwem. Problemem dla tych osób jest brak innych kompetencji, trudna konieczność przekwalifikowania się, trudności w zaadaptowaniu się w innych realiach niż życie z rybaczenia. Część z nich chciałaby zająć się działalnością turystyczną jednak brakuje im środków finansowych na rozpoczęcie działalności. LSR będzie wspierać osoby z tej grupy poprzez udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz premiowanie firm z obszaru, które będą takie osoby zatrudniać, w przypadku rybaków duża alokacja skierowana zostanie na dywersyfikację działalności.
2. **młodzież zamieszkująca obszar wchodzące na rynek pracy:** osoby do 35 roku życia, absolwenci szkół, którzy kończą edukację i nie znajdują zatrudnienia. Często problemem w znalezieniu zatrudnienia jest brak doświadczenia, problemy w obsłudze najnowszych technologii, braki znajomości języka obcego oraz sezonowy rynek pracy zmuszający do wyjazdów. LSR będzie wspierać osoby z tej grupy poprzez udostępnianie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej.
3. **osoby niepełnosprawne** – osoby posiadający orzeczenie o niepełnosprawności; na obszarze mieszka 10 200 osób niepełnosprawnych (dane PCPR w Pucku) co stanowi 12,5 % populacji. Są to osoby o różnego typu niepełnosprawnościach (nie tylko fizycznych), w wielu przypadkach obecnie bez możliwości podjęcia pracy na obszarze, a przy istniejących barierach komunikacyjnych także w Trójmieście. Operacje realizowane w ramach LSR będą brały pod uwagę integrację i aktywizację osób niepełnosprawnych ale również ułatwienie im dostępu do infrastruktury i oferty społecznej (bariery architektoniczne .) a także preferencja przy zatrudnianiu w ramach operacji wspartych ze środków LSR.

W świetle diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej z uwzględnieniem analizy wyzwań, potrzeb i potencjałów uwzględniono także występowaniu zjawiska wykluczenia ze względu na **bierność społeczną nie dotyczącą rynku pracy**. W tym zakresie na obszarze scharakteryzowano następujące grupy:

1. **niepełnosprawni, jw.**
2. **seniorzy** - jest to coraz liczniejsza grupa na obszarze PLGR, a wszystkie dane demograficzne prognozują jej dalszy coraz większy wzrost. Seniorzy dysponują dużą ilością wolnego czasu i dużym doświadczeniem w różnych dziedzinach (rybactwo, rzemiosło) które powinny zostać w ramach LSR wykorzystane. LSR wspierać będzie tworzenie oferty spędzania wolnego czasu (nauka, sport i rekreacja), dla wykorzystania potencjału, wiedzy i doświadczenia w tym w ramach międzypokoleniowych aktywności. (Senior – osoba w wieku poprodukcyjnym, którego dolna granica w przypadku kobiet wynosi 60 lat, a w przypadku mężczyzn – 65 lat.)
3. **dzieci i młodzież** – grupa społeczna ludzi w wieku do 21 lat; jest szczególną grupą docelową, do której skierowane będą działania LSR, są dzieci i młodzież, których potrzeby niezależnie od wieku dotyczą sfery nauki i budowy wysokiej jakości kapitału społecznego. W zależności od wieku koncentrują się np. wysokiej jakości oferty sportowej, rekreacyjnej, oferty rozwijania zdolności, oferty edukacyjnej i kulturalnej. W zamierzeniu LSR z uwagi na jej ograniczenia, oferta dla dzieci i młodzieży ukierunkowana będzie na morskość, rybackość i lokalne tradycje związane z morzem a także na edukację w zakresie ekologii. Zagwarantowanie takiej oferty

przełoży się na integrację społeczną zarówno dzieci jak i dorosłych, szczególnie w gminach o dużym napływie młodych ludzi.

Niezależnie od zdefiniowania grup docelowych i defaworyzowanych, produkty operacji realizowanych w ramach LSR będą służyć ogółowi społeczeństwa, szczególnie za sprawą administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych jak i podmiotów gospodarczych głównych bezpośrednich adresatów środków finansowych LSR. Opracowana diagnoza LSR skupiła się na najważniejszych obszarach z punktu widzenia uwarunkowań społeczno-gospodarczych obszaru jak i przewidzianych w ramach PROW i PO RiM możliwości oddziaływania na społeczność lokalną poprzez wdrażane projekty. Zaobserwowane w ramach pracy analitycznej zasoby obszaru i jego potencjał a także wynikające z danych statystycznych problemy, potrzeby zostały poddane szerokiej dyskusji na obszarze celem jak najtrafniejszego określenia mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Determinantą wyboru kluczowych grup docelowych i obszarów interwencji była także sytuacja społeczna i gospodarcza obszaru oraz uwarunkowania geograficzne oraz wynikające z niej kluczowe branże obszaru PLGR. W przypadku grup defaworyzowanych dokonano badania na obszarze w celu ustalenia jak mieszkańców definiują grupy zagrożone wykluczeniem społecznym.

Literatura:

- *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego*, 2009, Sejmik Województwa Pomorskiego, Gdańsk
- *Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2009-2012*, 2014, Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego, Gdańsk
- *Regionalny Program Strategiczny w zakresie transportu „Mobilne Pomorze”*, 2013, Gdańsk
- *Rocznik statystyczny gospodarki morskiej*, 2013, GUS, Warszawa, Szczecin
- Strony internetowe: www.bazy.ngo.pl; www.minrol.gov.pl; www.oksitpuck.pl; www.rzucewo.com; www.stat.gov.pl; www.szkuener.pl

Dane użyte w Diagnozie pochodzą z bazy GUS. W każdym innym przypadku zostało to zaznaczone.

IV. ANALIZA SWOT

Wprowadzenie

Analiza SWOT jest to jedna z najpopularniejszych i najskuteczniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych poniżej w tabeli czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia) należące do otoczenia bliższego i dalszego są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tab. 10 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Analiza SWOT dla obszaru PLGR

Analiza SWOT została przeprowadzona dla obszaru PLGR w oparciu o dostępne dane źródłowe uzyskane podczas prac nad diagnozą obszaru wskazane w podstawie opracowania diagnozy, wyniki obserwacji własnych oraz wnioski zgłaszane przez przedstawicieli społeczności lokalnej. Projekt analizy SWOT opracowano w formie „desk reserch” oraz warsztatów zespołu roboczego w dniu 08.12.2014. W celu hierarchizacji czynników SWOT przeprowadzono badanie ankietowe wśród lokalnych liderów w którym każdemu z wybranych czynników respondenci przyporządkowali punktację, która wskazywała wagę każdego z elementów SWOT w 4 kategoriach analizy. Indywidualne wskazania i punktacje zostały następnie zsumowane w celu uzyskania zbiorczego i uśrednionego obrazu hierarchii czynników SWOT. Za najważniejsze czynniki w poszczególnych obszarach ankietowani wskazali: **Mocne strony:** 56 % wskazań -

Wysoka atrakcyjność turystyczna w tym dobre warunki do uprawiania sportów wodnych (m.in. szczególne cechy Zatoki Puckiej), istnienie szlaków pieszo-rowerowych, szlaków historycznych, miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym i historycznym. **Słabe strony:** 74 % wskazań - Uwarunkowany klimatycznie i pogodowo krótki okres trwania sezonu turystycznego, słabość oferty przedłużającej sezon turystyczny. **Szanse:** 45 % wskazań - Możliwości związane z pozyskiwaniem środków rozwojowych w ramach nowej perspektywy UE 2014-2020 oraz Planowane inwestycje transportowe w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta i całym województwie pomorskim, poprawiające zewnętrzną dostępność komunikacyjną obszaru. **Zagrożenia:** 74 % wskazań Zbyt restrykcyjne zmiany prawa dotyczące przepisów w zakresie ograniczenia działalności ludzkiej na obszarach objętych NATURA 2000. Zakończeniem etapu były konsultacje społeczne poświęcone wypracowanemu materiałowi, które przeprowadzono na terenie każdej z gmin w ramach otwartych spotkań, które ostatecznie ukształtowały zakres SWOT-a oraz pozwoliły wypracować wnioski z analizy i wskazać kierunkowe wymagania obszaru i LSR.

Tab. 11 Analiza SWOT obszaru LSR

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> Nadmorskie położenie, walory przyrodnicze i krajobrazowe, w tym duża powierzchnia i różnorodność biologiczna lasów. Bliskie sąsiedztwo Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta (OMT), stanowiącego m.in. obszar koncentracji ludności, intensywnego rozwoju gospodarczego, a także silny ośrodek akademicki Atrakcyjność osiedleńcza, w szczególności południowej części obszaru (m.in. z uwagi na bliskość rynku pracy Trójmiasta) Brak uciążliwego przemysłu zanieczyszczającego środowisko naturalne Dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości poza turystyką: przygotowane (uzbrojone) tereny inwestycyjne (Puck, Krokowa), podstrefa PSSE (Żarnowiec) Wysoka atrakcyjność turystyczna w tym dobre warunki do uprawiania sportów wodnych (m.in. szczególne cechy Zatoki Puckiej), istnienie szlaków i ścieżek pieszo-rowerowych, szlaków historycznych, miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym i historycznym (skanseny, osada łowców fok, Muzeum w Helu, zabytki, itp.) Rozwinięta podstawowa baza turystyczna (miejsca noclegowe, gastronomia) Duża liczba podmiotów gospodarczych, świadczących głównie usługi turystyczne i aktywnych przede wszystkim sezonowo Dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, oczyszczalnia ścieków) Istnienie trwałej infrastruktury morskiej i rybackiej, w tym związanej z rybolowstwem morskim Rybolowstwo jako ważny sektor gospodarki z możliwością wykorzystania w turystyce (w tym wyspecjalizowane zasoby ludzkie) Dobrze rozwinięty rybny sektor przetwórczy Dostęp do bogactw naturalnych (zasoby żywe, w tym żywe zasoby morza, kopaliny, w tym m.in.: sól potasowo-magnezowa, pokłady bursztynu, gaz łupkowy) Zasoby i korzystne warunki dla rozwoju energetyki odnawialnej (wiatr, źródła geotermalne) Mocno zakorzeniona tradycja, specyficzna i unikalna kultura (kaszubskość, „morskość”, rybackość) 	<ol style="list-style-type: none"> Niewydolna infrastruktura drogowa (sezonowe „wąskie gardła”) Niedostateczne wykorzystanie (synchronizacja, częstotliwość połączeń) transportu zbiorowego (w tym wodnego), w szczególności krótkiego zasięgu oraz brak jego koordynacji z transportem indywidualnym Brak dialogu oraz aktywnej i skoordynowanej polityki w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi i rozwiązywaniu problemów społecznych Uwarunkowany klimatycznie i pogodowo krótki okres trwania sezonu turystycznego, słabość oferty przedłużającej sezon turystyczny, w tym brak alternatywnych atrakcji i infrastruktury turystycznej w przypadku złej pogody Niezaspokojone potrzeby w zakresie infrastruktury towarzyszącej, w tym sanitarnej w odniesieniu do szlaków turystycznych, w tym rowerowych, brak kompleksowych rozwiązań związanych ze szlakami turystycznymi Brak wyrazistej marki dla całego obszaru oraz brak spójnego, skutecznego systemu promocji usług i produktów lokalnych/regionalnych Niewystarczająca koordynacja i niedostateczna pakietowość oferty turystycznej Brak wyszkolonej i wyspecjalizowanej kadry turystycznej Niewykorzystane potencjalne drogi wodne, w tym potencjalnie dostępne dla jednostek pływających kanał łączący Jezioro Żarnowiec z Bałtykiem Niska kreatywność mieszkańców, aktywność i przedsiębiorczość skoncentrowana na prostych usługach turystycznych Niestabilna sytuacja na rynku pracy związana z sezonową przedsiębiorczością mieszkańców i mono-branżowością sektora MŚP (głównie prosta działalność z wynajmem miejsc noclegowych na potrzeby turystów) Brak ukierunkowania polityk lokalnych na równowagę pozycję małych, rodzinnych firm względem przewag konkurencyjnych dużych korporacji (w tym np. sieci handlowych) Niedostatecznie rozwinięta i nieefektywnie wykorzystana infrastruktura portowa w kontekście potrzeb i możliwości związanych z rozwojem turystyki i przewozów pasażerskich, Zaawansowany wiek pracowników w sektorze rybackim Słabo rozwinięta sprzedaż bezpośrednia produktów rybactwa i rolnictwa oraz ograniczony, tj. marginalny i

<p>16. Dobrze rozbudowana sieć szkół, relatywnie dobre wyposażenie placówek szkolnych 17. Duża liczba aktywnych organizacji społecznych 18. Dodatnie saldo migracji i przyrost liczby mieszkańców</p>	<p>lokalny charakter tej działalności 16. Relatywnie wysokie na tle kraju koszty energii elektrycznej 17. Zróżnicowanie terytorialne w dostępie do infrastruktury społecznej oraz niestabilność oferty, zwłaszcza opiekuńczo-edukacyjnej (opieka nad dziećmi i osobami starszymi) 18. Brak koordynacji (aktywnej polityki) przy aktywizacji społecznej i pobudzaniu przedsiębiorczości w oparciu o współpracę różnych instytucji (m.in. w oparciu o środki zewnętrzne) 19. Słaba współpraca między gminami i innymi instytucjami publicznymi (deficyt systematycznego dialogu społecznego) 20. Niska jakość kształcenia zawodowego i niedostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy, w tym w związku ze słabą współpracą przedsiębiorców ze szkołami 21. Niedoskonałość ładu przestrzennego - sprzyjającego integracji mieszkańców 22. Słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej 23. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców 24. Konflikt na linii rybacy – ekolodzy 25. Zanik tradycyjnego rybołówstwa łodziowego 26. Niedostateczna aktywność i współpraca istniejących organizacji pozarządowych oraz niski udział społeczności obszaru w zorganizowanym życiu społecznym (słaba samoorganizacja)</p>
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1. Planowane inwestycje transportowe w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta i całym województwie pomorskim, poprawiające zewnętrzną dostępność komunikacyjną obszaru 2. Planowane inwestycje w zakresie ochrony wód morskich i śródlądowych (w tym związane z zagospodarowaniem wód opadowych w dużych aglomeracjach miejskich regionu) 3. Rosnące znaczenie przemysłów czasu wolnego (w tym turystyki kulturowej, kulinarnej) jako potencjalna podstawa wydłużenia sezonu turystycznego 4. Moda na zdrowy styl życia i proces starzenia się społeczeństw (rosnący rynek turystyki zdrowotnej) 5. Wzrost zainteresowania ofertą/wytworami biznesu opartego na rekonstrukcji i podtrzymaniu tradycyjnego rzemiosła 6. Ułatwienia dla podejmowania i rozwijania przedsiębiorczości oraz inwestowania, w tym związane z nowelizacjami w zakresie prawa budowlanego 7. Zwiększające się prawne i finansowe możliwości wydobywania złóż naturalnych 8. Planowane nowe inwestycje w branży energetycznej (przekładające się na bezpieczeństwo energetyczne oraz na rynek pracy) 9. Rozwiązania regulacyjne wzmacniające zaangażowanie NGO's w realizowanie usług publicznych oraz ich rolę w ramach współpracy międzysektorowej (w relacjach z samorządami</p>	<p>1. Wzrost zagrożeń związanych z potencjalnym wystąpieniem katastrof i awarii przemysłowych, związany m.in. z budową elektrowni jądrowej 2. Potencjalne katastrofy ekologiczne na Morzu Bałtyckim (w tym zagrożenia wynikające z zatopionych składowisk chemikaliów, ewentualności wystąpienia katastrof w ruchu morskim) 3. Zmiany klimatyczne, mogące skutkować gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, a także procesy powodujące wzrost poziomu morza 4. Rosnąca konkurencja na światowym i krajowym rynku usług turystycznych (turystyka kulturowa, kulinarna) 5. Zbyt restrykcyjne zmiany prawa dotyczące przepisów w zakresie ograniczenia działalności ludzkiej na obszarach morskich, a także objętych NATURĄ 2000 6. Eutrofizacja akwenów śródlądowych i morskich oraz antropopresja grożąca degradacją zasobów przyrodniczych 7. Brak decyzji na szczeblu krajowym odnośnie rozwoju energetyki, w tym lokalizacji inwestycji w energetykę jądrową w Polsce 8. Rosnąca restrykcyjność polityki rybackiej UE oraz zmieniające się niekorzystnie zasoby ryb w Bałtyku 9. Brak stabilności przepisów prawnych dot. funkcjonowania przedszkoli i innych placówek opiekuńczych 10. Wzmacnianie się niekorzystnych trendów demograficznych (odpływ ludności, w tym za granicę, oraz rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym)</p>

terytorialnymi oraz sektorem biznesu) 10. Możliwości związane z pozyskiwaniem środków rozwojowych w ramach perspektywy UE 2014-2020	11. Zniechęcenie turystów do obszaru ze względu na coraz większe utrudnienia komunikacyjne 12. Napływ nowej ludności niezainteresowanej zintegrowaniem z obszarem
--	--

Źródło: opracowanie własne

Wnioski z analizy SWOT

1. Główne atuty rozwojowe obszaru wiążą się z rentą położenia, wynikającą z nadmorskiego usytuowania oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych w połączeniu z bliskim sąsiedztwem Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta (OMT).
2. Dwa główne potencjalne motory rozwojowe obszaru to atrakcyjność osiedleńcza, umożliwiająca odnoszenie korzyści z procesu suburbanizacji OMT (w szczególności południowej części obszaru) oraz dogodne warunki do rozwoju turystyki, usług prozdrowotnych i innych „przemysłów” czasu wolnego.
3. Wykorzystanie atutów rozwojowych związanych z atrakcyjnością osiedleńczą oraz turystyczną wymaga rozwiązania problemów transportowo-komunikacyjnych, w szczególności w postaci sezonowych „wąskich gardeł” komunikacyjnych oraz niedostatecznie efektywnego wykorzystania różnych form transportu zbiorowego.
4. Brak uciążliwego przemysłu zanieczyszczającego środowisko naturalne powinien być utrzymany, jako ważna cecha obszaru. Musi to być jednak powiązane z tworzeniem miejsc pracy poza turystyką poprzez rozsądne (niekolidujące z obecną charakterystyką obszaru) zagospodarowanie terenów inwestycyjnych, w szczególności zlokalizowanych w południowej części obszaru oraz w podstrefie PSSE (Żarnowiec) oraz poprzez kształtowanie szkolnictwa zawodowego pod kątem potrzeb potencjalnych pracodawców.
5. Wysoka atrakcyjność turystyczna i osiedleńcza, oparta na walorach naturalnych i kulturowych, musi być umacniana poprzez aktywną i skoordynowaną politykę godzenia potrzeb wynikających z wymogów ochrony i zarządzaniem zasobami przyrodniczymi z potrzebami związanymi z rozwojem społecznym i gospodarczym oraz poprzez wypełnianie luk w infrastrukturze i systemach ochrony środowiska.
6. Sektor turystyczny, oparty obecnie na stosunkowo standardowej i rozproszonej ofercie turystycznej oraz podstawowej bazie turystycznej (miejsca noclegowe, gastronomia), wymaga istotnych przekształceń wzmacniających jego innowacyjność i konkurencyjność.
7. Działania w sektorze turystyki muszą być ukierunkowane na przełamanie barier związanych z sezonowością oferty turystycznej (uwarunkowanej klimatycznie), niską kreatywnością mieszkańców oraz mało innowacyjną przedsiębiorczością skoncentrowaną na prostych usługach turystycznych. Wymaga to inwestowania w podnoszenie poziomu kreatywnej przedsiębiorczości w tworzeniu sieciowych, unikalnych, zintegrowanych i rozpoznawalnych pod wyrazistą marką produktów turystycznych, a także z wyszkoloną i wyspecjalizowaną kadrą turystyczną.
8. W obliczu trendów demograficznych, dla rozwoju obszaru konieczne jest zatrzymanie obecnych oraz przyciąganie nowych mieszkańców. Oprócz tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy w turystyce, usługach oraz niekolidującym ze środowiskiem naturalnym przemyśle niezbędne jest, w tym celu podnoszenie dostępności i jakości oferty usług społecznych, w szczególności opiekuńczo-edukacyjnych (opieka nad dziećmi i osobami starszymi). Nie będzie to możliwe bez skoordynowanych i długofalowych polityk gmin w tym zakresie.
9. Atrakcyjność osiedleńcza warunkowana jest również jakością, w tym poziomem ich aktywności i stopniem zintegrowania, lokalnych wspólnot, na którą składa się ich wyposażenie w kapitał ludzki i społeczny. Podstawą wzmacniania kapitału ludzkiego i społecznego obszaru jest zakorzeniona tradycja, specyficzna i unikalna kultura (kaszubskość, „morskość”, rybackość), dobrze rozbudowana sieć szkół, relatywnie dobre wyposażenie placówek szkolnych i duża liczba aktywnych organizacji społecznych. Konieczne są jednak działania ukierunkowane na pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości, w tym w oparciu o unikalne zasoby kulturowe, wzmacnianie sektora ekonomii społecznej, a także wprowadzanie ładu przestrzennego sprzyjającego integracji mieszkańców.
10. Sektor rybołówstwa morskiego powinien pozostać istotnym elementem gospodarki obszaru. Ze względu na zmieniające się uwarunkowania, w tym niekorzystnie zasoby ryb w Bałtyku nie będzie on sektorem dominującym, ale powinien w tych warunkach uzyskać lepszą pozycję konkurencyjną i generować dochody w sposób bardziej efektywny. W tym celu konieczne jest przyciąganie do niego nowych kadr, wprowadzanie bardziej efektywnych form dystrybucji i sprzedaży, inwestowanie w produkty o wyższym stopniu przetworzenia oraz jego lepsze powiązania z działalnością pozarybacką.
11. Konieczne jest zachowanie dobrze rozwiniętego sektora przetwórstwa ryb i poprawa jego konkurencyjności. Ważnym kierunkiem jego rozwoju byłoby stopniowe uniezależnianie go od surowca uzyskiwanego z niepewnych połowów morskich i silniejsze powiązanie z różnymi formami akwakultury.
12. Biorąc pod uwagę relatywnie wysokie na tle kraju koszty energii elektrycznej w powiązaniu z istniejącymi zasobami i korzystnymi warunkami dla rozwoju energetyki odnawialnej (wiatr, źródła geotermalne), obszar powinien stać się

- liderem rozwiązań i systemów służących różnicowaniu źródeł pozyskiwania energii, w tym także w oparciu o energetykę prosumencką oraz koncepcją wysp energetycznych (zasilanie lokalnych systemów z lokalnych źródeł).
13. Istotnych przekształceń wymaga system kształcenia zawodowego, zarówno, jeśli chodzi o kształcenie formalne, jak i pozaformalne (ustawiczne). Poprawa jakości kształcenia zawodowego wymaga oparcia go w większym stopniu o różne formy współpracy z potencjalnymi pracodawcami oraz uwzględnienia takich uwarunkowań jak oferta dla inwestorów zewnętrznych w oparciu o przygotowane tereny inwestycyjne, moda na zdrowy i atrakcyjny styl życia oraz proces starzenia się społeczeństw (rosnący rynek turystyki zdrowotnej czy kulinarnej) wraz ze wzrostem zainteresowania ofertą/wytworami biznesu opartego na rekonstrukcji i podtrzymaniu tradycyjnego rzemiosła.

Podsumowując, eliminacja słabych i eksponowanie mocnych stron obszaru w celu wykorzystania jego szans rozwojowych i przeciwdziałania zagrożeniom, wymaga podjęcia przede wszystkim następujących wyzwań:

1. Poprawa komunikacji z Obszarem Metropolii Trójmiasta, w szczególności w oparciu o różne formy transportu zbiorowego i ich integrację, z uwzględnieniem rozwiązań biorących pod uwagę sezonowy wzrost natężenia ruchu oraz redukujących negatywne oddziaływanie transportu na środowisko;
2. Przyciąganie inwestorów zewnętrznych rozwijających formy działalności usługowej i produkcyjnej niekolidujące z atrakcyjnością turystyczną i osiedleńczą obszaru; łączenie oferty inwestycyjnej z modernizacją kształcenia zawodowego;
3. Inteligentne wykorzystanie wszystkich możliwości harmonijnego godzenia wymagań związanych z ochroną środowiska i jego zasobów z potrzebą tworzenia nowych i utrzymania istniejących miejsc pracy;
4. Spełnienie wszystkich wymogów związanych z rozwijaniem infrastruktury i systemów ochrony środowiska;
5. Wprowadzanie nowych i przelamujących sezonowość kierunków w zakresie „przemysłów czasu wolnego”, ukierunkowanych zarówno na mieszkańców Metropolii, jak klientów spoza regionu (turystyka kwalifikowana, w tym wodna, turystyka kulinarna, oferta kulturalna, usługi prozdrowotne);
6. Podnoszenie poziomu kreatywności i innowacyjności lokalnych przedsiębiorców, w szczególności selektywne wspieranie takich przedsiębiorców z branży turystycznej, którzy rozwijają ofertę o charakterze unikalnym i przyczyniającą się do wydłużania sezonu turystycznego;
7. Wypracowanie wspólnej marki obszaru i tworzenie w jej ramach sieciowych, wielotematycznych, unikalnych, zintegrowanych, szeroko rozpoznawalnych i profesjonalnie zarządzanych oraz promowanych produktów turystycznych;
8. Podnoszenie dostępności i jakości oferty usług społecznych, w szczególności opiekuńczo-edukacyjnych (opieka nad dziećmi i osobami starszymi) w ramach skoordynowanych i długofalowych polityk na poziomie gmin;
9. Zachowanie i wykorzystanie unikalnych zasobów kulturowych, zarówno dla integracji i wzmacniania poczucia tożsamości wspólnot lokalnych, jak i dla rozwijania lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o unikalną ofertę kulturalną;
10. Ograniczanie liczby osób biernych zawodowo, w szczególności w oparciu o wspieranie różnych form ekonomii społecznej oraz współpracę władz publicznych z sektorem organizacji pozarządowych;
11. Wprowadzanie ład przestrzennego sprzyjającego integracji mieszkańców i inwestowanie w funkcjonalną i atrakcyjną przestrzeń publiczną;
12. Zwiększanie przychodów z rybołówstwa i rolnictwa poprzez wprowadzanie i upowszechnianie bardziej efektywnych form dystrybucji i sprzedaży, takich jak sprzedaż bezpośrednia produktów rybactwa i rolnictwa w powiązaniu z budowaniem lokalnych, ale zorientowanych na rynki zewnętrzne, systemów promocji i dystrybucji, w tym TIK;
13. Różnicowanie działalności rybackiej w tym poprzez rozwijanie form akwakultury alternatywnych wobec pozyskiwania surowca z połowów morskich;
14. Poprawa konkurencyjności lokalnego przetwórstwa rybnego i rolnego poprzez rozwijanie technologii umożliwiających oferowanie na rynkach zewnętrznych produktów o wyższym stopniu przetworzenia (awans w łańcuchu wartości dodanej);
15. Rozwijanie energetyki prosumenckiej oraz samowystarczalnych lokalnych systemów zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną (wyspy energetyczne) w oparciu o odnawialne źródła energii (wiatr, źródła geotermalne i solarne);
16. Profilowanie kierunków i modernizacja form kształcenia zawodowego (formalnego i ustawicznego) w szczególności w oparciu o ścisłą współpracę z pracodawcami, zarówno pod kątem potrzeb potencjalnych inwestorów zewnętrznych, jak i pod kątem specyficznych dla obszaru nisz rynkowych (potencjałów endogenicznych – przemysły czasu wolnego, oferta bazująca na tradycyjnych zasobach kulturowych).
17. Podniesienie kwalifikacji mieszkańców obszaru oraz aktywizacja i zachęcenia do aktywnego udziału w życiu społecznym regionu

W/w wyzwania były podstawą formułowania przedsięwzięć LSR. Przedsięwzięcia zaplanowane w niniejszej LSR mają na celu rozwijanie mocnych stron i niwelowanie słabych poprzez usprawnienie tych dziedzin życia gospodarczego oraz

społecznego, które wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców i przyczynią się do wzrostu poziomu gospodarczego obszaru PLGR. Szczególna uwaga poświęcona będzie potrzebom grup docelowych oraz zidentyfikowanych grup defaworyzowanych.

Tab.12 Odniesienie Analizy SWOT do diagnozy obszaru.

MOCNE STRONY	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY	SŁABE STRONY	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY
1.Nadmorskie położenie, walory przyrodnicze i krajobrazowe, w tym duża powierzchnia i różnorodność biologiczna lasów.	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska	1.Niewydolna infrastruktura drogowa (sezonowe „wąskie gardła”)	Rozdział: III.10.1 Dostępność
2.Bliskie sąsiedztwo Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta (OMT), stanowiącego m.in. obszar koncentracji ludności, intensywnego rozwoju gospodarczego, a także silny ośrodek akademicki	Rozdział: III.2 Położenie i warunki fizjograficzne	2.Niedostateczne wykorzystanie (synchronizacja, częstotliwość połączeń) transportu zbiorowego (w tym wodnego), w szczególności krótkiego zasięgu oraz brak jego koordynacji z transportem indywidualnym	Rozdział: III.10.1 Dostępność
3.Atrakcyjność osiedleńcza, w szczególności południowej części obszaru (m.in. z uwagi na bliskość rynku pracy Trójmiasta)	Rozdział: III.4 Demografia	3.Brak dialogu oraz aktywnej i skoordynowanej polityki w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi i rozwiązywaniu problemów społecznych	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska
4.Brak uciążliwego przemysłu zanieczyszczającego środowisko naturalne	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska	4.Uwarunkowany klimatycznie i pogodowo krótki okres trwania sezonu turystycznego, słabość oferty przedłużającej sezon turystyczny, w tym brak alternatywnych atrakcji i infrastruktury turystycznej w przypadku złej pogody	Rozdział: III.9.5 Turystyka
5.Dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości poza turystyką: przygotowane (uzbrojone) tereny inwestycyjne (Puck, Krokowa), podstrefa PSSE (Żarnowiec)	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość	5.Niezaspokojone potrzeby w zakresie infrastruktury towarzyszącej, w tym sanitarnej w odniesieniu do szlaków turystycznych, w tym rowerowych, brak kompleksowych rozwiązań związanych ze szlakami turystycznymi	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska
6.Wysoka atrakcyjność turystyczna w tym dobre warunki do uprawiania sportów wodnych (m.in. szczególne cechy Zatoki Puckiej), istnienie szlaków i ścieżek pieszo-rowerowych, szlaków historycznych, miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym i historycznym (skanseny, osada łowców fok, Muzeum w Helu, zabytki, itp.)	Rozdział: III.8 Kultura i dziedzictwo kulturowe	6.Brak wyrazistej marki dla całego obszaru oraz brak spójnego, skutecznego systemu promocji usług i produktów lokalnych/regionalnych	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość
7.Rozwinięta podstawowa baza turystyczna (miejsca noclegowe, gastronomia)	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość	7.Niewystarczająca koordynacja i niedostateczna pakietowość oferty turystycznej	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość
8.Duża liczba podmiotów gospodarczych, świadczących głównie usługi turystyczne i aktywnych przede wszystkim sezonowo	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość	8.Brak wyszkolonej i wyspecjalizowanej kadry turystycznej	Rozdział: III.9.3 Rynek pracy
9.Dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, oczyszczalnia ścieków)	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska	9.Niewykorzystane potencjalne drogi wodne, w tym potencjalnie dostępny dla jednostek pływających kanał łączący Jezioro Żarnowiec z Bałtykiem	Rozdział: III.9.4 Gospodarka morska i rybołówstwo
10.Istnienie trwałej infrastruktury morskiej i rybackiej, w tym związanej z rybołówstwem morskim	Rozdział: III.9.4 Gospodarka morska i rybołówstwo	10.Niska kreatywność mieszkańców, aktywność i przedsiębiorczość skoncentrowana na prostych usługach turystycznych	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość
11.Rybołówstwo jako ważny sektor gospodarki z możliwością wykorzystania w turystyce (w tym wyspecjalizowane zasoby ludzkie)	Rozdział: III.9.4 Gospodarka morska i rybołówstwo	11.Niestabilna sytuacja na rynku pracy związana z sezonową przedsiębiorczością mieszkańców i mono-branżowością sektora MŚP (głównie prosta działalność z	Rozdział: III.9.3 Rynek pracy

		wynajmem miejsc noclegowych na potrzeby turystów)	
12.Dobrze rozwinięty rybny sektor przetwórczy	Rozdział: III.9.4 Gospodarka morską i rybołówstwo	12.Brak ukierunkowania polityk lokalnych na równowagę pozycji małych, rodzinnych firm względem przewag konkurencyjnych dużych korporacji (w tym np. sieci handlowych)	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość
13.Dostęp do bogactw naturalnych (zasoby żywe, w tym żywe zasoby morza, kopaliny, w tym m.in.: sól potasowo-magnezowa, pokłady bursztynu, gaz łupkowy)	Rozdział: III.2 Położenie i warunki fizjograficzne	13.Niedostatecznie rozwinięta i nieefektywnie wykorzystana infrastruktura portowa w kontekście potrzeb i możliwości związanych z rozwojem turystyki i przewozów pasażerskich,	Rozdział: III.9.4 Gospodarka morską i rybołówstwo
14.Zasoby i korzystne warunki dla rozwoju energetyki odnawialnej (wiatr, źródła geotermalne)	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska	14.Zaawansowany wiek pracowników w sektorze rybackim	Rozdział: III.9.4 Gospodarka morską i rybołówstwa
15.Mocno zakorzeniona tradycja, specyficzna i unikalna kultura (kaszubskość, „morskość”, rybackość)	Rozdział: III.8 Kultura i dziedzictwo kulturowe	15.Słabo rozwinięta sprzedaż bezpośrednia produktów rybactwa i rolnictwa oraz ograniczony, tj. marginalny i lokalny charakter tej działalności	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość
16.Dobrze rozbudowana sieć szkół, relatywnie dobre wyposażenie placówek szkolnych	Rozdział: III.5 Edukacja	16.Relatywnie wysokie na tle kraju koszty energii elektrycznej	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska
17.Duża liczba aktywnych organizacji społecznych	Rozdział: III.7 Społeczeństwo obywatelskie	17.Zróżnicowanie terytorialne w dostępie do infrastruktury społecznej oraz niestabilność oferty, zwłaszcza opiekuńczo-edukacyjnej (opieka nad dziećmi i osobami starszymi)	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość
18.Przyrost mieszkańców	Rozdział: III.4 Demografia	18.Brak koordynacji (aktywnej polityki) przy aktywizacji społecznej i pobudzaniu przedsiębiorczości w oparciu o współpracę różnych instytucji (. w oparciu o środki zew)	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość
		19.Słaba współpraca między gminami i innymi instytucjami publicznymi (deficyt systematycznego dialogu społecznego)	Rozdział: III.6 Pomoc społeczna
		20.Niska jakość kształcenia zawodowego i niedostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy, w tym w związku ze słabą współpracą przedsiębiorców ze szkołami	Rozdział: III.5 Edukacja
		21.Niedoskonałość ładu przestrzennego - sprzyjającego integracji mieszkańców	Rozdział: III.2 Położenie i warunki fizjograficzne
		22.Słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej	Rozdział: III.6 Pomoc społeczna
SZANSE	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY	ZAGROŻENIA	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY
1.Planowane inwestycje transportowe w Obszarze Metropolitalnym Trójmiasta i całym województwie pomorskim, poprawiające zewnętrzną dostępność komunikacyjną obszaru	Rozdział: III.10.1 Dostępność	1.Wzrost zagrożeń związanych z potencjalnym wystąpieniem katastrof i awarii przemysłowych, związany m.in. z budową elektrowni jądrowej	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska

2.Planowane inwestycje w zakresie ochrony wód morskich i śródlądowych (w tym związane z zagospodarowaniem wód opadowych w dużych aglomeracjach miejskich regionu)	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska	2.Potencjalne katastrofy ekologiczne na Morzu Bałtyckim (w tym zagrożenia wynikające z zatopionych składowisk chemikaliów, ewentualności wystąpienia katastrof w ruchu morskim)	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska
3.Rosnące znaczenie przemysłów czasu wolnego (w tym turystyki kulturowej, kulinarnej) jako potencjalna podstawa wydłużenia sezonu turystycznego	Rozdział: III.9.5 Turystyka	3.Zmiany klimatyczne, mogące skutkować gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, a także procesy powodujące wzrost poziomu morza	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska
4.Mody na zdrowy styl życia i proces starzenia się społeczeństw (rosnący rynek turystyki zdrowotnej)	Rozdział: III.9.5 Turystyka	4.Rosnąca konkurencja na światowym i krajowym rynku usług turystycznych (turystyka kulturowa, kulinarna)	Rozdział: III.9.5 Turystyka
5.Wzrost zainteresowania ofertą/wytworami biznesu opartego na rekonstrukcji i podtrzymaniu tradycyjnego rzemiosła	Rozdział: III.8 Kultura i dziedzictwo kulturowe	5.Zbyt restrykcyjne zmiany prawa dotyczące przepisów w zakresie ograniczenia działalności ludzkiej na obszarach morskich, a także objętych NATURĄ 2000	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska
6.Ułatwienia dla podejmowania i rozwijania przedsiębiorczości oraz inwestowania, w tym związane z nowelizacjami w zakresie prawa budowlanego	Rozdział: III.9.1 Przedsiębiorczość	6.Eutrofizacja akwenów śródlądowych i morskich oraz antropopresja grożąca degradacją zasobów przyrodniczych	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska
7.Zwiększające się prawne i finansowe możliwości wydobywania złóż naturalnych	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska	7.Brak decyzji na szczeblu krajowym odnośnie rozwoju energetyki, w tym lokalizacji inwestycji w energetykę jądrową w Polsce	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska
8.Planowane nowe inwestycje w branży energetycznej (przekładające się na bezpieczeństwo energetyczne oraz na rynek pracy)	Rozdział: III.10.2 Stan i ochrona środowiska	8.Rosnąca restrykcyjność polityki rybackiej UE oraz zmieniające się niekorzystnie zasoby ryb w Bałtyku	Rozdział: III.9.4 Gospodarka morska i rybołówstwo
9.Rozwiązania regulacyjne wzmacniające zaangażowanie NGO's w realizowanie usług publicznych oraz ich rolę w ramach współpracy międzysektorowej (w relacjach z samorządami terytorialnymi oraz sektorem biznesu)	Rozdział: III.7 Społeczeństwo obywatelskie	9.Brak stabilności przepisów prawnych dot. funkcjonowania przedszkoli i innych placówek opiekuńczych	Rozdział: III.5 Edukacja
10.Możliwości związane z pozyskiwaniem środków rozwojowych w ramach nowej perspektywy UE 2014-2020	Rozdział: Podsumowanie	10.Wzmacnianie się niekorzystnych trendów demograficznych (odpływ ludności, w tym za granicę, oraz rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym)	Rozdział: III.4 Demografia

Źródło: opracowanie własne

V. CELE I WSKAŹNIKI

Wprowadzenie

Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru PLGR będzie realizowana w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW) oraz Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014 – 2020 (PO RiM). Cele rozwojowe obszaru wypracowane zostały w ramach szerokich konsultacji i wybrano do realizacji w ramach LSR 2014–2020 te cele i przedsięwzięcia, które są możliwe do realizacji w ramach instrumentu RLKS dla PROW i PO RIM. Biorąc pod uwagę cele przekrojowe obu programów operacyjnych oraz zasadę zintegrowania celów, zasobów, podmiotów z różnych sektorów postanowiono cele z sfery środowiskowo – kulturowej zintegrować z spójnymi celami ze sfer gospodarczej i społecznej. Procesowi tworzenia wielofunduszowej LSR towarzyszyła, przyjęta przez wszystkich partnerów, zasada niedublowania środkami LSR 2014-2020 innych dostępnych, wdrażanych lub potencjalnie planowanych do wdrażania na obszarze PLGR środków unijnych w ramach perspektywy 2014 – 2020. Z tego też powodu w przypadku np. grup defaworyzowanych wsparcie zasadniczo przyjmuje formy pośrednie i adresowane jest do podmiotów/organizacji działających na rzecz tych osób lub realizowane jest w formie preferencji za angażowanie i zatrudnianie osób z grup defaworyzowanych przy wdrażaniu projektów.

Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT.

W ramach realizacji założeń LSR wyznaczono do realizacji 2 cele ogólne oparte o ustalenia diagnozy obszaru Północnych Kaszub, wyniki analizy SWOT, wyniki konsultacji społecznych¹⁰ oraz o cele RLKS wyznaczone w programach operacyjnych. W ramach prac nad identyfikowaniem i definiowaniem celów dokonano hierarchizacji cech obszaru wymagających uzgadniania w misji i wizji rozwoju regionu. W procesie partycypacyjnym wyznaczono te cechy, które mają największe znaczenie dla rozwoju całego obszaru objętego LSR, najmocniej wpływają na obszar i jego społeczność, stanowią podstawę do ustalania priorytetów rozwojowych i punkt wyjścia do zdefiniowania celów strategii. LSR ukierunkowano na 2 wyraziste tematyczne obszary rozwoju Północnych Kaszub uwzględniające dostępne działania w ramach środków PROW i PO Rybactwo i Morze, a także środków w ramach RPO WP (projekty wskazane w załączniku nr 7 do LSR), co pozwoli synergicznie i komplementarnie wykorzystać wszystkie możliwości wsparcia przyjęte w ramach podejścia RLKS. W toku szerokich konsultacji starano się także zagwarantować unikanie nakładania się różnych źródeł pomocy unijnej na obszarze a poprzez to udało się zbudować kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów obszaru. Każdy z wyznaczonych celów ogólnych stanowi odpowiedź na określone wyzwania wynikające z wniosków z analizy SWOT. Cele ogólne realizowane są poprzez przypisane im cele szczegółowe, z których każdy nawiązuje do konkretnych ustaleń analizy SWOT. Przy ustalaniu celów, środków i preferowanego zakresu operacji przeszliśmy następującą ścieżkę w planowaniu LSR (od ogółu do szczegółu):

wnioski z analizy SWOT → specyfika obszaru (wykorzystanie atutów) → główne problemy → cele RLKS → cel ogólny → cele szczegółowe → przedsięwzięcia → projekty / wskaźniki

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uwarunkowania wyznaczono następujące cele ogólne LSR 2014 - 2020:

- 1 WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA INTEGRUJĄCA MIESZKAŃCÓW Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA ORAZ SPRZYJAJĄCA ROZWOJOWI TURYSTYKI**
- 2 KONKURENCYJNA GOSPODARKA OFERUJĄCA MIESZKANCOM ATRAKCYJNE I RÓŻNORODNE MIEJSCA PRACY**

MISJA:

Stowarzyszenie PLGR inspiratorem i koordynatorem zrównoważonego i innowacyjnego rozwoju obszaru Północnych Kaszub w oparciu o przejrzystą i partnerską współpracę trzech sektorów na rzecz lokalnych społeczności przy aktywnym i bezpośrednim zaangażowaniu mieszkańców, służącą pogłębianiu wzajemnego zaufania pomiędzy samorządami, organizacjami społecznymi i przedsiębiorcami, wypracowywaniu rozsądnych kompromisów, wzajemnemu poszanowaniu i harmonizowaniu różnych potrzeb i interesów.

WIZJA

Obszar PLGR wyróżniać się będzie szczególną marką opartą o potencjał kulturowy i morski regionu. PLGR to konkurencyjny region rozwijający się poprzez wykorzystanie różnorodnego potencjału zasobów i walorów, dzięki połączeniu tradycji i kreatywności. To obszar o zintegrowanym zarządzaniu sferami życia społecznego, gospodarczego i publicznego, harmonijnie łączący dynamiczny rozwój, twórczą przedsiębiorczość oraz poszanowanie lokalnego dziedzictwa, kultury i trwałe zachowanie wysokich wartości przyrodniczo-krajobrazowych regionu. Obszar nasz wyróżniać będzie ponadto konkurencyjne rybołówstwo, wędkarstwo i rolnictwo. Obywatelskie społeczeństwo z dumą będzie się utożsamiać z miejscem zamieszkania i pracy.

Pomoc na wskazane poniżej przedsięwzięcia przyznawana będzie w szczególności zgodnie z warunkami określonymi o rozporządzeniach: Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcie przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej, zawartym w Programie Operacyjnym „Rybactwo i Morze”, stosownych ustaw regulujących wdrażanie w/w rozporządzeń oraz szczegółowymi warunkami określonymi w LSR oraz procedurach PLGR.

¹⁰ partycypacyjny sposób budowania SWOT, formy i przebieg konsultacji społecznych opisane w rozdziale II.

CEL OGÓLNY 1 - WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA INTEGRUJĄCA MIESZKAŃCÓW Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA ORAZ SPRZYJAJĄCA ROZWOJOWI TURYSTYKI

Obszar PLGR to unikatowe miejsce do życia oraz wypoczynku, szczególnie ze względu na nadmorskie położenie, czyste środowisko oraz bliskość Trójmiasta. Dodatkowo saldo migracji najlepiej obrazuje atrakcyjność osiedleńczą Północy Kaszub. Tym pozytywnym uwarunkowaniem towarzyszy jednak – jak wynika z zebranych danych oraz opinii mieszkańców – szereg problemów lub niewykorzystanych potencjałów, które negatywnie wpływają na jakość życia mieszkańców i ograniczają rozwój obszaru. W silniejszym stopniu dotyczy to północnej części obszaru, relatywnie silniej dotkniętej takimi zjawiskami jak problemy komunikacyjne, sezonowość i słabe zróżnicowanie pracy, czy też trudność związane z godzeniem wymagań wynikających z zasad ochrony środowiska z rozwojem gospodarki.

Cel ogólny stanowi odpowiedź na następujące wyzwania rozwojowe, wynikające z wniosków z analizy SWOT:

- Poprawa komunikacji z Obszarem Metropolii Trójmiasta, w szczególności w oparciu o różne formy transportu zbiorowego i ich integrację, z uwzględnieniem rozwiązań biorących pod uwagę sezonowy wzrost natężenia ruchu oraz redukujących negatywne oddziaływanie transportu na środowisko;
- Inteligentne wykorzystanie wszystkich możliwości harmonijnego godzenia wymagań związanych z ochroną środowiska i jego zasobów z potrzebą tworzenia nowych i utrzymania istniejących miejsc pracy;
- Spełnienie wszystkich wymogów związanych z rozwijaniem infrastruktury i systemów ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i zagospodarowania odpadów;
- Zachowanie i wykorzystanie unikalnych zasobów kulturowych, zarówno dla integracji i wzmocnienia poczucia tożsamości wspólnot lokalnych, jak i dla rozwijania lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o unikalną ofertę kulturalną;
- Wprowadzanie ład przestrzennego sprzyjającego integracji mieszkańców i inwestowanie w funkcjonalną i atrakcyjną przestrzeń publiczną;
- Ograniczanie liczby osób biernych zawodowo, w szczególności w oparciu o wspieranie różnych form ekonomii społecznej oraz współpracę władz publicznych z sektorem organizacji pozarządowych;
- Podnoszenie dostępności i jakości oferty usług społecznych, w szczególności opiekuńczo-edukacyjnych (opieka nad dziećmi i osobami starszymi) w ramach skoordynowanych i długofalowych polityk na poziomie gmin;
- Podniesienie kwalifikacji mieszkańców obszaru oraz aktywizacja i zachęcenie do aktywnego udziału w życiu społecznym regionu.

Cel koncentruje się na wyzwaniach związanych z jakością przestrzeni, warunkami życia i wypoczynku, dostępnością i jakością usług społecznych oraz aktywnością i stopniem zintegrowania mieszkańców w kontekście występujących problemów społecznych. Jest silnie komplementarny względem celu ogólnego 2, który odnosi się do innych wyzwań związanych z jakością życia, takich jak tworzenie miejsc pracy i różnicowanie gospodarki. Realizacja celu skupiać się będzie min. na działaniach podnoszących jakość życia mieszkańców, poprzez rozwiązywanie problemów związanych z poprawą jakości infrastruktury komunikacyjnej, infrastruktury społecznej i ochrony środowiska oraz zrównoważone wykorzystanie potencjałów obszaru. Aby działania inwestycyjne zrealizowane zostały z pełnym sukcesem potrzebne jest podniesienie zdiagnozowanego niskiego na obszarze poziomu kapitału społecznego, aktywności i świadomości mieszkańców obszaru. Dotyczy to zarówno zależności: ochrona środowiska – gospodarka, upowszechnienia informacji o walorach przyrodniczych i kulturowych obszaru wraz z sposobami ich zachowania i wykorzystania jak i przedsięwzięć ukierunkowanych na podnoszenie kapitału społecznego organizacji pozarządowych czy podmiotów ekonomii społecznej. Atrakcyjność miejsca to m.in. poziom aktywności i stopień zintegrowania lokalnych wspólnot, na którą składa się ich wyposażenie w kapitał ludzki i społeczny. Podstawą wzmocnienia kapitału ludzkiego i społecznego obszaru PLGR jest zakorzeniona tradycja, specyficzna i unikalna kultura (kaszubskość, „morskość”, rybackość), dobrze rozbudowana sieć szkół, relatywnie dobre wyposażenie placówek szkolnych oraz duża liczba organizacji społecznych. Analiza obszaru oraz rozmowy z mieszkańcami w ramach konsultacji wskazały szczególnie mocno na konieczność pobudzania lokalnej aktywności, w oparciu o unikalne zasoby przyrodnicze związane z edukacją morską nadające sens pożądanemu wizerunkowi obszaru, mieszczącego się w haśle: *„Powiat Pucki - prądżymie morski”*. W kontekście zidentyfikowanej niewystarczającej współpracy organizacji pozarządowych oraz organizacji pozarządowych w relacji z JST cel ten odnosi się także do zacieśnienia współpracy organizacji i stworzenia ośrodków skupiających i wspierających NGO. W związku z zintegrowanym modelem podejścia oddolnego zaproponowano w ramach aktywizacji PLGR przeprowadzenie szeregu działań szkoleniowych i informacyjnych związanych z propagowaniem inicjatywy RLKS, rozwojem partnerstwa w oparciu o wzorce krajowe i zagraniczne oraz wzmocnienia sektora ekonomii społecznej. W toku szerokich konsultacji starano się zagwarantować unikanie dublowania i nakładania się różnych źródeł pomocy, co

w przypadku zidentyfikowanych grup defaworyzowanych spowodowało, iż cel 1 koncentrować się będzie na wsparciu dzieci i młodzieży, najstarszych mieszkańców obszaru oraz osób niepełnosprawnych. Wyniki badań ankietowych na obszarze potwierdzają przyjęte założenia realizacji celu, np.: na etapie przygotowania diagnozy: aż 76 % wskazań w zakresie kierunków rozwoju obszaru dotyczyła: „*wzmacniania usług turystycznych (poza bazą noclegową)*”; 73 % *rozwoju infrastruktury społecznej dla dzieci, młodzieży, niepełnosprawnych*, a 67 % wskazań *dotyczyła wsparcia działań ukierunkowanych na ochronę środowiska*.). W ramach drugiego etapu konsultacji za największe potrzeby rozwojowe mieszkańcy uznali: 55 % wskazań mówiła o: *rozwoju oferty turystycznej na rzecz wydłużenia sezonu*, 45% dotyczyła *rozwoju i propagowanie dziedzictwa kulturowego i kultury: rybackiej, kaszubskiej*. Jako pożądane kierunki wsparcia dla środków PROW wskazano: 59 % *Rozwój infrastruktury społecznej turystycznej i rekreacyjnej* i 44% *Rozwój oferty turystycznej* oraz dla PO RiM po 42 % *Rozwój infrastruktury dziedzictwa kulturowego oraz Promocja, wspieranie i zrównoważone wykorzystywanie zasobów przyrodniczych dla rozwoju obszaru*.

W ramach celu ogólnego wyznaczono 5 celów szczegółowych:

1. Poprawa komunikacji wewnętrznej i dostępności usług społecznych
2. Ochrona środowiska przyrodniczego oraz udostępnienie i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych
3. Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru
4. Rozwój kapitału społecznego oraz profesjonalizacja działania organizacji pozarządowych
5. Rozwój oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz innowacyjnego rozwiązywania problemów społecznych – edukacja i integracja społeczności lokalnej

CEL 1: Poprawa komunikacji wewnętrznej i dostępności usług społecznych

Istotnym elementem LSR jest możliwość zaangażowania środków w rozwój infrastruktury warunkującej główne potencjalne motory rozwojowe obszaru. Rosnąca atrakcyjność osiedleńcza umożliwia odniesienie korzyści z procesu suburbanizacji Obszaru Metropolii Trójmiejskiej i jednocześnie daje szansę wykorzystania dogodnych warunków rozwoju turystyki, usług prozdrowotnych i innych „przemysłów” czasu wolnego. Wykorzystanie atutów rozwojowych związanych z atrakcyjnością osiedleńczą i turystyczną wymaga rozwiązania problemów transportowo-komunikacyjnych zarówno tych lokalnych, jak i szczególnie o charakterze bardziej regionalnym w postaci sezonowych „wąskich gardeł” komunikacyjnych oraz niedostatecznie efektywnego wykorzystania różnych form transportu, w tym zbiorowego. Z uwagi na ograniczoną wysokość dostępnych środków i ich ukierunkowaniem oraz mając na uwadze możliwości związane z komplementarnymi źródłami finansowania, w ramach debaty strategicznej przedstawiciele samorządów z obszaru PLGR uznali, iż należy się skoncentrować na rozwoju wąskiego zakresu zwiększającego dostępność do usług społecznych i edukacyjnych istotnych dla zidentyfikowanych grup defaworyzowanych. Cel szczegółowy nawiązuje szczególnie do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- Atrakcyjność osiedleńcza, w szczególności południowej części obszaru (m.in. z uwagi na bliskość Trójmiasta);
- Niedoskonałość ładu przestrzennego - sprzyjającego integracji mieszkańców;
- Niewydolna infrastruktura drogowa (sezonowe „wąskie gardła”).

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

1.1.1 Rozwiązania drogowe poprawiające dostępność usług społecznych i edukacyjnych

PROW 2014-2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki **finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt.7	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia * reprezentujący sektor publiczny	Konkurs	Alokacja: 61 182,43 euro Intensywność wsparcia: 63,63%	<ul style="list-style-type: none"> • drogi gminne i powiatowe prowadzące do szkół publicznych • drogi gminne i powiatowe prowadzące do zakładów opieki zdrowotnej • drogi gminne i powiatowe prowadzące do zakładów opieki społecznej • drogi gminne i powiatowe w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys mieszkańców

* ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI z dnia 24 września 2015 r w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

** alokacja indykatywna przy kursie euro 4 zł (podobnie dla wszystkich przedsięwzięć)

CEL 2. Ochrona środowiska przyrodniczego oraz udostępnienie i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych

Północne Kaszuby to obszar o niepowtarzalnym i unikatowym w skali kraju bogactwie przyrodniczym. Różnorodność i niezwykłość występujących tu gatunków potwierdza fakt, iż prawie 50 % obszaru objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, dotyczy to zarówno obszaru lądowego jak i wód. W celu zachowania walorów przyrodniczych regionu, na których zasadniczo budowana jest oferta turystyczna, podjąć należy działania inwestycyjne ukierunkowane na udostępnienie walorów przyrodniczych mieszkańcom i turystom w sposób zrównoważony. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie posiadanych atutów rozwojowych w postaci unikatowych zasobów przyrodniczych przy zdiagnozowanej potrzebie uporządkowania i ukierunkowania ruchu turystycznego i inteligentnego zarządzania antropopresją wymaga szczególnego potraktowania z uwagi na wybitnie turystyczny charakter obszaru.

Uzasadnieniem realizacji celu jest wskazywana przez mieszkańców konieczność uporządkowanie ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo przy jednoczesnym zapewnieniu infrastruktury ograniczającej wpływ człowieka na te tereny oraz informowanie o unikatowych wartościach środowiska (zarządzanie antropopresją). Ponadto z uwagi na zdiagnozowany brak spójności i zintegrowania w myśleniu o rozwoju obszaru szczególnego znaczenia nabiera kwestia spójności i łączenia posiadanych walorów we wspólne szlaki i produkty. Stanowi to w opinii mieszkańców wyrażonej w badaniu ankietowym jedną z przesłanek do wydłużenia sezonu turystycznego poza okres letni i wyeliminowania jednego z głównych problemów związanych z rozwojem turystyki na obszarze. Działania w zakresie realizacji tego celu będą zmierzały do zagospodarowania posiadanych zasobów oraz stworzenia na ich bazie zintegrowanych produktów łączących atrakcje we wspólną ofertę. Z zebranych danych oraz z opinii mieszkańców wynika, że pomimo poczynionych w ostatnich latach inwestycji, wciąż istnieją potrzeby i rezerwy związane z ochroną środowiska. Potrzeby te dotyczą zarówno infrastruktury ochrony środowiska, jak i szczególnie podnoszenia wiedzy mieszkańców o środowisku i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów, promowania pro-ekologicznych postaw i zachowań, w tym nawyków dbania o jakość środowiska. Budowanie świadomości przyrodniczej jest szczególnie istotne w kontekście konfliktu na obszarze na linii ekolodzy – samorządy/rybacy, z uwagi na coraz bardziej restrykcyjne przepisy dotyczące min. obszaru Zatoki Puckiej, utrudniającego działalność rybacką i nie tylko. W celu zachowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów regionu, na których głównie budowana jest oferta turystyczna, podjąć należy szeroką współpracę sektorów i organizacji w tym poprzez doradztwo i wsparcie przedsiębiorców funkcjonujących na obszarach cennych przyrodniczo oraz stworzyć lokalny model edukacji ekologicznej. Cel szczegółowy nawiązuje do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- Uwarunkowany klimatycznie i pogodowo krótki okres trwania sezonu turystycznego, słabość oferty przedłużającej sezon turystyczny, w tym brak alternatywnych atrakcji i infrastruktury turystycznej w przypadku złej pogody;
- Niezaspokojone potrzeby w zakresie infrastruktury towarzyszącej, w tym sanitarnej w odniesieniu do szlaków turystycznych, w tym rowerowych, brak kompleksowych rozwiązań związanych ze szlakami turystycznymi;
- Presja turystów na cenne walory środowiska naturalnego PLGR;
- Bogactwo posiadanych walorów środowiska naturalnego oraz troska o stan środowiska i jego zrównoważone wykorzystanie;
- Nadmorskie położenie, walory przyrodnicze i krajobrazowe, duża powierzchnia i różnorodność biologiczna lasów;
- Zasoby i korzystne warunki dla rozwoju energetyki odnawialnej (wiatr, źródła geotermalne)
- Brak dialogu oraz aktywnej i skoordynowanej polityki w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi i rozwiązywaniu problemów społecznych;
- Konflikt na linii „rybacy – ekolodzy” oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

1.2.1 Stworzenie lokalnego modelu edukacji ekologicznej na obszarze PLGR oraz promocja zachowań proekologicznych

PROW 2014-2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma	Warunki	Oczekiwane projekty w ramach

		wsparcia	finansowe	przedsięwzięcia
	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący osoby prawne - organizacje pozarządowe nieprowadzące działalności gospodarczej / Stowarzyszenie PLGR	Konkurs / Projekt Własny	Alokacja: 97 525,47 euro Max intensywność wsparcia: / Projekt własny 99%	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia edukacyjne min. w szkołach podstawowych, gimnazjach i ponadgimnazjalnych na obszarze w oparciu o wspólny program edukacyjny • zakup sprzętu i wyposażenia na zajęcia z edukacji ekologicznej • konkursy i warsztaty z zakresu edukacji ekologicznej • instalacje, urządzenia proekologiczne promujące odnawialne źródła energii • inne
	Stowarzyszenie PLGR	Projekt współpracy	Alokacja: 20 000 euro Intensywność wsparcia: 100 %	Projekt współpracy ukierunkowany na wymianę doświadczeń, zdobywanie wiedzy oraz budowę kapitału społecznego poprzez rozwijanie zainteresowania otaczającym światem rozbudzenie poczucia odpowiedzialności za istniejące zasoby wody, uświadomienie znaczenia wody, dla życia i zdrowia ludzi; oraz znaczenia stanu wód morza dla społeczno - gospodarczego rozwoju obszaru. Projekt obejmuje m.in: zajęcia terenowe, warsztaty edukacyjne, wyjazd studyjny dla uczniów i rybaków, rejsy edukacyjne (projekt współpracy, w szczególności w ramach podpisanego listu intencyjnego z: LGR Kaszuby i Mieleńską LGR)

1.2.2 Budowa i przebudowa infrastruktury zarządzania antropopresją w tym o funkcjach turystycznej i rekreacyjnej

PO RIM 2014 - 2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
Warunki wsparcia zgodne z ustawą**oraz rozporządzenie m*** dla operacji wskazanych w § 6.	Wnioskodawca określony w art. 11 pkt 1 ustawy reprezentujący sektor publiczny	Konkurs	Alokacja: 3 264 140 zł Max intensywność wsparcia: JST: 75 %	<ul style="list-style-type: none"> • ścieżki edukacyjne, ścieżki rowerowe itp., • parkingi, przystanie, pomosty nad wodą • punkty informacji turystyczno-przyrodniczej, • miejsca postojowe, toalety przy szlakach i ścieżkach • zagospodarowanie wejść na plaże • projekty liniowej i sieciowej infrastruktury • inne

** USTAWA z dnia 10 lipca 2015 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego

*** ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI MORSKIEJ I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ z dnia 9 września 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcia przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej, zawartym w Programie Operacyjnym „Rybnictwo i Morze”.

CEL 3. Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru

Mieszkańcy Północnych Kaszub w związku z systematycznym napływem ludności tworzą zbiorowość społeczną o zróżnicowanej strukturze demograficznej i kulturowej. W obliczu trendów demograficznych, dla rozwoju obszaru konieczne jest zatrzymanie obecnych oraz przyciąganie nowych mieszkańców oraz ich integrowanie z obszarem. Oprócz tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy w turystyce, usługach oraz niekolidującym ze środowiskiem naturalnym przemyśle, niezbędne jest jak wynika także z głosów mieszkańców podnoszenie dostępności i jakości oferty usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Przedsięwzięcia te zdaniem mieszkańców powinny być realizowane kompleksowo, tzn. inwestycjom powinny towarzyszyć działania aktywizacyjne, konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do budowania kapitału społecznego poprzez przelamywanie biernego stylu życia społeczności lokalnej i upowszechnianie nawyków, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży do aktywnego spędzania wolnego czasu, szczególnie w kontakcie z przyrodą obszaru, szczególnie wodą (żeglarstwo, kajakarstwo, pływanie). Bogata i złożona historia oraz wielokulturowa i unikalna tradycja (w tym zwłaszcza rybacka i kaszubska) oraz znaczne zasoby dziedzictwa historycznego i kulturowego stanowią o specyfice obszaru i powinny stać się ważnym elementem jego atrakcyjności osiedleńczej, a także motorem szeroko rozumianego rozwoju obszaru PLGR, w tym turystycznego. Cel wykorzystuje potencjały przenikające i wzmacniające się wzajemnie: unikatowe walory i zasoby wynikające z wielowiekowej interakcji kultury kaszubskiej i dziedzictwa historycznego uwarunkowanego przez nadmorskie położenie i rybacki charakter działalności mieszkańców. Potencjały te wymagają, zgodnie ze zgłaszanymi oczekiwaniami, nowych, innowacyjnych form prezentacji i propagowania, sieciowania i integrowania przy jednoczesnej ciągłej dbałości o posiadane zasoby kultury materialnej, jej atrakcyjność i dostępność. Cel nawiązuje także do potrzeby rozwoju i wsparcia inicjatyw obywatelskich oraz branżowych (edukacyjne, rybackie) poprzez partnerskie projekty w oparciu o doświadczenia podobnych partnerstw w kraju i za granicą. Szczególnie istotne wydaje się skorzystanie z dobrych praktyk europejskich w zakresie nowych pomysłów na wykorzystanie dziedzictwa rybackiego i przyrodniczego obszaru. Oprócz działań o charakterze inwestycyjnym, konieczne jest propagowanie kultury kaszubskiej wśród mieszkańców w celu jej zachowania i umocnienia więzi mieszkańców z tradycją miejsca zamieszkania. Zauważalny jest zarówno przez mieszkańców jak i turystów brak wspólnych działań turystycznych gmin w skali regionu. Dwie inicjatywy zrealizowane za pośrednictwem PLGR przez Lokalną Organizację Turystyczną w okresie 2007-2013, pokazują, iż takie działania są możliwe i potrzebne oraz spotykają się z ogromnym zainteresowaniem odwiedzających, jest ich jednak zdecydowanie za mało w stosunku do potrzeb. Działania ukierunkowane na wzrost atrakcyjności regionu poprzez intensyfikację wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych i promocyjnych to jedno z założeń LSR 2014-2020. Realizacja tych założeń przyczynia się do ogólnej poprawy jakości życia społeczności lokalnej oraz budowania przywiązania mieszkańców do miejsca zamieszkania w oparciu o dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze oraz pośrednio do zwiększania atrakcyjności turystycznej obszaru. Cel szczegółowy nawiązuje do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- Wysoka atrakcyjność turystyczna w tym dobre warunki do uprawiania sportów wodnych (m.in. szczególne cechy Zatoki Puckiej), istnienie szlaków i ścieżek pieszo-rowerowych, szlaków historycznych, miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym i historycznym;
- Zróżnicowanie terytorialne w dostępie do infrastruktury społecznej oraz niestabilność oferty, zwłaszcza opiekuńczo-edukacyjnej (opieka nad dziećmi i osobami starszymi);
- Niedoskonałość ładu przestrzennego - sprzyjającego integracji mieszkańców;
- Napływ nowej ludności niezintegrowanej z obszarem;
- Rosnące znaczenie przemysłów czasu wolnego (w tym min. turystyki kulturowej, kulinarnej) jako potencjalna podstawa wydłużenia sezonu turystycznego;
- Moda na zdrowy styl życia i proces starzenia się społeczeństw (rosnący rynek turystyki zdrowotnej)
- Rybołówstwo jako ważny sektor gospodarki z możliwością wykorzystania w turystyce ;
- Mocno zakorzeniona tradycja, specyficzna i unikalna kultura (kaszubskość, „morskość”, rybackość);
- Uwarunkowany klimatycznie i pogodowo krótki okres trwania sezonu turystycznego, słabość oferty przedłużającej sezon turystyczny, w tym brak alternatywnych atrakcji i infrastruktury turystycznej w przypadku złej pogody;
- Niewystarczająca koordynacja i niedostateczna pakietowość oferty turystycznej.

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

1.3.1 Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej, w tym o funkcjach turystycznych

PROW 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia

Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt.6	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący osoby prawne - organizacje pozarządowe	Konkurs	Alokacja: 725 514,55 euro Max. intensywność wsparcia: 95 %	<ul style="list-style-type: none"> • infrastruktura ogólnodostępna sprzyjająca nauce i rekreacji • infrastruktura spędzania czasu wolnego przez mieszkańców na wolnym powietrzu • infrastruktura rekreacyjna i sportowa na potrzeby edukacji morskiej i żeglarskiej • zagospodarowanie centralnych obszarów w miejscowościach • edukacyjne place zabaw dla dzieci • i inne
--	---	---------	--	--

1.3.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej na obszarach historycznie związanych z działalnością rybacką

PO RIM 2014 - 2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
Warunki wsparcia zgodne z ustawą **oraz rozporządzeniem*** dla operacji wskazanych w § 7.	Wnioskodawca określony w art. 11 pkt 1 ustawy reprezentujący sektor publiczny	Konkurs	Alokacja: 3 688 000 zł Max intensywność wsparcia: 75%	<ul style="list-style-type: none"> • ogólnodostępna infrastruktury kultury wraz z wyposażeniem • poprawa bezpieczeństwa i usuwanie barier architektonicznych w obiektach kulturalnych, • mała architektura w nawiązaniu do morskiego i rybackiego charakteru obszaru, • interaktywne wystawy i aplikacje o tematyce rybackiej i morskiej, • ekspozycje i wystawy na terenach portów rybackich • inne

1.3.3 Inicjatywy lokalne na rzecz zachowania i wykorzystania unikatowych zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego oraz wzmocnienie tożsamości lokalnej

PROW 2014 - 2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt.5 oraz zadania dot. koncepcji Smart Villages	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący osoby prawne - organizacje pozarządowe nieprowadzące działalności gospodarczej	Konkurs / Projekt grantowy	Alokacja: 237 930 euro Max intensywność wsparcia: 95 % ~~oraz ryczałt 4 000 zł dla koncepcji Smart Villages~~	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja festynów, pikników, jarmarków, • zakup przedmiotów umożliwiających realizację działań jak np. stroje, instrumenty, sprzęty, rekwizyty • warsztaty rękodziela i tradycyjnych zawodów • wydawanie publikacji • wsparcie tworzenie i promocja produktów lokalnych • ~~opracowanie koncepcji Smart Villages~~ • inne
	Stowarzyszenie PLGR	Projekt współpracy	Alokacja: 30 000 euro Intensywność wsparcia: 100 %	Projekt ukierunkowany na wymianę doświadczeń oraz podjęcie wspólnych działań na rzecz zachowania i promocji lokalnych tradycji związanych z nadmorskim i jeziornym położeniem obszarów lgr-ów: rybackich, kulinarnych i rękodzielniczych, które narażone na zanikanie; animowanie współpracy pomiędzy partnerami. Obejmuje: min.

				<p>- wyjazd studyjny lub organizacja na obszarze PLGR inicjatyw dla lokalnych twórców i rybaków (np. festiwal kultury krajów bałtyckich), wymianę doświadczeń, opracowanie publikacji i wydawnictw)</p> <p>- przygotowanie i realizacja questów, których tematyka nawiązywać będzie do historii II wojny światowej i nie tylko, mitologii kaszubskiej, kultury oraz przyrody. Realizacja projektu przyczyni się do wspólnej promocji obiektów turystycznych, historycznych, kulturowych i przyrodniczych.</p>
--	--	--	--	---

1.3.4 Promowanie dziedzictwa rybackiego

PO RIM 2014 - 2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
Warunki wsparcia zgodne z ustawą **oraz rozporządzeniem*** dla operacji wskazanych w § 7.	Wnioskodawca określony w art. 11 pkt 1 ustawy - reprezentujący sektor publiczny lub osoby prawne - organizacje pozarządowe	Konkurs / Projekt własny	Alokacja: 440 000 zł Max intensywność wsparcia dla wszystkich podmiotów: 85 %	<ul style="list-style-type: none"> zachowania materiałów dokumentujących dziedzictwo rybackie i morskie tworzenie opracowań, zbiorów, baz danych, publikacji na temat dziedzictwa morskiego i rybackiego warsztaty, plenery, nowe wydarzenia kulturalne o tematyce rybackiej innovacyjne formy prezentacji dziedzictwa morskiego i rybackiego: multimedia, portale, gry geolokalizacyjne pokazy, inscenizacje i rekonstrukcje wydarzeń rybackich wsparcie promocji lokalnych produktów rybackich inne
	Stowarzyszenie PLGR	Projekt współpracy	Alokacja: 1 572 375,20 zł Max intensywność wsparcia: 100 %	W ramach LSR w gronie rozszerzonym do 11 LGR-ów planujemy rozszerzenie na obszarze PLGR oferty „Północnego Szlak Rybackiego” o wioskę rybacką, lub targ rybny lub centrum promocji lokalnych produktów uzupełnione wyjazdami studyjnymi w celu skorzystania z dobrych praktyk. Celem głównym projektu jest nawiązanie współpracy, zdobycie wiedzy oraz wymiana informacji i doświadczeń przez LGR-y – partnerów projektu oraz promocja i rozwój obszarów zależnych od rybactwa. (projekt współpracy z partnerami Północnego Szlaku Rybackiego)

CEL. 4 Rozwój kapitału społecznego oraz profesjonalizacja działania organizacji pozarządowych

Istotnym problemem społecznym obszaru jest niedostateczny poziom integracji i aktywności dający możliwość samodzielnego i oddolnego rozwiązywania wielu istotnych problemów społecznych. Konieczne jest stworzenie „modelu” stałej współpracy organizacji pozarządowych oraz wsparcia organizacji i lokalnych liderów, w tym szczególnie działających na rzecz osób wykluczonych. Choć na przestrzeni ostatnich lat widać wzrost aktywności organizacji społecznych, mierzony choćby zdobywaniem dotacji na realizację celów społecznych, także ze środków PLGR w ramach perspektywy 2007-2013, to jednak wciąż aktywni mieszkańcy wymagają wsparcia swojej działalności a organizacje społeczne profesjonalizacji. Wsparcia wymaga także budowanie dialogu i ściślejszych powiązań pomiędzy trzema sektorami. Istotną jest w tym rola PLGR (w ramach funkcjonowania i aktywizacji), która w swoją misję wpisane ma budowanie takich powiązań, a także istotne doświadczenia na tym polu. Nie mniej jednak, jest to początek

budowania trwałych i partnerskich relacji międzysektorowych. Cel szczegółowy nawiązuje do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- niedostateczna aktywność i współpraca istniejących organizacji pozarządowych,
- słaba samoorganizacja miejscowej ludności,
- niska aktywność, kreatywność i przedsiębiorczość mieszkańców
- słaba współpraca między gminami i innymi instytucjami publicznymi (deficyt dialogu społecznego)
- brak koordynacji (aktywnej polityki) przy aktywizacji społecznej i pobudzaniu przedsiębiorczości w oparciu o współpracę różnych instytucji

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

1.4.1 Wspieranie organizacji pozarządowych oraz rozwój zasobów ludzkich organizacji pozarządowych

PROW 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia - zgodne z § 2.1 pkt.1 rozporządzenia -
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt.1	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący osoby prawne - organizacje pozarządowe nieprowadzące działalności gospodarczej /Stowarzyszenie PLGR	Konkurs / Projekt własny	Alokacja: 121 021,55 euro Max intensywność wsparcia: /Projekt własny: 99 %	Kompleksowe projekty na obszarze całego PLGR w zakresie wsparcia NGO: obejmujące min: • szkolenia i doradztwo • zapewnienie doradztwa prawnego i księgowego dla organizacji • zapewnienie miejsca spotkań NGO w 2 lokalizacjach na obszarze PLGR • wymiana doświadczeń • zapewnienie trójsektorowego współdziałania w ramach projektu • wsparcie działań statutowych NGO na rzecz łagodzenia skutków pandemii COVID 19 na obszarze PLGR • inne

1.4.2 Funkcjonowanie i animacja LGR

Program / zakres	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki szczególne	Zakres
PROW 2014-2020	Stowarzyszenie PLGR	-	Alokacja: 881 500,00 euro Intensywność: ryczałt	• Funkcjonowanie Stowarzyszenia PLGR • Aktywizacja i animacja społeczności obszaru PLGR.

CEL 5. Rozwój oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz innowacyjnego rozwiązywania problemów społecznych – edukacja i integracja społeczności lokalnej

Aktywna, świadoma swoich kwalifikacji i umiejętności społeczność, akceptująca zrównoważony rozwój obszaru, budująca ofertę regionu w sposób zintegrowany i spójny tworzy ważny element jego wizerunku i tożsamości. Poprawa jakości życia na obszarze wymaga aktywnej społeczności lokalnej, wyposażonej w niezbędne dla skutecznego działania kompetencje i umiejętności. Budowanie kapitału społecznego, a poprzez to pobudzenie zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój obszaru umożliwia pełne wykorzystanie potencjału obszaru oraz będzie mechanizmem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w wielu grupach. Brak działań aktywizacyjnych stanowi jeden z głównych problemów generujących m.in. patologie społeczne wśród dzieci i młodzieży a wśród coraz liczniejszej grupy osób starszych oraz osób niepełnosprawnych (stanowiących ok. 12,5 % populacji) potęguje bierność i wycofywanie się z

życia społecznego. Z tego też względu niezbędne jest podnoszenie dostępności i jakości oferty usług dla tych grup, w szczególności opiekuńczo-edukacyjnych oraz poszukiwanie działań łączących pokolenia w innowacyjnej formule z wykorzystaniem ich różnej wiedzy i doświadczeń. Oprócz typowych dla naszego kraju problemów społecznych, na obszarze PLGR dodatkowo odczuwalne są konsekwencje zmian w sektorze rybackim, jakie dokonały się w ostatnich latach. Zmiany te nasilają się dodatkowo negatywne zjawiska społeczne takie jak emigracja zarobkowa, ubóstwo, bezrobocie, problemy rodzinne, nadużywanie alkoholu, zaburzenia w stosunkach międzyludzkich. Prowadzi to w efekcie do izolacji i zachwiania poprawnego działania struktur społecznych, w tym społeczności lokalnych. Analiza obszaru oraz rozmowy z mieszkańcami wskazały szczególnie mocno na konieczność pobudzanie lokalnej aktywności, także wśród emerytowanych rybaków w oparciu o unikalne zasoby przyrodnicze związane z edukacją morską nadające sens pożądanemu wizerunkowi obszaru PLGR otwartego ku morzu. Cel szczegółowy nawiązuje do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- niski udział społeczności obszaru w zorganizowanym życiu społecznym,
- słaba samoorganizacja miejscowej ludności, szczególnie grup zagrożonych wykluczeniem,
- słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej,
- niska aktywność, kreatywność i przedsiębiorczość mieszkańców,
- deficyt systematycznego dialogu społecznego,
- niewystarczająca ilość działań opiekuńczych i aktywizujących społeczność w tym dzieci i młodzieży i osób +50
- niska jakość kształcenia zawodowego i niedostosowanie do potrzeb rynku pracy – brak współpracy z pracodawcami,
- problemy pracowników sektora rybackiego.

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

1.5.1. Wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR, w tym szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem

PROW 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt.1	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący osoby prawne - organizacje pozarządowe	Konkurs/ operacja własna	Alokacja: 244 915,64 euro Max intensywność wsparcia: 90 %/ Projekt własny 99 %	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja i integracja osób starszych, dzieci oraz osób niepełnosprawnych, • opieka tele-medyczna w tym szczególnie dla osób starszych i niepełnosprawnych • przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób z grup defaworyzowanych, • wsparcie adresowanej do „trudnej młodzieży” i dzieci niepełnosprawnych • inne programy profilaktyczne i terapeutyczne i edukacyjne • inne

1.5.2 Edukacja morska i żeglarska na obszarze PLGR

PO RIM 2014-2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia

Warunki wsparcia zgodne z ustawą **oraz rozporządzeniem*** dla operacji wskazanych w § 7.	Wnioskodawca określony w art. 11 pkt 1 ustawy - reprezentujący sektor publiczny : w tym publiczne: szkoły podstawowe, gimnazja, ponadgimnazjalne,	Konkurs	Alokacja: 300 000 zł Max intensywność wsparcia: 85 %	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia edukacyjne i integracyjne prowadzone za pośrednictwem zajęć dodatkowych w szkołach publicznych skierowanych do dzieci i młodzieży w ramach, których zakłada się uzyskanie patentu żeglarza / sternika motorowodnego / lub innego • zajęcia edukacyjne i integracyjne prowadzone z zakresu edukacji żeglarskiej z elementem łączącym pokolenia • inne zajęcia edukacyjne morskie i żeglarskie
---	---	---------	---	--

CEL OGÓLNY 2. KONKURENCYJNA GOSPODARKA OFERUJĄCA MIESZKAŃCOM ATRAKCYJNE I RÓŻNORODNE MIEJSCA PRACY

Zdiagnozowane na obszarze możliwości rozwoju gospodarczego Północnych Kaszub opierają się na doskonałej lokalizacji obszaru związanej z nadmorskim położeniem oraz bliskością Trójmiasta, jak również z niepowtarzalną specyfiką i różnorodnością przyrodniczą i społeczno-kulturową Północnych Kaszub. Skuteczne zagospodarowanie wskazanych zasobów obszaru ma wpływ na atrakcyjność obszaru PLGR, jako miejsca pracy, lokalizacji inwestycji, a przez to miejsca do osiedlania się i do życia.

W ramach celu istotne jest, jak wykazała analiza SWOT, skupienie się na następujących zagadnieniach i wyzwaniach:

- Efektywne wsparcie sektora rybackiego dla zwiększenia jego dochodowości, szczególnie poprzez dywersyfikację działalności
- Integrowanie i współpraca podmiotów gospodarczych na obszarze.
- Przyciąganie inwestorów zewnętrznych rozwijających formy działalności usługowej i produkcyjnej niekolidujące z atrakcyjnością turystyczną i osiedleńczą obszaru; łączenie oferty inwestycyjnej z modernizacją kształcenia zawodowego;
- Inteligentne wykorzystanie wszystkich możliwości harmonijnego godzenia wymagań związanych z ochroną środowiska i jego zasobów z potrzebą tworzenia nowych i utrzymania istniejących miejsc pracy;
- Wprowadzanie nowych i przelamujących sezonowość kierunków w zakresie „przemysłów czasu wolnego”, ukierunkowanych zarówno na mieszkańców Metropolii, jak klientów spoza regionu (turystyka kwalifikowana, w tym wodna, turystyka kulinarna, oferta kulturalna, usługi prozdrowotne);
- Wsparcie kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie całorocznych miejsc pracy, w szczególności selektywne wspieranie takich przedsiębiorców z branży turystycznej, którzy rozwijają ofertę o charakterze unikalnym i przyczyniającą do wydłużania sezonu turystycznego;
- Wypracowanie wspólnej marki obszaru i tworzenie w jej ramach sieciowych, wielotematycznych, unikalnych, zintegrowanych, szeroko rozpoznawalnych i profesjonalnie zarządzanych i promowanych produktów turystycznych;
- Zachowanie i wykorzystanie unikalnych zasobów kulturowych, zarówno dla integracji i wzmocnienia poczucia tożsamości wspólnot lokalnych, jak i dla rozwijania lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o unikalną ofertę kulturalną;
- Zwiększanie przychodów z rybołówstwa i rolnictwa poprzez wprowadzanie i upowszechnianie bardziej efektywnych form dystrybucji i sprzedaży, takich jak sprzedaż bezpośrednia produktów rybactwa i rolnictwa w powiązaniu z budowaniem lokalnych, ale zorientowanych na rynki zewnętrzne, systemów promocji i dystrybucji, w tym w oparciu o TIK;
- Rozwijanie form akwakultury alternatywnych wobec pozyskiwania surowca z połowów morskich;
- Poprawa konkurencyjności lokalnego rynku rybnego i rolnego poprzez rozwijanie technologii umożliwiających oferowanie na rynkach zewnętrznych produktów o wyższym stopniu przetworzenia (awans w łańcuchu wartości dodanej) oraz stworzenie i wykreowanie lokalnych produktów
- Profilowanie kierunków i modernizacja form kształcenia zawodowego (formalnego i ustawicznego) w szczególności w oparciu o ścisłą współpracę z pracodawcami, zarówno pod kątem potrzeb potencjalnych inwestorów zewnętrznych, jak i pod kątem specyficznych dla obszaru nisz rynkowych (potencjałów endogenicznych – przemysły czasu wolnego, oferta bazująca na tradycyjnych zasobach kulturowych i przyrodniczych).

W ocenie większości mieszkańców jedną z głównych słabych stron gospodarki obszaru jest niski poziom rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców, ich niewielka kreatywność oraz skoncentrowanie na prostych usługach turystycznych, co dodatkowo pogłębia sezonowość aktywności gospodarczej. Na te ograniczenia lokalnej gospodarki obszaru nakłada się brak działań ukierunkowanych na pobudzaniu przedsiębiorczości w oparciu o współpracę różnych instytucji, słaba współpraca między sektorem gospodarczym i publicznym oraz brak spójnych działań skupionych na wykorzystaniu posiadanych zasobów, a także trudna sytuacja sektora rybackiego, do niedawna dominującej gałęzi gospodarki obszaru. Tworzenie i rozwój lokalnych przedsiębiorstw w oparciu o lokalne zasoby i mocne strony (sąsiedztwo Obszaru Metropolitalnego, przygotowane tereny inwestycyjne, atrakcyjność turystyczna, rozwinięta podstawowa baza turystyczna) z poszanowaniem środowiska i przy uwzględnieniu zmian i problemów sektora rybackiego wymaga zintegrowanego podejścia, wspierania innowacji, wspólnych działań promocyjnych a także edukacyjnych dostosowujących profile kształcenia do potrzeb inwestorów oraz wymogów lokalnego rynku pracy, realizowanych zasadniczo w ramach RPO WP poza LSR. Podobnie jak w przypadku przemian w sektorze rybackim zmieniających obszary nadmorskie tak i postępujące przemiany strukturalne w rolnictwie w coraz większym zakresie zmieniają profil gospodarczy wsi Północnych Kaszub i przechodzenie do zajęć pozarolniczych. W tym zakresie dla mieszkańców obszarów wiejskich jak i nadmorskich, szczególnie młodych należy wskazać na szanse w zakresie rozwoju działalności nierolniczych i pozarybackich opartych przede wszystkim o posiadane zasoby naturalne oraz rozwój różnych form „pозasezonowej” turystyki i rekreacji oraz innowacyjne wykorzystanie posiadanych walorów naturalnych i kulturowych.

Wyniki badań ankietowych na obszarze potwierdzają przyjęte założenia realizacji celu, w ramach 2 badania, jako największe potrzeby rozwojowe mieszkańcy wskazali odpowiednio: 55 % wskazań: *Rozwój oferty turystycznej na rzecz wydłużenia sezonu*, 48% ogólnie *tworzenie miejsc pracy*, a 45 % *rozwój i propagowanie dziedzictwa kulturowego i kultury: rybackiej, kaszubskiej*. W przypadku pytania o ukierunkowanie wsparcia w ramach LSR akcentowano w przypadku środków PROW: po 44% wskazań: *Rozwój oferty turystycznej (poza bazą noclegową) oraz wsparcie powstawania i rozwoju przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy* oraz dla PO RIM: 34 % wskazań: *podnoszenie wartości lokalnych produktów rybackich*. W przypadku pytania o preferowane kierunki rozwoju turystyki aż 75% wskazań dotyczyło: *Oferta turystyki aktywnej - szlaki rowerowe, turystyka żeglarska i inne* a po 51 % *turystyki prozdrowotnej i lepszego zagospodarowanie posiadanych zasobów kulturowych i przyrodniczych na cele turystyczne*.

W ramach tak sformułowanego celu ogólnego wyznaczono cztery cele szczegółowe:

1. Budowa wizerunku obszaru i wzrost jego rozpoznawalności
2. Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice potencjałów rozwojowych
3. Maksymalizowanie i dywersyfikacja dochodów z rybołówstwa oraz promocja produktów rybołówstwa
4. Efektywna współpraca i promocja na rzecz przedłużenia sezonu turystycznego i zwiększenie dochodów z turystyki

CEL 1 Budowa wizerunku obszaru i wzrost jego rozpoznawalności

Brak uciążliwego przemysłu zanieczyszczającego środowisko naturalne powinien być utrzymany, jako ważna cecha całego obszaru, która gwarantuje budowanie unikalnej gospodarczej pozycji konkurencyjnej PLGR w oparciu o zasoby przyrodnicze. Zrównoważony i zdywersyfikowany rozwój obszaru wymaga dwukierunkowego podejścia, z jednej strony rozwoju i podnoszenia konkurencyjności szeroko rozumianej branży turystycznej a z drugiej tworzenia miejsc pracy również poza turystyką poprzez rozsądne (niekolidujące z obecną charakterystyką obszaru) zagospodarowanie terenów inwestycyjnych, w szczególności zlokalizowanych w południowej części obszaru oraz w podstrefie PSSE (Żarnowiec). Realizacja tego celu wymaga kompleksowych działań promocyjnych służących przyciąganiu inwestorów, oraz budowaniu marki obszaru. Dla wspierania dynamicznego i innowacyjnego rozwoju regionu należy podjąć i wspierać współpracę różnych podmiotów i instytucji reprezentujących trzy sektory, których zadania polegać mają na budowaniu a także wspólnej promocji oferty obszaru, działaniem wpisującym się w cel jest także zagwarantowanie kompleksowej i skoordynowanej na obszarze obsługi potencjalnych inwestorów. Cel szczegółowy nawiązuje szczególnie do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- Brak wyrazistej marki dla całego obszaru oraz brak spójnego, skutecznego systemu promocji usług i produktów lokalnych/regionalnych
- Niewystarczająca koordynacja i niedostateczna pakietowość oferty turystycznej
- Brak koordynacji (aktywnej polityki) przy aktywizacji społecznej i pobudzaniu przedsiębiorczości w oparciu o współpracę różnych instytucji (m.in. w oparciu o środki zewnętrzne)
- Słaba współpraca między gminami i innymi instytucjami publicznymi (deficyt systematycznego dialogu spo.)

- Rosnąca konkurencja na światowym i krajowym rynku usług turystycznych
- Rosnące znaczenie przemysłów czasu wolnego (w tym turystyki kulturowej, kulinarnej), jako potencjalna podstawa wydłużenia sezonu turystycznego

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

2.1.1 Działania promocyjne oraz współpraca na rzecz budowy marki w oparciu o specyfikę obszaru

PROW 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia - zgodne z § 2.1 pkt.8 rozporządzenia -
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt.8	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący osoby prawne - organizacje pozarządowe	Konkurs	Alokacja: 43 839,55 euro Max intensywność wsparcia: 85 %	Partnerskie kampanie informacyjne i promocyjne ukierunkowane na wydłużenie sezonu turystycznego w ramach: promocji produktów lokalnych, kreowanie żeglarskiego ruchu turystycznego promocji dziedzictwa i kultury obszaru i inne

CEL. 2 Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice potencjałów rozwojowych

Analiza SWOT wykazała, iż lokalna przedsiębiorczość – choć rozwinięta w kategoriach ilościowych - jest mało kreatywna i skoncentrowana na prostych, sezonowych usługach. Konieczne jest, zatem rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości, wspieranie młodych ludzi we wczesnych fazach aktywności na rynku pracy, inicjowanie oraz wdrażanie kompleksowych rozwiązań w tym zakresie. Równie ważne jest jednakże indywidualne (finansowe) wsparcie wybranych kierunków działalności dla nowych i funkcjonujących firm ukierunkowane na tworzenie całorocznych miejsc pracy, wdrażanie innowacji oraz wdrażanie proekologicznych rozwiązań w ramach prowadzonej działalności, co odpowiada oczekiwaniom społeczności w debacie dla sektora gospodarczego. Określone na podstawie diagnozy oraz weryfikowane w czasie konsultacji potencjały rozwojowe związane są z zasobami obszaru oraz jego położeniem. Realizacja tego celu wymaga także kształtowania szkolnictwa zawodowego pod kątem potrzeb potencjalnych pracodawców oraz zapewnienia warunków praktycznej nauki zawodu. Istotnych przekształceń i wsparcia wymaga model kształcenia zawodowego, zarówno, jeśli chodzi o kształcenie formalne, jak i pozaformalne. Poprawa jakości kształcenia zawodowego wymaga oparcia go w większym stopniu o różne formy współpracy z potencjalnymi pracodawcami oraz uwzględnienia takich uwarunkowań, jak oferta dla inwestorów zewnętrznych, moda na zdrowy i atrakcyjny styl życia, uwarunkowania związane z procesem starzenia się społeczeństw (rosnący rynek turystyki zdrowotnej czy uzdrowiskowej) oraz wzrost zainteresowania ofertą (wytworami) biznesu opartego na kulturze oraz rekonstrukcji i podtrzymaniu dziedzictwa kulturowego. Istotną przesłanką realizacji celu jest także zaaktywizowanie i wsparcie sektora ekonomii społecznej na obszarze, szczególnie na rzecz stwarzania warunków do zatrudniania osób wykluczonych na rynku pracy. Cel odnosi się do takich zagadnień jak: niski poziom wykształcenia mieszkańców, niski poziom świadomości społeczno-ekonomicznej, co w połączeniu z niskim poziomem rozwoju kreatywnej przedsiębiorczości wymaga podjęcia szeregu kompleksowych działań. Cel szczegółowy nawiązuje do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- Brak uciążliwego przemysłu zanieczyszczającego środowisko naturalne
- Dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości poza turystyką: przygotowane (uzbrojone) tereny inwestycyjne (Puck, Krokowa), podstrefa PSSE (Żarnowiec)
- Uwarunkowany klimatycznie i pogodowo krótki okres trwania sezonu turystycznego, słabość oferty przedłużającej sezon turystyczny, w tym brak alternatywnych atrakcji i infrastruktury turystycznej w przypadku złej pogody
- Niewystarczająca koordynacja i niedostateczna pakietowość oferty turystycznej

- Niestabilna sytuacja na rynku pracy związana z sezonową przedsiębiorczością mieszkańców i mono-branżowością sektora MŚP (głównie prosta działalność z wynajmem miejsc noclegowych na potrzeby turystów)
- Słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

2.2.1 Stwarzanie korzystnych warunków dla podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej o społecznych celach

PROW 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia - zgodne z § 2.1 pkt.2 rozporządzenia -
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt.2 c, d	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący osoby prawne – przedsiębiorstwo społeczne lub inne podmioty ekonomii społecznej ¹	Konkurs	Alokacja: 112 215,46 euro Max intensywność wsparcia: 70 %	Rozwój, dywersyfikacja działalności podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz grup defaworyzowanych: dzieci i młodzieży, osób starszych, osób niepełnosprawnych wraz z tworzeniem miejsc pracy dla tych osób i inne

¹Podmioty ekonomii społecznej - organizacje działające w formule stowarzyszenia/spółdzielni o profilu ukierunkowanym na wsparcie osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym lub posiadające wśród pracowników osoby pochodzące z grup defaworyzowanych określonych w LSR.

2.2.2 Zwiększanie konkurencyjności sektora mikro i małych firm na obszarze

PROW 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia - zgodne z § 2.1 pkt.2 rozporządzenia -
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt. 2 c	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący - Mikro i małe przedsiębiorstwa	Konkurs	Alokacja: 707 802,12 euro Max intensywność wsparcia: 50 %	Rozwój funkcjonujących podmiotów gospodarczych w branżach odpowiadających zdefiniowanemu potencjałom rozwojowym obszaru PLGR oraz tworzenie całorocznych miejsc pracy, w tym szczególnie dla osób z grup defaworyzowanych i inne
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt. 2 a	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* uszczegółowiony w § 5. 1. pkt 1	Konkurs	Alokacja: 958 843,27 euro Intensywność wsparcia: Premia – 100 000	Tworzenie podmiotów gospodarczych w branżach odpowiadających zdefiniowanemu potencjałom rozwojowym obszaru PLGR oraz tworzenie całorocznych miejsc pracy, w tym szczególnie dla osób z grup defaworyzowanych i inne

W wyjaśnienie - z uwagi na kapitałochłonność preferowanych w ramach LSR nowych działalności gospodarczych kwota wsparcia w ramach LSR została zachowana na poziomie wynikającym z rozporządzenia.

2.2.3 Podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury

PO RIM	WARUNKI OKREŚLONE W LSR
--------	-------------------------

2014 -2020	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
Warunki wsparcia zgodne z ustawą ** oraz rozporządzeniem*** dla operacji wskazanych w § 5.	Wnioskodawca określony w art. 11 pkt 1 ustawy - osoby fizyczne zamierzające uruchomić działalność gospodarczą oraz mikro i małe przedsiębiorstwa oraz średnie przedsiębiorstwa	Konkurs	Alokacja: 3 046 700,00 Max intensywność wsparcia: 50 %	Tworzenie i rozwój firm w branżach i kierunkach dotyczących szczególnie: <ul style="list-style-type: none"> • usług uzupełniających do przedsięwzięć strategicznych województwa Pomorskiego „Kajakiem przez Pomorze” i „Pętla Żuławska i Zatoka Gdańska” w zakresie realizowanym na obszarze PLGR • usługi transportu wodnego, • świadczenie usług szkutnictwa, sprzedaży i naprawy kutrów i łodzi oraz osprzętu połowowego, • świadczenie okololeturystycznych usług sportowo – rekreacyjnych • inne wykorzystujące potencjał wodny obszaru

CEL 3. Maksymalizowanie i dywersyfikacja dochodów z rybołówstwa oraz promocja produktów rybołówstwa

Przemiany w sektorze rybackim wynikające min. z polityki rybackiej UE, kurczącego się stanu zasobów ryb a także zaawansowany wiek pracowników w sektorze rybackim i mała atrakcyjność zawodu rybaka wymagają kompleksowego wsparcia na obszarze najbardziej rybackiego obszaru w Polsce. Istotą wsparcia w ramach LSR jest zwiększenie konkurencyjności działalności rybackiej w ramach całego łańcucha dostaw oraz wsparcie różnicowanie działalności rybackiej, szczególnie w przypadku starszych rybaków. Dla zachowania rybołówstwa, jako ważnego sektora na obszarze istotne jest szczególnie inwestowanie w młodych rybaków, wsparcie innowacji rybackich, tworzenie powiązań sektorowych oraz międzysektorowych, a także dywersyfikacja prowadzonej działalności, która w coraz większym stopniu jest sezonową działalnością. Wsparcia wymaga w szczególności rybołówstwo łodziowe, oparte o niewielkie, rodzinne firmy, które obecnie nie zapewniają całorocznego utrzymania. Konserwatyzm rybaków łodziowych wymaga celem nakłonienia ich do działań dywersyfikujących szeregu, kompleksowych kroków - począwszy od prezentacji doświadczeń i dobrych przykładów z krajów europejskich poprzez działania szkoleniowe i edukacyjne (w ramach aktywizacji PLGR) do wsparcia inwestycyjnego. Jak wykazała przeprowadzona analiza SWOT oraz konsultacje na obszarze szansą na pobudzenie rybackiego sektora gospodarczego są: wsparcie innowacji w zakresie sprzedaży ryb, wsparcie innowacje związanych z rozwojem akwakultury oraz rozwijanie działalności rybackiej w oparciu o rozwój usług turystycznych i okololeturystycznych. Sektor rybołówstwa morskiego i przybrzeżnego powinien pozostać istotnym elementem gospodarki obszaru. Z wielu względów nie będzie on sektorem dominującym, ale powinien w ramach LSR uzyskać lepszą pozycję konkurencyjną i generować dochody w sposób bardziej efektywny. W tym celu konieczne jest dywersyfikowanie działalności starszego pokolenia rybaków oraz przyciąganie do niego nowych kadr. Istotne jest wprowadzanie bardziej efektywnych form dystrybucji i sprzedaży, inwestowanie w produkty o wyższym stopniu przetworzenia oraz jego lepsze powiązania z działalnością poza rybacką. Cel szczegółowy nawiązuje do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- Rybołówstwo, jako ważny sektor gospodarki z możliwością wykorzystania w turystyce (w tym zasoby ludzkie)
- Brak ukierunkowania polityk lokalnych na równoważenie pozycję małych, rodzinnych firm względem przewag konkurencyjnych dużych korporacji (w tym np. sieci handlowych)
- Zaawansowany wiek pracowników w sektorze rybackim
- Słabo rozwinięta sprzedaż bezpośrednia produktów rybactwa i rolnictwa oraz ograniczony, tj. marginalny i lokalny charakter tej działalności
- Zanik tradycyjnego rybołówstwa łodziowego i przybrzeżnego

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

2.3.1 Wspieranie różnicowania działalności rybackiej

PO RIM 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci – podmioty rybackie	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia

<p>Warunki wsparcia zgodne z ustawą ** oraz rozporządzeniem*** dla operacji wskazanych w § 5.</p>	<p>Wnioskodawca: wskazany w paragrafie 4 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcie przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej, zawartym w Programie Operacyjnym „Rybacko i Morze”;</p>	<p>Konkurs</p>	<p>Alokacja: 5 931 464,80 zł</p> <p>Max intensywność wsparcia: 50 % oraz 80% w przypadku gdy operacja jest związana z łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym, o którym mowa w załączniku 1 do rozporządzenia nr 508/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój działalności gospodarczej wpisujących się w założenia „Szlaku Rybackiego” *** • rozwojem działalności gospodarczej polegającym na świadczeniu usług związanych z przetwórstwem rybnym, • projekty rybaków w wieku + 55 • inne
---	---	----------------	---	---

*** Warunki wpisywania się projektów w koncepcję „Szlaku rybackiego” w świetle jej założeń:

1. **Wnioskodawcą** jest podmiot rybacki, który prowadzi działalność na terenie Powiatu Puckiego z wykluczeniem działalności polegającej na świadczeniu wyłącznie usług noclegowych, a w ramach zgłaszanego do dofinansowania projektu promować będzie rybacki charakter obszaru PLGR w ramach „Szlaku Rybackiego Północnych Kaszub”.
2. Profil zgłaszanego projektu wnioskodawcy powinien wpisywać się, w co najmniej jeden z poniższych obszarów tematycznych:
  - a. **Tradycja i historia rybacka tj.**
    - projekt przewiduje działania zmierzające do stworzenia: muzeum, galerii, żywych lekcji historii,
    - projekt przewiduje stworzenie i udostępnienie innych atrakcji związanych z rybackim i kulturą rybacką, marynistyką, w tym pracownie szkatułkowe, pracownie rzemiosła, rękodzieła oraz produktów lokalnych
  - b. **Działalność związana z zawodem rybaka** tj. projekt dotyczy m.in. sprzedaż świeżej i przetworzonej ryby, przetwórstwa a także zwiedzanie kutra, gotowość do stworzenia ścieżki turystycznej w zakładzie przetwórczym, stoczniowym
  - c. **Kulinaria rybne** tj. projekt dotyczy stworzenia m.in. wędzarni, restauracji lub prowadzenia warsztatów kulinarnych;
  - d. **Aktywności sportowe związane z naturalnymi zbiornikami wodnymi** tj. projekt dotyczy m.in. wędkarstwa morskiego, wypożyczalni sprzętu itp.
3. Wnioskodawca wyraża gotowość do bezpłatnego uczestnictwa w charakterze partnera w tworzonej produkcji turystycznej „Szlak Rybacki Północnych Kaszub” poprzez:
  - a. złożenie wraz z wnioskiem formularza zgłoszeniowego oraz po ewentualnym wyborze projektu do podpisaniu umowy partnerskiej
  - b. gotowość do współpracy przy budowaniu oferty turystycznej obszaru w ramach projektu tworzenia pakietów turystycznych w oparciu o rybackie atrakcje obszaru PLGR
4. Celem „Szlaku Rybackiego Północnych Kaszub” jest:
  - a. Promocja obszaru i jego walorów turystycznych opartych o rybołówstwo, tradycję i kulturę rybacką, marynistykę i regionalne kulinaria.
  - b. Promocja usług o charakterze turystycznym i nie tylko, świadczonych przez partnerów
  - c. Promocja współpracy lokalnej.
  - d. Budowa markowego produktu turystycznego pn., „Szlak Rybacki Północnych Kaszub” który będzie zbudowany w oparciu o ww. walory.
  - e. Realizacja działań edukacyjnych, społecznych i promocyjnych, w szczególności w zakresie promocji tradycji rybackich obszaru.

2.3.2 Wspierania tworzenia łańcucha dostaw produktów rybackich

PO RIM 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia
Warunki wsparcia zgodne z ustawą ** oraz rozporządzeniem*** dla operacji wskazanych w § 4. projekt współpracy realizuje cel wskazany w §2 pkt. 1 rozporządzenia	Wnioskodawca wskazany w paragrafie 4 ust. 1 pkt 2a Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcie przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej, zawartym w Programie Operacyjnym „Rybacko i Morze”;	Konkurs	Alokacja: 397 000 zł Max intensywność wsparcia: 50 %	<ul style="list-style-type: none"> zakładanie i rozwój działalności gospodarczej polegających na wędzeniu ryb / wstępnej obróbce ryb projekty młodych rybaków do 35 roku życia innowacyjne metody promocji i sprzedaży produktów rybnych
	Stowarzyszenie PLGR	Projekt współpracy	Alokacja: 55 600 zł Intensywność wsparcia: 95 %	Projekt adresowany do sektora rybackiego oraz osób i podmiotów związanych z branżą gastronomiczną Projekt ukierunkowany na wymianę doświadczeń oraz wspólne tworzenie podstaw zwiększających dochody rybackie poprzez rozwijanie łańcucha dostaw produktów rybackich. Celem głównym projektu jest rozwój kapitału społecznego, nawiązanie współpracy, zdobycie wiedzy wymiana informacji i doświadczeń poprzez edukację; łączenie i budowa powiązań pomiędzy rybakami a gastronomią. Zadanie podzielone na dwa projekty. Partnerzy: Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka Kaszuby, FLAG Szabla-Kavarna-Balchik, LGD Österbotten Vaasa z Finlandii, LGD Liepaja z Łotwy

CEL 4. Efektywna współpraca i promocja na rzecz przedłużenia sezonu turystycznego i zwiększenie dochodów z turystyki

Sektor turystyczny na obszarze oparty jest na stosunkowo standardowej i rozproszonej ofercie turystycznej oraz podstawowej bazie turystycznej (miejsca noclegowe, gastronomia) i wymaga istotnych przekształceń wzmacniających jego innowacyjność i konkurencyjność. Pomimo systematycznego rozwoju usług turystycznych widać braki zarówno, w jakości, różnorodności i kompleksowości poszczególnych ofert, jak i w działaniach związanych z tworzeniem, promocją i marketingiem produktów turystycznych obszaru, szczególnie opartych na jego morskości i rybackości. Działania w sektorze turystyki muszą być ukierunkowane na przełamanie barier związanych z sezonowością oferty turystycznej (uwarunkowanej klimatycznie), niską kreatywnością mieszkańców oraz mało innowacyjną przedsiębiorczością skoncentrowaną na prostych usługach turystycznych. Wymaga to inwestowania w podnoszenie poziomu kreatywnej przedsiębiorczości, w tworzenie sieciowych, unikalnych, zintegrowanych i rozpoznawalnych pod wyrazistą marką produktów turystycznych, a także inwestycji w kadre turystyczną. Przy działaniach integrujących i ukierunkowanych na współpracę podmiotów, kluczowe jest szerokie zaangażowanie wszystkich sektorów, w tym szczególnie społecznego i gospodarczego, jednym z takich działań jak wynika z konsultacji powinno być strategiczne planowanie rozwoju

turystyki na obszarze oraz budowanie systemu obsługi ruchu turystycznego począwszy od promocji i informacji, poprzez system sprzedaży usług i monitorowania potrzeb turystów. W ramach celu istotne jest jak pokazały rozmowy z mieszkańcami i podmiotami turystycznymi podjęcie działań ukierunkowanych na powiązanie elementów dziedzictwa – zarówno przyrody, jak i historii z atrakcyjnością turystyczną, równie ważna jest także dbałość o stan środowiska naturalnego oraz tworzenie oferty turystyki zdrowotnej a docelowo uzdrowiskowej. Rozwój turystyki budowany powinien być w oparciu o posiadane, unikatowe w skali kraju dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe i społeczne oraz tworzenie oferty wyspecyfikowanej dla konkretnych grup turystów (turystka medyczna, kulinarna). Cel szczegółowy nawiązuje do następujących ustaleń w zakresie słabych i mocnych stron obszaru oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju:

- Nadmorskie położenie, walory przyrodnicze i krajobrazowe, w tym duża powierzchnia i różnorodność biologiczna lasów.
- Mocno zakorzeniona tradycja, specyficzna i unikalna kultura (kaszubskość, „morskość”, rybackość)
- Brak wyrazistej marki dla całego obszaru oraz brak spójnego, skutecznego systemu promocji usług i produktów lokalnych/regionalnych
- Niska kreatywność mieszkańców, aktywność i przedsiębiorczość skoncentrowana na prostych usługach turystycznych
- Uwarunkowany klimatycznie i pogodowo krótki okres trwania sezonu turystycznego, słabość oferty przedłużającej sezon turystyczny, w tym brak alternatywnych atrakcji i infrastruktury turystycznej w przypadku złej pogody
- Brak wyszkolonej i wyspecjalizowanej kadry turystycznej

Przedmiotowy cel realizowany będzie poprzez następujące przedsięwzięcia:

2.4.1 Wspieranie budowy i promocja marki obszaru w oparciu o zintegrowane pakiety turystyczne

PROW 2014 -2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia - zgodne z § 2.1 pkt.3 rozporządzenia -
Warunki wsparcia zgodne z rozporządzeniem m* dla operacji wskazanych w § 2.1 pkt. 3	Wnioskodawca określony w § 3 pkt. 1 rozporządzenia* reprezentujący - porozumienia mikro/malych zgodnie z § 10	Konkurs	Alokacja: 39 209,96 euro Max intensywność wsparcia: 70 %	<ul style="list-style-type: none"> • Łańcuchy całorocznych usług turystycznych w obszarach: <ul style="list-style-type: none"> - turystyka zdrowotna - turystyka aktywna • Inne

2.4.2 Wspieranie budowy marki obszaru - integrowanie lokalnych produktów i usług rybackich

PO RIM 2014 - 2020	WARUNKI OKREŚLONE W LSR			
	Beneficjenci	Forma wsparcia	Warunki finansowe	Oczekiwane projekty w ramach przedsięwzięcia - zgodne z celem II -
Warunki wsparcia zgodne z ustawą ** projekt współpracy realizuje cel wskazany w §2 pkt. 2 rozporządzenia	Stowarzyszenie PLGR	Projekt współpracy	Alokacja: 60 000 zł Intensywność wsparcia: 95 %	Projekt adresowany do przedstawicieli sektora rybackiego ukierunkowany na nawiązanie współpracy, zdobycie wiedzy oraz wymiana informacji i doświadczeń w zakresie dywersyfikacji działalności rybackiej w kierunkach turystycznych z wykorzystaniem wzorców europejskich w budowaniu zintegrowanych ofert turystycznych. Projekt ukierunkowany na wzrost umiejętności przedsiębiorczych i kompetencji rybaków w zakresie usług turystycznych oraz promocję innowacji i kreatywnych pomysłów na efektywne prowadzenie działalności gospodarczej szczególnie poprzez tworzenie sieci współpracy. (projekt międzynarodowy)

Realizacja przedsięwzięć I celu ogólnego zaproponowanych w LSR przyczyni się do zniwelowania istniejących problemów poprzez zwiększenie liczby i poprawę jakości obiektów ogólnodostępnej infrastruktury lokalnej w sposób zwiększający zarówno atrakcyjność osiedleńczą (1.1.1) jak i turystyczną przy jednoczesnym dbaniu o środowisko przyrodnicze obszaru (1.2.2, 1.3.1 i 1.3.2). Powstanie grupa aktywnych, innowacyjnych i zaangażowanych liderów lokalnych (1.4.1, 1.4.2, 1.2.1 i 1.5.1) z ciekawą ofertą społeczną aktywizująca szczególnie grupy defaworyzowane przy wykorzystaniu lokalnych zasobów, dziedzictwa i kultury (1.3.3. i 1.3.4) i możliwości wynikających z nadmorskiego położenia (1.5.2). Efektem będzie wzmocnienie więzi społecznych, rozwój trójsektorowego partnerstwa oraz wzrost identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania i lokalnym środowiskiem

Realizacja przedsięwzięć II celu ogólnego przyczyni się do zniwelowania zdiagnozowanych problemów poprzez kompleksowe wsparcie branż gospodarczych istotnych dla rozwoju gospodarczego obszaru, budowanie marki obszaru przyciągającej zarówno turystów jak i potencjalnych inwestorów (działanie 2.1.1) celem min. wydłużenia sezonu turystycznego. Powstanie grupa aktywnych podmiotów ekonomii społecznej łączących w swej działalności biznes z misją społeczną (2.2.1) co integrować będzie wszystkie sektory w działaniach na rzecz grup defaworyzowanych. W ramach LSR powstaną pierwsze sieciowe przedsięwzięcia biznesowe (2.4.1 i 2.4.2), które wyznaczą dobre wzorce i kierunki rozwoju dla innych podmiotów, zostaną one zbudowane w oparciu o dobre praktyki europejskie. Wsparcie działalności gospodarczych na obszarze ukierunkowane będzie na rozwój firm i tworzenie nowych podmiotów (2.2.3. i 2.2.4) poprzez innowacje, partnerstwo oraz tworzenie nowych miejsc pracy z wykorzystaniem lokalnych zasobów i potencjału miejsca. Szczególne miejsce w LSR ma wsparcie sektora rybackiego zmagającego się z licznymi problemami, (organicznymi zasobami, niskimi limitami połowowymi i małą opłacalnością) co wymaga działań na rzecz dywersyfikacji działalności rybackiej, szczególnie starszych rybaków (2.3.1) oraz wsparcia innowacji w łańcuchu rybackim (2.3.2) na rzecz podnoszenia opłacalności działalności rybackiej.

Tab. 12. Wskaźniki LSR

1.0	CEL OGÓLNY 1	WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA INTEGRUJĄCA MIESZKAŃCÓW Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA ORAZ SPRZYJAJĄCA ROZWOJOWI TURYSTYKI				
1.1	Cele szczegółowe	Poprawa komunikacji wewnętrznej i dostępności usług społecznych				
1.2		Ochrona środowiska przyrodniczego oraz udostępnienie i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych				
1.3		Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru				
1.4		Rozwój kapitału społecznego oraz profesjonalizacja działania organizacji pozarządowych				
1.5		Rozwój oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz innowacyjnego rozwiązywania problemów społecznych – edukacja i integracja społeczności lokalnej				
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2014 r.	plan 2023 r.	<i>Źródło danych/ sposób pomiaru</i>
W1.0	Wskaźnik atrakcyjności osiedleńczej obszaru PLGR – wskaźnik migracji		%	6,3	7,0	Dane statystyczne GUS
	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców		szt.	29	33	Dane statystyczne GUS
		<i>Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2014 r.	plan 2023 r.	<i>Źródło danych/ sposób pomiaru</i>
w1.1	Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego (p)		Szt.	0	200	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
w1.2	Liczba odbiorców projektów edukacji ekologicznej (p)		osoby	0	500	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba projektów współpracy skierowana do dzieci/młodzieży i rybaków (p)		Szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba osób korzystających z nowej, zmodernizowanej infrastruktury zarządzania antropopresją (r)		osoby	0	50 000	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
w1.3	Liczba osób korzystających z nowej i zmodernizowanej infrastruktury wspartej w ramach LSR (p,r)		osoby	0	10 00	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz kultywowanie lokalnego dziedzictwa i		Szt.	0	130	Sprawozdania beneficjentów, dane

	tożsamości w ramach LSR (p , r)							PLGR
	Liczba projektów współpracy skierowana do rybaków, mieszkańców i branży turystycznej (p)	Szt.	0	2				Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba projektów zmierzających do rejestracji produktów tradycyjnych z obszaru PLGR ~~w bazie woj. Pomorskiego w regionalnych, ogólnokrajowych lub europejskich bazach rejestrów~~ (p)	Szt.	2	5				Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
w1.4	Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały wsparcie w ramach wspartych inicjatyw, w tym zajmujących się grupami defaworyzowanymi (p)	Szt.	0	30 (5)				Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba podmiotów które zawarły umowę o przyznaniu pomocy (p)	Szt.	0	100				Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba odwiedzin strony internetowej PLGR	Szt.	0	40 000				Sprawozdanie PLGR
w1.5	Liczba osób korzystających z projektów wdrożonych w ramach LSR, w tym osób z grup defaworyzowanych (p)	Osoby	0	200 (100)				Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba dzieci i młodzieży objętych edukacją morską i żeglarską (r)	Osoby	0	400				Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
		Wskaźniki produktu						
Przedsięwzięcia	Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru	
					początkowa 2014 r	końcowa 2023 r		
1.1.1	Rozwiązania drogowe poprawiające dostępność usług społecznych i edukacyjnych	Wszyscy mieszkańcy obszaru	Konkurs	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	Szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
1.2.1	Stworzenie lokalnego modelu edukacji ekologicznej na obszarze PLGR oraz promocja zachowań	Mieszkańcy obszaru, szczególnie dzieci i młodzież oraz rybacy	Konkurs / operacja własna	Liczba przeprowadzonych działań o charakterze edukacyjnym i promocyjnym w zakresie ekologii	Szt.	0	6	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR

	proekologicznych			Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej Liczba LGD uczestniczących projektach współpracy	Szt. Szt.	0 0	1 3	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
1.2.2	Budowa i przebudowa infrastruktury zarządzania antropopresją w tym o funkcjach turystycznej i rekreacyjnej	Wszyscy mieszkańcy obszaru, turyści	Konkurs	Liczba nowopowstałych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury zarządzania antropopresją	Szt.	0	16	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
1.3.1	Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej, w tym o funkcjach turystycznych	Wszyscy mieszkańcy obszaru, turyści	Konkurs	Liczba nowopowstałych / zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej	Szt.	0	19	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
1.3.2	Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej na obszarach historycznie związanych z działalnością rybacką	Wszyscy mieszkańcy obszaru , turyści	Konkurs	Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej bazującej na tradycjach morskich i rybackich	Szt.	0	19	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
1.3.3	Inicjatywy lokalne na rzecz zachowania i wykorzystania unikatowych zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego oraz	Wszyscy mieszkańcy obszaru oraz turyści ~~Lokalne społeczności działające w ramach partnerstw przygotowujące~~	~~Konkurs / Projekt grantowy~~	Liczba zadań na rzecz zachowania, wzmocnienia i promocji lokalnego dziedzictwa i kultury ~~Liczba opracowanych koncepcji SV~~	Szt.	0 0	~~52 48~~ 7	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR

	wzmacnianie tożsamości lokalnej	~~koncepty SV~~	~~Projekt grantowy~~					
		Członkowie organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, członkowie grup nieformalnych, lokalni twórcy, instytucje kultury	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej Liczba LGD uczestniczących w projekcie	Szt. Szt.	0 0	2 4	Beneficjent – sprawozdanie i
1.3.4	Promowanie dziedzictwa rybackiego	Wszyscy mieszkańcy obszaru oraz turyści	Konkurs / operacja własna	Liczba działań promocyjno-edukacyjnych na rzecz lokalnego dziedzictwa rybackiego	Szt.	0	17	Beneficjent – sprawozdanie i
		Wszyscy mieszkańcy obszaru oraz turyści	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	Szt.	0	1	Beneficjent – sprawozdanie i
1.4.1	Wzmocnienie Organizacji Pozarządowych oraz rozwój zasobów ludzkich organizacji Pozarządowych	Członkowie organizacji pozarządowych, lokalni liderzy, mieszkańcy	Konkurs / operacja własna	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć wspierających profesjonalizację organizacji pozarządowych na obszarze	Szt.	0	8	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
1.4.2	Funkcjonowanie i animacja LGR	Wszyscy mieszkańcy, media	Aktywizacja i koszty bieżące	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników i organów LGD	Os/dzień	0	269	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
				Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego	Szt.	0	500	

				doradztwa Liczba spotkań wydarzeń adresowanych do mieszkańców Liczba podmiotów, które złożyły wniosek o przyznanie pomocy	Szt. Szt.	0 0	60 200	
1.5.1	Wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR, w tym szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem	Wszyscy mieszkańcy obszaru, grupy defaworyzowane, seniorzy	Konkurs	Liczba zadań w ramach przedsięwzięć wdrożonych na rzecz aktywności społecznej	Szt.	0	12	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
1.5.2	Edukacja morską i żeglarską na obszarze PLGR	Dzieci i młodzież, w tym z grup defaworyzowanych	Konkurs	Liczba zadań w ramach przedsięwzięć na rzecz edukacji morskiej i żeglarskiej	Szt.	0	6	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
SUMA							-	

2.0	CEL OGÓLNY 2	KONKURENCYJNA GOSPODARKA OFERUJĄCA MIESZKAŃCOM ATRAKCYJNE I RÓŻNORODNE MIEJSCA PRACY				
2.1	Cele szczegółowe	Budowa wizerunku obszaru i wzrost jego rozpoznawalności				
2.2		Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice potencjałów rozwojowych				
2.3		Maksymalizowanie i dywersyfikacja dochodów z rybołówstwa oraz promocja produktów rybołówstwa				
2.4		Efektywna współpraca i promocja na rzecz przedłużenia sezonu turystycznego i zwiększenie dochodów z turystyki				
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2014 Rok	plan 2023 r	<i>Źródło danych/ sposób pomiaru</i>
W 2.0	Odsetek bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym		%	6,7	6,0	Dane statystyczne GUS
	Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców		Szt.	1387	1400	Dane statystyczne GUS
		<i>Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2014 Rok	plan 2023 r	<i>Źródło danych/ sposób pomiaru</i>
W 2.1	Liczba odbiorców działań informacyjno – promocyjnych (p)		Szt.	0	10 000	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
W 2.2	Liczba utworzonych miejsc pracy ogółem (p , r) (w tym z gr. defaworyzowanych)		etat średnioroczny	0	61 (3)	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba utrzymanych miejsc pracy ogółem (r)		Szt.	0	10	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
W 2.3	Liczba utworzonych miejsc pracy (r)		Szt.	0	15	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba utrzymanych miejsc pracy (r)		Szt.	0	30	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba projektów współpracy skierowana do rybaków (r)		Szt.	0	2	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
W 2.4	Liczba osób, które skorzystały z więcej niż jednej usługi turystycznej objętej siecią, która		Szt.	0	500	Sprawozdania beneficjentów, dane

	otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR (p)							PLGR
	Liczba utworzonych miejsc pracy (p)			etat średnioroczny	0	1		Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
	Liczba projektów współpracy skierowana do rybaków (r)			Szt.	0	1		Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
				Wskaźniki produktu				
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe		Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)		wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						nazwa	Jednostka miary	
2.1.1	Działania promocyjne oraz współpraca na rzecz budowy marki w oparciu o specyfikę obszaru	Inwestorzy, turyści, przedsiębiorcy	Konkurs	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno – promocyjnych	Szt.			0
2.2.1	Stwarzanie korzystnych warunków dla podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej o społecznych celach	Osoby bezrobotne, podmioty ekonomii społecznej, rolnicy, rybacy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Konkurs	Liczba operacji podmiotów ekonomii społecznej, które uzyskały wsparcie w ramach LSR	Szt.	0	2	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
2.2.2	Zwiększanie konkurencyjności sektora mikro i małych firm na obszarze	Przedsiębiorcy,	Konkurs,	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	20	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
		Osoby bezrobotne, mieszkańcy, grupy defaworyzowane	Konkurs (premie)	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Szt.	0	35	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR

2.2.3	Podjęmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury	Przedsiębiorcy, osoby bezrobotne, mieszkańcy	Konkurs	Liczba operacji polegających na utworzeniu / rozwoju przedsiębiorstwa służącego rozwojowi obszarów rybackich	Szt.	0	20	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
2.3.1	Wspieranie różnicowania działalności rybackiej	Podmioty gospodarcze sektora rybackiego	Konkurs	Liczba operacji polegających na różnicowaniu i dywersyfikacji działalności przedsiębiorstwa rybackiego	Szt.	0	35	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
2.3.2	Wspierania tworzenia łańcucha dostaw produktów rybackich	Podmioty gospodarcze sektora rybackiego . przedsiębiorcy, osoby bezrobotne, mieszkańcy	Konkurs	Liczba wspartych łańcuchów dostaw produktów rybackich	Szt.	0	2	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
		Rybaczy i rodziny rybackie, organizacje rybackie, władze samorządowe	Projekty współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy (w tym współpracy międzynarodowa.	Szt.	0	1 (1)	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
2.4.1	Wspieranie budowy i promocja marki obszaru w oparciu o zintegrowane pakiety turystyczne	Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy, turyści	Konkurs	Liczba sieci w zakresie usług turystycznych które otrzymały wsparcie w ramach realizacji	Szt.	0	1	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR

				LSR				
2.4.2	Wspieranie budowy marki obszaru - integrowanie lokalnych produktów i usług rybackich	Rybacy, rodziny rybackie, organizacje rybackie mieszkańcy, władze samorządowe	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarod.	Szt.	0	1 (1)	Sprawozdania beneficjentów, dane PLGR
SUMA				-				

(p) – PROW; (r) – PO RIM; (p,r) PROW i PO RIM

Tab. 13 Matryca Logiczna LSR 2014-2020

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Wskaźniki oddziaływania	Cele szczegółowe	Wskaźniki rezultatu	Planowane przedsięwzięcia	Wskaźniki produktu	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Zróznicowanie terytorialne w dostępie do infrastruktury społecznej oraz niestabilność oferty, zwłaszcza opiekuńczo-edukacyjnej (opieka nad dziećmi i osobami starszymi)	Wysoka jakość życia integrując a mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz sprzyjając a rozwojow i turystyki	Wskaźnik atrakcyjności osiedleńczej obszaru PLGR – wskaźnik migracji	Poprawa komunikacji wewnętrznej i dostępności usług społecznych	Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego	Rozwiązania drogowe poprawiające dostępność usług społecznych i edukacyjnych	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego-	Brak stabilności przepisów prawnych dot. funkcjonowania przedszkoli i innych placówek opiekuńczych Napływ nowej ludności
Niska świadomość ekologiczna mieszkańców				Liczba uczestników projektów edukacji ekologicznej	Stworzenie lokalnego modelu edukacji ekologicznej na obszarze PLGR oraz promocja zachowań proekologicznych	Liczba przeprowadzonych działań o charakterze edukacyjnym i promocyjnym w zakresie ekologii	Zbyt restrykcyjne zmiany prawa dotyczące przepisów w zakresie ograniczenia działalności ludzkiej na obszarach morskich, a także objętych NATURĄ 2000
Niezaspokojone potrzeby w zakresie infrastruktury towarzyszącej, w tym sanitarnej w odniesieniu do szlaków turystycznych, w tym rowerowych, brak kompleksowych rozwiązań związanych ze szlakami turystycznymi				Liczba projektów współpracy skierowana do dzieci/młodzieży i rybaków		Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej	Eutrofizacja akwenów śródlądowych i morskich oraz antropopresja grożąca degradacją zasobów przyrodniczych
Brak dialogu oraz aktywnej i skoordynowanej polityki w zarządzaniu zasobami przyrodniczymi i rozwiązywaniu problemów społecznych				Liczba osób korzystających z nowej, zmodernizowanej infrastruktury zarządzania antropopresją		Liczba LGD uczestniczących projektach współpracy	Planowane inwestycje w zakresie ochrony wód morskich i śródlądowych (w tym związane z zagospodarowaniem wód opadowych w dużych aglomeracjach miejskich regionu)
Niedoskonałość ładu przestrzennego - sprzyjającego integracji mieszkańców				Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców		Liczba osób korzystających z nowej i zmodernizowanej infrastruktury wspartej w ramach LSR	Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej, w tym o

<p>Uwarunkowany klimatycznie i pogodowo krótki okres trwania sezonu turystycznego, słabość oferty przedłużającej sezon turystyczny, w tym brak alternatywnych atrakcji i infrastruktury turystycznej w przypadku złej pogody</p>			<p>funkcjach turystycznych</p>		
<p>Niedostatecznie rozwinięta i nieefektywnie wykorzystana infrastruktura portowa w kontekście potrzeb i możliwości związanych z rozwojem turystyki i przewozów pasażerskich</p>	<p>Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru</p>	<p>Liczba podmiotów zaangażowanych w kultywowanie lokalnego dziedzictwa i tożsamości w ramach LSR</p> <p>Liczba projektów współpracy skierowana do rybaków, mieszkańców i branży turystycznej</p> <p>Liczba projektów zmierzających do rejestracji produktów tradycyjnych z obszaru PLGR ~~w bazie woj. Pomorskiego~~ w regionalnych, ogólnokrajowych lub europejskich bazach rejestrów</p>	<p>Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej na obszarach historycznie związanych z działalnością rybacką</p> <p>Inicjatywy lokalne na rzecz zachowania i wykorzystania unikatowych zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej</p> <p>Promowanie dziedzictwa rybackiego</p>	<p>Liczba nowopowstałych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej bazującej na tradycjach morskich i rybackich</p> <p>Liczba operacji na rzecz zachowania, wzmocnienia i promocji lokalnego dziedzictwa i kultury</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej</p> <p>Liczba LGD uczestniczących w projekcie</p> <p>Liczba działań promocyjno-edukacyjnych na rzecz lokalnego dziedzictwa rybackiego</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów wsp. międz.</p> <p>Liczba LGD uczest. w projekcie</p>	<p>Moda na zdrowy styl życia i proces starzenia się społeczeństw (rosnący rynek turystyki zdrowotnej)</p> <p>Wzrost zainteresowania ofertą/wytworami biznesu opartego na rekonstrukcji i podtrzymaniu tradycyjnego rzemiosła</p>
<p>Niedostateczna aktywność i współpraca istniejących organizacji pozarządowych oraz niski udział społeczności obszaru w zorganizowanych życiu społecznym (słaba samoorganizacja)</p>		<p>Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały wsparcie w ramach wspartych inicjatyw, w tym zajmujących się grupami defaworyzowanymi</p>	<p>Wzmocnienie organizacji pozarządowych oraz rozwój zasobów ludzkich organizacji pozarządowych</p>	<p>Liczba zrealizowanych przedsięwzięć wspierających profesjonalizację organizacji pozarządowych na obszarze</p>	<p>Rozwiązania regulacyjne wzmacniające zaangażowanie NGO's w realizowanie usług publicznych oraz ich rolę w ramach współpracy międzysektorowej (w relacjach z samorządami terytorialnymi oraz sektorem biznesu)</p>
<p>Słaba współpraca między gminami i innymi instytucjami publicznymi (deficyt systematycznego dialogu społecznego)</p>	<p>Rozwój kapitału społecznego oraz profesjonalizacja a działania organizacji pozarządowych</p>	<p>Liczba korzystających z doradztwa i konsultacji PLGR, którzy otrzymali wsparcie z LSR</p> <p>Liczba uczestników działań informacyjnych i aktywizacyjnych PLGR, w</p>	<p>Funkcjonowanie i animacja LGR</p>	<p>Liczba osobodni szkoleń dla pracowników</p> <p>Liczba osobodni szkoleń dla członków organów</p>	

			tym osób z grup defaworyzowanych				
			Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez PLGR		Liczba udzielonych porad i konsultacji		
			Liczba utrzymanym miejsc pracy w Stowarzyszeniu PLGR		Liczba inicjatyw zrealizowanych w ramach aktywizacji (spotkania informacyjno – konsultacyjne)		
Brak koordynacji (aktywnej polityki) przy aktywizacji społecznej i pobudzaniu przedsiębiorczości w oparciu o współpracę różnych instytucji (m.in. w oparciu o środki zew.)			Rozwój oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz innowacyjnego rozwiązywania problemów społecznych – edukacja i integracja społeczności lokalnej	Liczba osób korzystających z projektów wdrożonych w ramach LSR, w tym osób z grup defaworyzowanych	Wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR, w tym szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem	Liczba przedsięwzięć wdrożonych na rzecz aktywności społecznej	Napływ nowej ludności niezainteresowanej zintegrowaniem z obszarem
Słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej				Liczba dzieci i młodzieży objętych edukacją morską i żeglarską	Edukacja morska i żeglarska na obszarze PLGR	Liczba przedsięwzięć na rzecz edukacji morskiej i żeglarskiej	Wzmacnianie się niekorzystnych trendów demograficznych (odpływ ludności, w tym za granicę, oraz rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym)
Brak wyrazistej marki dla całego obszaru oraz brak spójnego, skutecznego systemu promocji usług i produktów lokalnych/regionalnych			Budowa wizerunku obszaru i wzrost jego rozpoznawalności	Liczba odbiorców działań informacyjno – promocyjnych	Działania promocyjne oraz współpraca na rzecz budowy marki w oparciu o specyfikę obszaru	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno – promocyjnych	Zniechęcenie turystów do obszaru ze względu na coraz większe utrudnienia komunikacyjne
Niska kreatywność mieszkańców, aktywność i przedsiębiorczość skoncentrowana na prostych usługach turystycznych	Konkurencyjna gospodarka oferująca mieszkańcom atrakcyjne i różnorodne miejsca pracy	Odsetek bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice potencjałów rozwojowych	Liczba utworzonych miejsc pracy ogółem	Stwarzanie korzystnych warunków dla podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej o społecznych celach	Liczba operacji podmiotów ekonomii społecznej, które uzyskały wsparcie w ramach LSR	Ułatwienia dla podejmowania i rozwijania przedsiębiorczości oraz inwestowania, w tym związane z nowelizacjami w zakresie prawa budowlanego
Niestabilna sytuacja na rynku pracy związana z sezonową przedsiębiorczością mieszkańców i mono-branżowością sektora MŚP (głównie prosta działalność z wynajmem miejsc noclegowych na potrzeby turystów)				Liczba utrzymanych miejsc pracy ogółem	Zwiększanie konkurencyjności sektora mikro i małych firm na obszarze	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	
Brak ukierunkowania polityk lokalnych na równowagę pozycji małych, rodzinnych firm				Liczba osób/podmiotów objętych pomocą poprzez dotacje udzielone dla		Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	

względem przewag konkurencyjnych dużych korporacji (w tym np. sieci handlowych)	REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	podmiotów prowadzących społeczne formy działalności gospodarczej				
Niewykorzystane potencjalne drogi wodne, w tym potencjalnie dostępny dla jednostek pływających kanał łączący Jezioro Żarnowiec z Bałtykiem				Podjęcie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury	Liczba operacji polegających na utworzeniu / rozwoju przedsiębiorstwa służącego rozwojowi obszarów rybackich	
Zaawansowany wiek pracowników w sektorze rybackim		Maksymalizowanie i dywersyfikacja dochodów z rybołówstwa oraz promocja produktów / rybołówstwa	Liczba utworzonych miejsc pracy ogółem	Wspieranie różnicowania działalności rybackiej	Liczba operacji polegających na różnicowaniu i dywersyfikacji działalności przed. rybackiego	Konflikt na linii rybacy – ekolodzy
Slabo rozwinięta sprzedaż bezpośrednia produktów rybactwa i rolnictwa oraz ograniczony, tj. marginalny i lokalny charakter tej działalności			Liczba utrzymanych miejsc pracy ogółem	Wspieranie tworzenia łańcucha dostaw produktów rybackich	Liczba wspartych podmiotów gospodarczych w zakresie łańcucha dostaw produktów rybackich	Potencjalne katastrofy ekologiczne na Morzu Bałtyckim (w tym zagrożenia wynikające z zatopionych składowisk chemikaliów, ewentualności wystąpienia katastrof w ruchu morskim)
Zanik tradycyjnego rybołówstwa łodziowego			Liczba pracujących w sektorze rybackim na obszarze PLGR		Liczba zrealizowanych projektów współpracy (w tym projektów współpracy międzynarodowej)	Rosnąca restrykcyjność polityki rybackiej UE oraz zmieniające się niekorzystnie zasoby ryb w Bałtyku
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy		
Niewystarczająca koordynacja i niedostateczna pakietowość oferty turystycznej		Efektywna współpraca i promocja na rzecz przedłużenia sezonu turystycznego i zwiększenie dochodów z turystyki	Liczba osób, które skorzystały z więcej niż jednej usługi turystycznej objętej siecią, która otrzymała wsparcie w ramach realizacji LSR	Wspieranie budowy i promocja marki obszaru w oparciu o zintegrowane pakiety turystyczne	Liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	Rosnąca konkurencja na światowym i krajowym rynku usług turystycznych (turystyka kulturowa, kulinarna)
Brak wyszkolonej i wyspecjalizowanej kadry turystycznej	Liczba utworzonych miejsc pracy		Wspieranie budowy marki obszaru - integrowanie lokalnych produktów i usług rybackich	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projektów współpracy międzynarodowej		
	Liczba projektów współpracy skierowana do rybaków			Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy		

PLGR zaplanowała i wstępnie przygotowała realizację **6 projektów współpracy, 3 w ramach PROW i 3 w ramach PO RIM**. W ramach następujących przedsięwzięć:

1. Północny szlak rybacki (PO RiM –krajowy). Operacja jest kontynuacją projektu współpracy realizowanego w latach 2012 – 2015 przez 9 LGR-ów z Północnej części Polski. Nawiązana wtedy współpraca zaowocowała stworzeniem produktu turystycznego „Szlaku rybackiego” od Świnoujścia do Orzysza. W ramach LSR w gronie rozszerzonym do 11 LGR-ów planujemy rozszerzenie na obszarze PLGR oferty szlaku o wioskę rybacką / targ rybny lub centrum promocji produktu lokalnego. Celem głównym projektu jest nawiązanie współpracy, zdobycie wiedzy oraz wymiana informacji i doświadczeń przez LGR-y – partnerów projektu oraz promocja i rozwój obszarów zależnych od rybactwa”. Potwierdzeniem woli współpracy jest podpisana umowa partnerska. Partnerzy: Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka „Wielkie Jeziora Mazurskie”, Stowarzyszeniem Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Bytowskie”, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka „Zalew Wiślany”, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Południowa Warmia”, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka Kaszuby, Stowarzyszeniem Słowińska Grupa Rybacka, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka „Zalew Szczeciński”, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Działania „Mazurskie Morze”, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka – Rybacka Brać Mierzei, Stowarzyszeniem Kolobrzaska Rybacka Lokalna Grupa Działania. Projekt będzie realizowany w latach 2019 – 2021. **Cel szczegółowy LSR:** Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru. **Przedsięwzięcie:** Promowanie dziedzictwa rybackiego

2. „Rybołówstwo i turystyka” – (PO RiM – projekt międzynarodowy). Operacja jest kontynuacją współpracy pomiędzy PLGR a LGR Zalew Szczeciński w rozszerzonym składzie partnerów. Nawiązana wtedy współpraca wobec wspólnych problemów sektora rybackiego na obu obszarach w ramach LSR kontynuowana będzie min. w oparciu o projekt adresowany do przedstawicieli sektora rybackiego w zakresie dywersyfikacji działalności rybackiej w kierunkach turystycznych z wykorzystaniem wzorców europejskich w budowaniu zintegrowanych ofert turystycznych. Celem głównym projektu jest nawiązanie współpracy, zdobycie wiedzy oraz wymiana informacji i doświadczeń przez LGR-y – partnerów projektu oraz rozwój i dywersyfikacja działalności rybackich. Projekt ukierunkowany jest m.in na podnoszenie wartości produktów rybackich w sektorze rybołówstwa oraz wykorzystania portów rybackich i potencjału lokalnego sektora rybackiego dla zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru. Potwierdzeniem woli współpracy jest podpisany list intencyjny. **Partnerzy:** Partnerzy Szlaku Rybackiego oraz ANETXA AE - Αναπτυξιακή Χαλκιδικής AAE OTA (Halkidiki FLAG), “Ziemeļkurzemes biznesa asociācija” (Business Association of North Kurzeme), Vakarų Lietuvos Žuvininkystės Regiono Vietos Veiklos Grupė (West Lithuania Fishery LAG) Projekt będzie realizowany w latach 2016 – 2021. **Cel szczegółowy LSR:** Efektywna współpraca i promocja na rzecz przedłużenia sezonu turystycznego i zwiększenie dochodów z turystyki. **Przedsięwzięcie:** Wspieranie budowy marki obszaru - integrowanie lokalnych produktów i usług rybackich

3. „Z wody na talerz” – (PO RiM – projekt międzynarodowy). **Operacja realizowana w oparciu o dwa zadania związane ze budowaniem łańcuchów dostaw** . Pierwsze zadanie jest kontynuacją kilku projektów współpracy pomiędzy PLGR a LGR Kaszuby i LGR z Bułgarii FLAG Shabla-Kavarna-Balchik. W ramach LSR kontynuowana będzie w oparciu o projekt adresowany do przedstawicieli sektora rybackiego oraz osób i podmiotów związanych z lokalną gastronomią. Projekt ukierunkowany na wymianę doświadczeń oraz wspólne tworzenie podstaw zwiększających dochody rybackie poprzez rozwianie łańcucha dostaw produktów rybackich. Drugie zadanie ma na celu wymianę doświadczeń krajów nadbałtyckich w zakresie dywersyfikacji wykorzystania produktów rybactwa, w szczególności poprzez wykorzystanie produktów ubocznych produkcji rybnej oraz poprzez bałtyckie tradycje kulinarne. Celem głównym całego projektu jest rozwój kapitału społecznego, nawiązanie współpracy, zdobycie wiedzy oraz wymiana informacji i doświadczeń, w tym podnoszenie wartości produktów rybactwa i zwiększenia efektywności ich wykorzystania oraz poprzez edukację gastronomiczną i łączenie rybaków z przedstawicielami branży gastronomicznej. Potwierdzeniem woli współpracy jest podpisany list intencyjny. **Partnerzy:** 1 zadanie: Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka Kaszuby, FLAG Shabla-Kavarna-Balchik (Bułgaria), 2 zadanie: Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka, FLAG Liepāja (Łotwa), FLAG Aktion Österbotten (Finlandia). Projekt będzie realizowany w latach 2016 – 2018. **Cel szczegółowy LSR:** Maksymalizowanie i dywersyfikacja dochodów z rybołówstwa oraz promocja produktów rybołówstwa. **Przedsięwzięcie:** Wspierania tworzenia łańcucha dostaw produktów rybackich

4. Edukacja ekologiczna – „Życie nad wodą.. z wodą w zgodzie” – (PROW - krajowy). Projekt ukierunkowany na: rozwijanie zainteresowania otaczającym światem, rozbudzenie poczucia odpowiedzialności za istniejące zasoby wody, uświadomienie znaczenia wody dla życia i zdrowia ludzi; zwierząt i roślin. Celem głównym projektu jest nawiązanie współpracy, budowa kapitału społecznego, zdobycie wiedzy oraz wymiana informacji i doświadczeń poprzez edukację ekologiczną oraz promocję zachowań proekologicznych, projekt komplementarny do projektu własnego PLGR. **Partnerzy:** Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka, Stowarzyszeniem Lokalna Grupa Rybacka Kaszuby, Mieleńska LGR, projekt otarty na innych parterów. Projekt będzie realizowany w latach 2016 – 2018. **Cel szczegółowy LSR:** Ochrona środowiska

przyrodniczego oraz udostępnienie i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych. **Przedsięwzięcie:** Stworzenie lokalnego modelu edukacji ekologicznej na obszarze PLGR oraz promocja zachowań proekologicznych

5. Promocja lokalnego dziedzictwa obszaru – (PROW-krajowy) – przewidujemy realizację 2 projektów. Pierwszy projekt ukierunkowany jest na wymianę doświadczeń oraz podjęcie wspólnych działań na rzecz zachowania i promocji lokalnych tradycji związanych z nadmorskim i jeziornym położeniem obszarów lgr-ów: rybackich, kulinarnych i rękodzielniczych, które narażone na stopniowe zanikanie; animowanie współpracy pomiędzy partnerami w kraju, w ramach basenu Morza Bałtyckiego i całej Europy. Celem głównym projektu jest rozwój kapitału społecznego, nawiązanie współpracy, zdobycie wiedzy oraz wymiana informacji i doświadczeń poprzez działania ukierunkowane na zachowanie i promocję dziedzictwa obszaru. **Partnerzy:** Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka. Projekty realizowane w latach 2019 – 2021. **Drugi projekt** PLGR z udziałem LGD Bursztynowy Pasaż; dotyczy wytyczenia i oznakowania na obszarach obu grup tras tzw. Questów, czyli gry terenowej, polegającej na przemierzaniu szlaku, na podstawie wskazówek zawartych w rymowanych wierszach. Projekt zakłada utworzenie Questów o różnorodnej tematyce, na obszarze gmin wchodzących w skład obu lokalnych grup. Cel główny projektu to rozwój turystyki aktywnej obszaru obu grup oraz wypromowanie sieciowej oferty aktywnej turystyki i wypoczynku. **Cel szczegółowy LSR:** Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru. **Przedsięwzięcie:** Inicjatywy lokalne na rzecz zachowania i wykorzystania unikatowych zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej. W tabeli 12 przedstawiono wyodrębnione cele ogólne, przypisane im cele szczegółowe, przedsięwzięcia, a także wskaźniki oddziaływania, rezultatu i produktu, podano również źródła danych, na podstawie których dokonywane będą pomiary wskaźników, oraz sposób ich pomiaru. Wskaźniki LSR będą dokumentowane przez Biuro PLGR na bieżąco w sposób określony w tabeli (np. ankiety). W celu uaktualniania wskaźników, Biuro dokonywać będzie ich okresowych zestawień. W toku dyskusji na warsztatach poświęconych tworzeniu wskaźników LSR, w oparciu o wytyczne z podręcznika dla LGD oraz analizując informacje zebrane w trakcie konsultacji społecznych sformułowano wskaźniki, które ze względu na charakter obszaru najlepiej oddają założenia celów i przedsięwzięć LSR. Wszystkie zaproponowane wskaźniki są mierzalne oraz posiadają źródła danych. W tabelach podano wartość początkową wskaźników według stanu na rok 2015 (oddziaływania na 2013 pochodzące ze źródeł statystyki publicznej, adekwatnie do roku będącego podstawą opracowanej diagnozy). Dla wskaźników produktu i rezultatu rok 2015 uznano za punkt początkowy pomiarów ze względu na to, iż bezpośrednio poprzedza rok planowanego uruchomienia środków z LSR. Dla przejrzystości pomiarów przyjęto wartość wskaźników początkowych, jako 0 (zero), poza dodatkowymi wskaźnikami określającymi wpływ LSR na obszar: liczba produktów tradycyjnych na obszarze i liczba zatrudnionych w sektorze rybacki, które opierają się na danych statystycznych.

Dodatkowo w przypadku wskaźników rezultatu w ramach celów szczegółowych realizowanych przez przedsięwzięcia z różnych funduszy (PROW i PO RiM) przedstawiamy poniżej analityczne ujęcie wartości w ramach poszczególnych funduszy. Po zakończeniu każdego z naborów Biuro PLGR tworzyć będzie zestawienia analityczne w przypadku wyżej opisanej sytuacji celem bieżącego monitorowania wpływu poszczególnych funduszy na realizację wskaźników rezultatu:

1.3 Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru

Wskaźnik	Wartość docelowa	Podział na fundusze
Liczba osób korzystających z nowej i zmodernizowanej infrastruktury wspartej w ramach LSR	Osoby 10 000	PROW 4 000 PO RIM 6 000
Liczba podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz kultywowanie lokalnego dziedzictwa i tożsamości w ramach LSR	Szt. 130	PROW 110 (SV 30) PO RIM 20

2.2 Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice potencjałów rozwojowych

Wskaźnik	Wartość docelowa	Podział na fundusze
Liczba utworzonych miejsc pracy ogółem w tym dla osób z grup defaworyzowanych (3)	Szt. 61 (3)	PROW 53 (3) PO RIM 8

Wskaźniki mają osiągnąć planowaną wartość (stan docelowy) w roku 2023. Przyjęto tę datę, ponieważ konkursy o dofinansowanie przewidywane są do roku 2022. Zaproponowane pośrednie stany poszczególnych wskaźników pokazane zostały w planie działania, proporcjonalnie dla zaplanowanych środków w ujęciu na koniec roku 2018 oraz 2021. Wskaźniki oddziaływania i rezultatu oraz produktu zaproponowano w sposób, który na podstawie dotychczasowych doświadczeń PLGR nie budzi wątpliwości, co do adekwatności, realności, spójności, klarowności i mierzalności, zgodnie z metodą SMART. Koszty i nakład pracy pozyskania danych na potrzeby pomiaru wskaźnika przy założonej systematyczności monitorowania nie są wysokie, także z uwagi na zobowiązanie beneficjentów do monitorowania wskaźników produktu i rezultatu. Liczba wskaźników przyjętych w LSR jest wystarczająca do pomiaru realizacji LSR a dobór wskaźników w większości wypadków odbył się w oparciu o aktualny kształt katalogu wskaźników zawarty w podręczniku do LSR gdzie wskazano wskaźniki dla PROW, poprzez analogię zaproponowano wskaźniki do przedsięwzięć i celów w ramach PO RIM. Prezentacja celów zaprezentowana w formie opisowej jak i tabelarycznej w precyzyjny sposób pokazuje powiązanie celów i przedsięwzięć LSR 2014–2020 z diagnozą obszaru PLGR i SWOT-em, wskazuje grupy docelowe (w tym defaworyzowane).

Z uwagi na ograniczoną pojemność LSR skupiono się w opisach celów na wskazaniu jedynie wybranych wniosków z badań ankietowych (podobnie we wstępie do diagnozy oraz SWOT), niemniej jednak cele zostały opracowane w ścisłym związku z wynikami z bezpośrednich spotkań i interakcji z mieszkańcami, gdzie najtrafniej udaje się określić potrzeby i wnioski zgłaszane przez społeczność lokalną. (Kluczowe wnioski z konsultacji społecznych ujęto w opracowanym raporcie z konsultacji LSR.)

VI. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

RODZAJE OPERACJI W LSR

Operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD.

Operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów w trybie konkursowym - tryb konkursowy dotyczy wszystkich projektów związanych z tworzeniem infrastruktury oraz projektów podmiotów gospodarczych ukierunkowanych na tworzenie miejsc pracy.

Warunki przyznawania pomocy finansowej w ramach LSR

- Maksymalna wysokość pomocy w ramach LSR ze środków PROW przekroczyć 500 000,00 i PO RiM nie może przekroczyć 300 000,00 zł co dotyczy także podmiotów publicznych, a dla podmiotów, o których mowa w § 4, ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej na realizację operacji w ramach działań wsparcie przygotowawcze i realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, w tym koszty bieżące i aktywizacja, objętych Priorytetem 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej, zawartym w Programie Operacyjnym „Rybactwo i Morze”, limit ten wynosi 400 000,00 zł. Z uwagi na wielofunduszowość LSR celem uniknięcia „konkurencji” pomiędzy funduszami wprowadzono w ramach PROW ograniczenie wartości tożsame z PO RIM.
- Minimalna całkowita wartość operacji wynosi nie mniej niż 50 tys. zł dla środków PROW. Minimalna wysokość pomocy w tym przypadku stanowi iloczyn wartości operacji i intensywności pomocy dla danego przedsięwzięcia.
- Maksymalna wysokość wsparcia w formie premii dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą zgodna z **rozporządzeniem i wynosi 100 tys. zł**. Kapitałochłonność preferowanych rodzajów nowych działalności na obszarze powoduje niezasadnym ograniczenie kwoty premii określonej w rozporządzeniu.

Intensywność wsparcia w ramach przedsięwzięć finansowanych z PROW 2014- 2020

- Podmioty publiczne – 63,63% (wymóg programowy)
- Podmioty gospodarcze: mikro i małe przedsiębiorstwa 50% (ograniczenie w stosunku do max intensywności na poziomie 70% celem uniknięcia konkurencji pomiędzy PROW a PO RIM w którym max intensywność to 50%, z wyjątkiem projektów związanych z łodziowym rybolówstwem przybrzeżnym – 80%), z wyłączeniem przedsięwzięcia „Wspieranie budowy i promocja marki obszaru w oparciu o zintegrowane pakiety turystyczne łączące lokalne produkty i usługi” realizowanego zgodnie z paragrafem 2. ust. 1. punkt 3 b) rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 9 października 2015 w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 gdzie przewidziano intensywność na poziomie 70 % oraz wsparcia podmiotów ekonomii społecznej w ramach przedsięwzięcia: „Stwarzanie korzystnych warunków dla podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej o społecznych celach” także wsparcie na poziomie 70 %

- Projekty własne PLGR: 99 % (**PLGR deklaruje wkład własny w realizację projektów własnych w wysokości 1%, możliwości PROW przewidują max. intensywność na poziomie 100%**)
- Projekty w ramach działania „Wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR, w tym szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – dzieci i seniorów oraz osób niepełnosprawnych” 90 % (ograniczenie w stosunku do max intensywności = 100 %)
- Projekty grantowe dla organizacji pozarządowych – 95 % (ograniczenie w stosunku do max intensywności 100 %)
- Projekty organizacji pozarządowych w ramach przedsięwzięcia PROW „Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej, w tym o funkcjach turystycznych – 95% (ograniczenie w stosunku do max intensywności = 100 %). Ograniczenie katalogu beneficjentów do organizacji pozarządowych z uwagi na katalog beneficjentów w działaniu PROW: *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich*.
- Projekty współpracy – 100 %

Intensywność wsparcia w ramach przedsięwzięć finansowanych z PO RIM 2014 – 2020

- Projekty podmiotów publicznych – 75 % (max. 85%)
- Projekty podmiotów gospodarczych - 50%, 80 % dla rybołówstwa przybrzeżnego
- Projekty organizacji pozarządowych – 75%
- Koszty bieżące i aktywizacja – Ryczałt %
- Projekty współpracy – 95 %

Projekty grantowe.

W LSR przewidziano jedno przedsięwzięcie wdrażane w formule grantowej, jest ono adresowane wyłącznie do organizacji pozarządowych nie prowadzących działalności gospodarczej. PLGR planuje zrealizować, co najmniej 3 nabory na projekty grantowe o łącznej wartości 700 tys. zł., a zgodnie z założeniami PROW wartość pojedynczego grantu nie będzie wyższa niż 50 tys. złotych oraz nie niższa niż 5 tys. złotych. Projekty grantowe są zgodnie z zgłaszanymi potrzebami na obszarze. Liczna grupa NGO silnie akcentowała w trakcie konsultacji społecznych, iż wymagana minimalna wartość projektu w trybie konkursowym na poziomie 50 tys. zł uniemożliwia im aplikowanie i realizację cennych „małych projektów” budujących społeczność lokalną poszczególnych miejscowości. W ramach konsultacji ustalono także preferowane kierunki adresowania projektów grantowych i dotyczyć one będą w ramach LSR min.: lokalnego dziedzictwa, wydawania publikacji z obszaru dotyczących historii, kultury i innych działań wpisujących się w przedsięwzięcie 1.3.3.

Operacje własne PLGR.

Na bazie szerokich konsultacji oraz w oparciu o doświadczenia z poprzedniego okresu, a także przyjmując założenie, iż projekty własne powinny być inicjatywami wspólnymi dla całego obszaru PLGR w LSR przewidziano dwa przedsięwzięcia wdrażane jako projekty własne: 1.2.1 – „edukacja ekologiczna” oraz 1.4.1 „wspieranie NGO” i 1.5.1. Są to działania bardzo ważne z punktu widzenia budowy kapitału społecznego na obszarze PLGR. Projekt dotyczący edukacji ekologicznej na obszarze jest kontynuacją działań rozpoczętych w perspektywie finansowej 2007–2013 gdzie w ramach aktywizacji uruchomiliśmy projekt edukacji w zakresie środowiska morskiego Bałtyku dla przeszło 1000 uczniów w szkołach z obszaru. W ramach LSR zamierzamy wdrożyć innowacyjny projekt spójnej edukacji ekologicznej przy zaangażowaniu środowiska rybackiego, aby minimalizować występujący na obszarze konflikt rybacy – ekolodzy i za pośrednictwem młodzieży i dzieci budować zrównoważony rozwój łącząc racje obu stron. Drugi projekt konsultowany z Radą Organizacji Pozarządowych Powiatu Puckiego dotyczy systemowego i kompleksowego wsparcia NGO. Projekt własny w ramach działania 1.5.1 ukierunkowany jest na minimalizowanie negatywnych skutków pandemii covid19. Działanie to, poprzez lokalną aktywizację, wsparcie merytoryczne przyczyni się do integracji różnych podmiotów działających na obszarze, do ich profesjonalizacji oraz budowania trwałej i efektywnej współpracy z sektorem publicznym. PLGR zrealizuje samodzielnie operacje własne pod warunkiem, że nie zgłosi się inny podmiot z obszaru, spełniający kryteria i gotowy zrealizować te przedsięwzięcia.

CEL TWORZENIA PROCEDUR

Celem tworzenia procedur wyboru i oceny operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju 2014 – 2020 Północnokaszubskiej LGR jest obiektywny, niedyskryminujący, przejrzysty wybór operacji, które przyczyniają się do rozwoju obszaru objętego strategią. Stanowi to kluczowy element wdrażania LSR, który zapewni skuteczną realizację poprzez najbardziej przemyślane operacje odpowiadające na potrzeby lokalnej społeczności.

Przy tworzeniu procedur wzięte zostały pod uwagę:

a) **Przepisy dotyczące wdrażania RLKS, a w szczególności:**

- Rozporządzenie parlamentu europejskiego i rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.,

- Rozporządzenie parlamentu europejskiego i rady (UE) NR 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.,
  - Rozporządzenie parlamentu europejskiego i rady (UE) NR 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013,
  - Rozporządzenie parlamentu europejskiego i rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r.,
  - USTAWA z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020,
  - USTAWA z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności
- b) **Wytyczne wydane przez Instytucję Zarządzającą, a w szczególności:**
- Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 (wydanie III uzupełnione i zaktualizowane).
  - Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 1/1/2015 w zakresie jednolitego i prawidłowego wykonywania przez lokalne grupy działania zadań związanych z realizacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020”.
  - Procedury odwoławcze w ramach wsparcia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, w tym w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach LSR” objętego PROW 2014-2020.
- c) **Regulacje wewnętrzne PLGR, w szczególności:**
- Statut,
  - Regulamin Organizacyjny Rady ds. Lokalnej Strategii Rozwoju Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej,
  - Regulaminu pracy Zarządu Stowarzyszenia Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka,
  - Regulaminu pracy Biura Stowarzyszenia Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka.
- d) **Doświadczenia z przeprowadzonych konkursów w ramach PO RYBY 2007 – 2013**, w szczególności dobra praktyka oceny operacji przez co najmniej połowę składu Rady ds. LSR, chyba że Rada ds. LSR postanowi inaczej.
- e) **Analizy i wnioski z etapów przygotowania LSR** poprzedzających tworzenie procedur dotyczących diagnozy potrzeb, problemów, przedsięwzięć i wskaźników.

ZASADY TWORZENIA KRYTERIÓW:

- a) **Kryteria są adekwatne do diagnozy.** W LSR uwzględniono w systemie wyboru projektów kryteria odpowiadające na problemy i potrzeby społeczności lokalnej ujęte w diagnozie LSR oraz zgłaszane w ankietach i na spotkaniach. **Przykładowo:** uwzględniono preferencje dla projektów zgodnych w potencjale rozwojowym obszarze, w tym m.in. operacje wpływające na wydłużenie sezonu turystycznego, operacje ukierunkowane na korzystanie z bliskości Morza Bałtyckiego i Zatoki Puckiej; uwzględniono preferowanie projektów partnerskich, w tym partnerstwo wielosektorowe; uwzględniono szerokie, w tym pośrednie wsparcie grup defaworyzowanych, jako grup docelowych i jako beneficjentów, uwzględniono niewspieranie miejsc noclegowych na obszarze itp. Dodatkowo w celu wyrównania szans miejscowości i grup o mniejszym potencjale rozwojowym, preferuje się projekty o niższej wartości dofinansowania oraz skierowane na obszary o mniejszej liczbie mieszkańców. W ramach wsparcia sektora rybackiego szczególnie istotne jest zdaniem mieszkańców wsparcie starszych rybaków na rzecz dywersyfikacji działalności oraz młodych rybaków wchodzących na rynek oraz promowanie innowacji co odzwierciedlają kryteria wyboru projektów rybackich.
- b) **Kryteria spełniają warunki SMART.** Opracowane kryteria spełniają warunki dotyczące ich obiektywności, niedyskryminującego charakteru, przejrzystości i mierzalności. Przy kryteriach określone zostały zasady punktowania, w tym maksymalne i minimalne wartości, jakie może uzyskać wniosek. Każde z kryteriów posiada opis, a tam, gdzie to konieczne – zamieszcza definicje pojęć.
- c) **Kryteria zapewniają osiągnięcie wskaźników produktu** (kryteria zgodności z LSR)
- d) **Kryteria premiuje operacje przyczyniające się do osiągnięcia celów i wpływające na osiągnięcie wskaźników rezultatu** (lokalne kryteria wyboru),
- e) **Premiowane są projekty, w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określoną w poszczególnych programach,**
- f) **Tworzenie kryteriów przebiegało w partycypacyjny sposób** (w ramach grupy roboczej, debat strategicznych) a ostateczna konstrukcja zapisów jest wynikiem zaangażowania wszystkich sektorów pracujących nad LSR,
- g) **Zmiany kryteriów konsultowane będą ze społecznością lokalną,**

- h) W przypadku konkursów z zakresu zakładania działalności gospodarczej, rozwijania przedsiębiorczości oraz dywersyfikacji źródeł dochodu uwzględniono obowiązek stosowania kryterium odnoszącego się do tworzenia nowych miejsc pracy (dla PROW), obowiązek stosowania kryterium odnoszącego się do utrzymania lub tworzenia nowych miejsc pracy (dla PO RiM).

Przewidziano preferencje **dla operacji wdrażanych w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze:**

- Projekty pozytywnie wpływające na sektor rybacki oraz na morski i rybacki wizerunek obszaru
- Projekty innowacyjne, w szczególności na etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa;
- Projekty przewidujące zachowanie lub wykorzystywanie atutów środowiska na obszarze;
- Projekty generujące nowe miejsca pracy na obszarach rybackich i akwakultury;
- Projekty realizowane przez podmioty zakładające lub rozwijające działalność gospodarczą, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rybołówstwa i akwakultury.
- Projekty wpisujące się zintegrowane pakiety, łączące różnych przedsiębiorców i różne branże

Przewidziano preferencje **dla operacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich:**

- Projekty generujące nowe miejsca pracy;
- Projekty innowacyjne;
- Projekty przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu;
- Projekty realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne (lokalny produkt rolny – wytwarzany na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju);
- Projekty ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy, określonych w LSR;
- Preferencje dla operacji realizowanych w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców w przypadku operacji w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej lub drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego.

Innowacyjne rozwiązania planistyczne i wdrożeniowe zastosowano w LSR 2014-2020 dotyczą min:

1) **Zaplanowanie odpowiedniej sekwencji uruchamiania poszczególnych** przedsięwzięć w taki sposób, aby uzyskać ich komplementarne następstwo, polegające na uzyskiwaniu rezultatów jednych typów przedsięwzięć w oparciu o rezultaty przedsięwzięć uruchamianych wcześniej (np. projekty w zakresie łańcuch dostawa i edukacji ekologicznej poprzedzone działania edukacyjnymi w ramach współpracy; sieciowe produkty turystyczne budowane w oparciu o dobre praktyki).

2) **Jednym z kryteriów premiujących projekt jest innowacyjność.** Jest ona rozumiana w szerokim znaczeniu tego słowa. Przy jej definiowaniu przyjęto rozwiązania sprawdzone na obszarze PLGR w latach 2007-2013 w ramach LSROR. Innowacyjność w odniesieniu do operacji przewidzianych w LSR została określona w różny sposób w zależności od charakteru przedsięwzięcia, kryterium innowacyjności dotyczące min.: zastosowania nowych sposobów organizacji lub zarządzania, wprowadzenie nowego produktu, usługi, procesu wcześniej niestosowanych na obszarze objętym LSR lub gminie. Udowodnienie innowacyjności będzie leżeć po stronie wnioskodawcy i wynikać ma z opisu; oceniany będzie brak lub istnienie innowacyjności.

3) W skali kraju za innowację należy także uznać **Wielofunduszowość LSR**, gdyż z posiadanych informacji wynika że jest to rozwiązanie stosowane przez niewielką liczbę obszarów i LGD/LGR-ów.

4) **Innowacje w LSR dla sektora rybackiego** oznaczają, że w ramach poszczególnych działań preferowane będą projekty innowacyjne poprawiające konkurencyjność zawodu rybaka i podnoszące wartość produktów rybołówstwa – działania nastawione na rybaków łodziowych. Innowacją jest także budowania za pomocą środków LSR „Szlaku Rybackiego Północnych Kaszub” łączącego różne branże na rzecz budowy rybackiej marki obszaru.

ZAKRES PROCEDUR

Dla wyboru i oceny operacji w/w wymienionych opracowane zostały procedury, które stanowią Załączniki numer 9 i 10 do wniosku o wybór LSR.

Operacje realizowane indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD

Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno – instytucjonalnych:

- a) Północnokaszubska LGR podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na stronie internetowej, ogłoszenie o naborze wniosków o dofinansowanie operacji po uzgodnieniu z Zarządem Województwa terminu naboru wniosków o dofinansowanie operacji wraz z zapytaniem o wysokość dostępnych środków.

- b) Ogłoszenie o naborze publikowane jest nie wcześniej niż 30 dni i nie później niż 14 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków o dofinansowanie operacji.
- c) W ramach danego naboru wniosków o dofinansowanie operacji nie ma możliwości zmiany kryteriów oceny i wyboru operacji do dofinansowania w ramach LSR.
- d) **Ocena i wybór operacji należy do wyłącznej kompetencji organu decyzyjnego, którym jest Rada ds. LSR.**
- e) Oceniający nie podejmują decyzji wiążących w sprawie oceny i wyboru operacji do dofinansowania w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Oceny dokonują obecni na posiedzeniu Członkowie Rady ds. LSR na podstawie głosowania.
- f) Ustalenie kwoty wsparcia odbywa się poprzez:
  - Zastosowanie wskazanej w LSR intensywności pomocy dla danej grupy beneficjentów w granicach określonych przepisami.
  - Zastosowanie odpowiedniej wskazanej w LSR wartości premii w granicach określonych przepisami.
- g) Rada ds. LSR podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów, w głosowaniu jawnym, w obecności, co najmniej 50% członków tego organu uprawnionych do głosowania tj, 8 Członków Rady.
- h) W celu zapewnienia bezstronności oceny Przewodniczący Rady ds. LSR wzywa członków Rady ds. LSR do wypełnienia Rejestru interesów członków Rady ds. LSR oraz złożenia pisemnego oświadczenia o bezstronności w rozpatrywaniu wniosków poprzez uzupełnienie i podpisanie Deklaracji bezstronności. Każdorazowo przed głosowaniem weryfikowany jest faktyczny skład Rady ds. LSR na podstawie rejestru interesów, w celu uniknięcia konfliktu interesów i zagwarantowania, że żadna grupa interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu. Jeżeli w wyniku analizy, okaże się, że jakkolwiek grupa interesu może przekroczyć 49% praw głosu w głosowaniu dotyczących oceny zgodności operacji z LSR, wówczas w drodze losowania wyłącza się taką ilość Członków Rady ds. LSR, która zapewni zachowanie paritetu, o którym mowa powyżej.
- i) Członków Rady ds. LSR, którzy nie podpiszą Deklaracji bezstronności lub co do których zachodzą okoliczności powodujące wykluczenie z oceny poszczególnych wniosków, Przewodniczący Rady ds. LSR wyłącza z udziału w ocenie tej operacji i dokonywaniu wyboru tych operacji do dofinansowania w ramach LSR.
- j) Rada ds. LSR dokonuje ocen na podstawie kryteriów wyboru:
  - ocena zgodności z LSR,
  - ocena według lokalnych kryteriów wyboru.
- k) W procedurze oceny zgodności z LSR oraz oceny według lokalnych kryteriów wyboru przewidziano postępowanie w sytuacji rozbieżnych ocen.
- l) W przypadku równej liczby punktów uzyskanych przez kilka operacji, o wyższym miejscu na liście rankingowej decyduje średnia punktów w następujących kryteriach (wg. poniższej kolejności):
  - Wpływ operacji na rynek pracy,
  - Zgodność z preferowanymi w ramach LSR kategoriami operacji,
  - Wpływ operacji na osiągnięcie celów określonych w LSR,
  - Stopień przygotowania do realizacji.Jeśli w ramach powyższych kryteriów operacje uzyskały jednakową liczbę punktów, decyduje termin wpływu operacji do Biura PLGR.
- m) W posiedzeniach Rady ds. LSR uczestniczy Komisja ds. procedur LSR i dokonuje czynności zgodnie z Regulaminem Komisji czuwającej nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej Stowarzyszenia Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka.
- n) W terminie 7 dni od dnia zakończenia wyboru operacji Biuro PLGR przekazuje Zarządowi Województwa Pomorskiego wnioski o dofinansowanie (oryginał) operacji dotyczące wybranych operacji wraz z dokumentami potwierdzającymi dokonanie wyboru operacji.
- o) W przypadku negatywnej oceny projektu wybieranego w trybie konkursowym Wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia protestu, o czym PLGR informuje Wnioskodawcę pismem informującym o ocenie operacji. Protest wnoszony jest za pośrednictwem Północnokaszubskiej LGR i rozpatrywany przez Zarząd Województwa Pomorskiego.

Granty

Tam gdzie to możliwe PLGR planuje stosować rozwiązania przyjęte przy wyborze operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGR. Przed ogłoszeniem naboru na wybór operacji grantowych PLGR składa do SW wniosek projekt grantowy i podpisuje umowę o przyznaniu pomocy na realizację projektu grantowego.

Ogólna charakterystyka przyjętych rozwiązań formalno – instytucjonalnych:

- a) Analogicznie stosuje się podpunkty a) – n) zasad dla operacji realizowanych indywidualnie przez beneficjentów innych niż LGD.

- b) PLGR sporządzi wzory dokumentów aplikacyjnych tj. wniosku o powierzenie grantu oraz wniosku o rozliczenie grantu oraz wzór umowy o powierzenie grantu, wzór sprawozdania z realizacji operacji.
- c) Przed oceną zgodności z LSR Rada ds. LSR wzywa Grantobiorcę do uzupełnień w zakresie: omyłek i błędów formalnych, kompletności załączników oraz rzetelności i racjonalności budżetu.
- d) Grantobiorca może się odwołać od decyzji Rady ds. LSR składając odwołanie do PLGR. Rada ds. LSR rozpatruje zasadność wniesionego wniosku, a po uznaniu zasadności następuje ponowna ocena wniosków o powierzenie grantu.
- e) Przewiduje się utworzenie listy rezerwowej Grantobiorców w sytuacji braku możliwości osiągnięcia celów projektu grantowego i wskaźników jego realizacji, na podstawie złożonych / wybranych wniosków o powierzenie grantu lub na skutej rezygnacji przez Grantobiorców z realizacji zadań lub rozwiązywania umów o powierzenie grantu.
- f) Ocena wykonania grantu prowadzona jest na podstawie:
  - wniosku o rozliczenie grantu,
  - dokumentacji załącznikowej do wniosku o rozliczenie grantu, w tym w szczególności dokumentacji księgowej potwierdzającej poniesienie kosztów związanych z realizacją grantu oraz dowodów dokonania zapłaty,
  - dokumentów merytorycznych potwierdzających wykonanie zadania oraz realizację wskaźników,
  - sprawozdania Grantobiorcy z realizacji grantu,
  - wizytacji pracownika PLGR podczas realizacji działań edukacyjnych lub promocyjnych będących przedmiotem zadania grantowego.
- g) Kontroli PLGR lub innego uprawnionego podmiotu podlegają wszelkie elementy związane z powierzonym grantem, a w przypadku dotyczącej go dokumentacji również w okresie 5 lat od dnia dokonania ostatniej płatności.
- h) W przypadku stwierdzenia braków lub uchybień podczas przeprowadzonej kontroli PLGR zwraca się do Grantobiorcy o złożenie stosownych wyjaśnień w terminie 7 dni od daty odbioru pisemnego wezwania. Po złożeniu przez Grantobiorcę stosownych wyjaśnień PLGR potwierdza prawidłowe wykonanie zadania grantowego w protokole pokontrolnym. W przypadku niezłożenia przez Grantobiorcę stosownych wyjaśnień PLGR uznaje zadanie za wykonane niepoprawnie, co skutkuje rozwiązaniem umowy o powierzenie grantu.

Operacje własne

- a) PLGR na swojej stronie internetowej umieszcza informację o planowanej do realizacji operacji własnej z informacją o możliwości zgłaszania realizacji operacji własnej.
- b) Zamiar realizacji operacji własnej należy zgłosić w formie pisemnej na opracowanym przez PLGR formularzu zgłoszenia poprzez złożenie formularza bezpośrednio w Biurze PLGR w terminie wskazanym w informacji, przy czym bezpośrednio oznacza: osobiście albo przez pełnomocnika albo przez osobę upoważnioną.
- c) Po upływie terminu 30 dni od dnia umieszczenia na stronie internetowej PLGR informacji o planowanej do realizacji operacji własnej, Zarząd zwołuje posiedzenie Rady ds. LSR, której celem będzie weryfikacja czy zgłoszone podmioty spełniają warunki podmiotowe uprawniające do wsparcia.
- d) Na podstawie kart weryfikacji Rada ds. LSR stwierdza czy podmioty spełniają warunki uprawniające do wsparcia.
- e) W terminie 7 dni od dnia dokonania weryfikacji podmiotów zgłaszających, Biuro przekazuje niniejszym podmiotom na piśmie informację o wyniku oceny ich zgłoszeń ze wskazaniem, czy przeprowadzona ocena potwierdziła uprawnienie danego podmiotu zgłaszającego do ubiegania się o przyznanie wsparcia.
- f) W przypadku, gdy ocena danego podmiotu zgłaszającego jest negatywna, w piśmie podaje się uzasadnienie takiej decyzji Rady.
- g) W przypadku, gdy ocena danego podmiotu zgłaszającego jest pozytywna, pismo zawiera informację o planowanym naborze wniosków o tematyce określonej dla operacji własnej ze wskazaniem przybliżonego terminu ogłoszenia naboru oraz pouczenie możliwości złożenia wniosku o przyznanie wsparcia w tym naborze.
- h) W przypadku, gdy co najmniej jeden podmiot zgłaszający spełnia warunki do ubiegania się o wsparcie, PLGR nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia dokonania weryfikacji podmiotów zgłaszających, ogłasza nabór wniosków o udzielenie wsparcia na operacje o tematyce odpowiadającej tematyce operacji własnej. Do ogłaszania i przeprowadzania naboru oraz całego procesu oceny i wyboru operacji stosuje się Procedurę oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGR.
- i) Po bezskutecznym upływie terminu 30 dni od dnia umieszczenia na stronie internetowej PLGR informacji o planowanej do realizacji operacji własnej lub w przypadku, gdy ocena wszystkich podmiotów zgłaszających jest negatywna, Biuro PLGR zamieszcza na swojej stronie internetowej informację o tym, że podmiot inny niż LGR, a uprawniony do wsparcia, nie zgłosił zamiaru realizacji operacji własnej.
- j) Zarząd PLGR przygotowuje wniosek na operację własną na obowiązującym formularzu opracowanym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Wniosek przedkładać jest Przewodniczącemu Rady wraz z załącznikami. Operacja przygotowana jest w sposób umożliwiający dokonanie oceny jej zgodności z LSR oraz według obowiązujących kryteriów oceny operacji.

WNIOSKI:

Proces oceny i wyboru operacji odbywa się na podstawie Regulaminu Rady LGD oraz ww. procedur. Zastosowano w nich rozwiązania gwarantujące spełnienie następujących celów i założeń:

- zachowanie w poszczególnych głosowaniach odpowiedniego parytetu, tak, aby przedstawiciele władzy publicznej ani żadnej pojedynczej grupy interesu nie mieli więcej niż 49 % praw głosu w podejmowaniu decyzji;
- bezstronność członków Rady, poprzez składanie w toku procedury oceniania i wyboru operacji tzw. *Deklaracji bezstronności*, powodujących konieczność wyłączenia się członków Rady w przypadku zaistnienia ich powiązania z wnioskiem lub wnioskodawcą;
- procedury związane z oceną i wyborem operacji do dofinansowania podawane są do publicznej wiadomości na stronie internetowej Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej oraz w Biurze Stowarzyszenie zlokalizowanym przy ul. Portowej 15 we Władysławowie.
- dokumentowanie procesu oceny i wyboru operacji w ramach LSR odbywa się z wykorzystaniem wzorów dokumentów wskazanych w procedurach oceny i wyboru operacji w ramach LSR.
- uwzględnienie sytuacji szczególnych, które mogą zaistnieć w procesie wyboru i oceny operacji, oraz określenie sposobów ich rozwiązania (np. przy równej ilości punktów, rozbieżnościach w ocenie itp.);
- wprowadzenie procedury odwoławczej dla wnioskodawców od decyzji Rady;
- wybór najlepszych operacji, w największym stopniu uwzględniających potrzeby grup szczególnie istotnych i grup defaworyzowanych poprzez zastosowanie odpowiednich skonsultowanych społecznie lokalnych kryteriów wyboru.

Organem kluczowym w procesie oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD jest organ statutowy Stowarzyszenia PLGR – Rada ds. LSR. W ramach Rady szczególne uprawnienia posiada Przewodniczący Rady, który organizuje jej pracę i podejmuje ważne decyzje proceduralne.

VII. PLAN DZIAŁANIA

Plan działania przedstawiony w załączniku określa sposoby osiągania wskaźników LSR w podziale na wyznaczone dwa cele ogólne LSR 2014– 2020. Działania dotyczące wdrażania LSR zostały zaplanowane, aby w sposób najefektywniejszy zrealizować założenia LSR i osiągnąć zaprojektowane wartości wskaźników. Intensywność prowadzenia naborów, wybór typów operacji oraz harmonogram ogłaszania konkursów zostały ustalone w sposób gwarantujący uzyskiwanie poziomów realizacji wskaźników w kluczowych momentach tzn. za okres lat 2016–2018, 2019–2021 oraz 2022–2023.

Realizacja przedsięwzięć objętych celami szczegółowymi potrwa maksymalnie do roku 2022, a w 2023 roku przewiduje się kampanię informacyjno-promocyjną na temat zrealizowanych projektów. Powyższe założenie jest podejściem racjonalnym i gwarantuje osiągnięcie zakładanych efektów rzeczowych i finansowych LSR w wyznaczonych terminach. Jednocześnie odpowiednia sekwencja uruchamiania poszczególnych przedsięwzięć zagwarantuje komplementarne następstwo, polegające na uzyskiwaniu rezultatów jednych typów przedsięwzięć w oparciu o rezultaty przedsięwzięć uruchamianych wcześniej (np. projekty w zakresie łańcuch dostawa i edukacji ekologicznej poprzedzone działaniami w ramach współpracy; sieciowe produkty turystyczne budowane w oparciu o dobre praktyki).

Zgodność celów LSR z celami PROW 2014 – 2020 i PO RIM 2014-2020

I. **Finansowanie przedsięwzięć w LSR planowanych z PROW** w odniesieniu do głównego cel szczegółowy 6B PROW LEADER wspierać będzie operacje mające na celu:

- 1) wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR;
- 2) zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości;
- 3) dywersyfikację źródeł dochodu,
- 4) podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów;
- 5) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych a także innowacji;
- 6) rozwój produktów lokalnych;
- 7) zachowanie dziedzictwa lokalnego;
- 8) rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej.
- 9) infrastruktura drogowa

Wszystkie powyższe punkty znajdują odzwierciedlenie w celach ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięciach przewidzianych do finansowania w ramach PROW określonych w LSR, z uwzględnieniem specyfiki obszaru i potrzeb mieszkańców obszaru Północnokaszubskiej LGR. Działania PROW w ramach LSR ukierunkowane są na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wzmocnienie kapitału społecznego sprzyjają zwiększeniu potencjału osób wykluczonych, (1.5.1; 2.2.1) wspierają tworzenie miejsc pracy i powstawanie nowych firm (2.2.3), ukierunkowane są na wykorzystanie lokalnych

zasobów, dziedzictwa kulturowego, historycznego (tradycji) (1.3.3) oraz przyrodniczego, miejscowej infrastruktury (1.3.1; 1.1.1). **W LSR uwzględniono w systemie wyboru projektów kryteria odpowiadając przekrojowym celom PROW**, które determinują realizację przez wnioskodawców operacji o określonych priorytetach. Kryteria te mają – w sposób powtarzalny - zastosowanie do różnych typów przedsięwzięć, co pozwala na realizację projektów zgodnych celami PROW w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz innowacyjności tj.

- Innowacyjność - kryterium innowacyjności np. wprowadzenie nowych usług/produktów; zastosowania nowych sposobów organizacji lub zarządzania, wcześniej niestosowanych na obszarze objętym LSR ma zastosowanie we wszystkich przedsięwzięciach PROW.
- Ochrona środowiska – cel szczegółowy 1.2; komplementarne działania PROW i PO RIM ukierunkowane są na kompleksowe rozwiązanie kwestii ochrony środowiska na obszarze – poprzez łącznie działań infrastrukturalnych (PO RIM) i społeczno-edukacyjnych (PROW)
- Przeciwdziałanie zmianom klimatu – kryterium „wpływ projektu na ochronę środowiska” w działaniach PROW premiuje działania bezpośrednio przyczyniających się do ochrony środowiska lub klimatu

II. **Finansowanie przedsięwzięć w LSR planowanych z PO RIM** w odniesieniu do zapisów art. 63 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego wspierać będzie operacje mające na celu:

- 1) Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury
- 2) Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich.
- 3) Wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu.
- 4) Propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego
- 5) Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską.

Wszystkie powyższe punkty znajdują odzwierciedlenie w celach ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięciach przewidzianych do finansowania w ramach PO RIM określonych w LSR, z uwzględnieniem specyfiki obszaru i potrzeb mieszkańców obszaru Północnokaszubskiej LGR, co dokładnie przedstawione zostało w tabelach opisujących poszczególne przedsięwzięcia w rozdziale. VI Cele i wskaźniki, i tak np.; Cel 4 z art. 63 rozporządzenia 508/2014 realizowany będzie w ramach przedsięwzięcia: 1.3.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej na obszarach historycznie związanych z działalnością rybacką, Cel 1 w ramach przedsięwzięcia: 2.3.2 Wspierania tworzenia łańcucha dostaw, Cel 2 w ramach przedsięwzięcia: 2.3.1 Wspieranie różnicowania działalności rybackiej, Cel 3 w ramach przedsięwzięcia: Budowa i przebudowa infrastruktury zarządzania antropopresją w tym o funkcjach turystycznej i rekreacyjnej a Cel 5 w ramach: 1.5.2 Edukacja morska i żeglarska na obszarze.

W LSR uwzględniono w systemie wyboru projektów kryteria odpowiadając celom PO RIM które determinują realizację przez wnioskodawców operacji ukierunkowanych na utrzymanie i tworzenie miejsc pracy na obszarze oraz powstawanie nowych działalności, szczególnie przez młodych mieszkańców obszaru.

Ponadto, LSR, zgodnie z wymaganiami RLKS, wskazuje grupy defaworyzowane, które będą premiiowane w zakresie uzyskiwania wsparcia w ramach LSR w kontekście dostępu do rynku pracy i nie tylko. W LSR zaplanowano realizację 5 projektów współpracy, 2 w ramach PROW i 3 w PO RIM, wśród nich są dwa projekty międzynarodowe oraz 3 skierowane do rybaków. Wskaźniki dla projektów współpracy wskazano w załączniku do LSR:

Plan działania i budżet LSR 2014-2020 są powiązane z celami i przedsięwzięciami wyznaczonymi wspólnie z przedstawicielami społeczności lokalnej. Określając budżet poszczególnych celów i przedsięwzięć poza wymaganiami programowymi w zakresie min. alokacji środków na działania ukierunkowane na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy (zarówno PROW i PO RIM) przeprowadzono ankietę internetową, w ramach której budowano bazę potencjalnych projektów LSR. Wyniki przelożyły się min. na preferencje punktowe dla mniejszych wartościowo projektów, ale także na alokację środków na poszczególne przedsięwzięcia. Ogromne zainteresowanie wnioskodawców poszukujących źródeł finansowania dla swoich projektów zdiagnozowane na etapie opracowywania LSR oraz doświadczenie kilkukrotnego przekroczenia alokacji w naborach w ramach LSOR 2007-2013 pokazują, iż zainteresowanie środkami LSR na obszarze PLGR jest bardzo duże. Duża aktywność wnioskodawców, połączona ze stałym wsparciem i doradztwem gwarantuje powodzenie realizacji celów LSR oraz osiągnięcie założonych wartości realizacji LSR w poszczególnych okresach.

VIII. BUDŻET LSR

LSR jest strategią wielofundusową, wykorzystującą środki PROW 2014–2020 i PO RIM 2014–2020. Zakres wsparcia oraz wkład środków publicznych na jej realizację na poszczególne przedsięwzięcia funduszy przedstawia budżet, stanowiący załącznik do LSR. W planie finansowym dla PROW 2014-2020 uwzględniono wielkość wkładu w podziale na wkład EFRROW, budżet państwa oraz wkład pochodzący od beneficjentów będących jednostkami sektora finansów publicznych, dla których określono wsparcie na działania inwestycyjne, wymagające większych nakładów finansowych, taka sytuacja nie ma miejsca w przypadku środków EFMR. Wysokość kosztów bieżących i aktywizacji określono zgodnie z wskazaniem zał. 6 do regulaminu konkursu na wybór LSR w ramach PO RIM 2014-2020. Koszty określone jako bieżące to koszty związane z zarządzaniem procesem wdrażania LSR, w tym koszty wynagrodzeń personelu, diety członków organów, utrzymanie i wyposażenie biura. Wydatki na działania aktywizacyjne to koszty związane ze szkoleniem osób zaangażowanych w realizację LSR, animowaniem, wspieraniem społeczności lokalnych w zakresie realizacji celów oraz działaniami szkoleniowymi i doradczymi, a także informacyjno-promocyjnymi dotyczącymi całego obszaru ujętymi w planie komunikacji. W budżecie LSR zabezpieczono także środki finansowe na realizację projektów współpracy:

- z budżetu PROW – 50 000 euro
- z budżetu PO RIM – 935 800 zł

Środki przewidziane na projekty współpracy przyczynią się do podniesienia kapitału społecznego na obszarze, wzrostu kompetencji społeczności w tym dzieci i młodzieży oraz rybaków, wymiany doświadczeń, promocji lokalnych zasobów oraz walorów obszaru. Zaplanowane projekty pozwolą kontynuować projekty krajowe oraz międzynarodowe realizowane w perspektywie 2007-2013, w tym z partnerami z Niemiec, Szwecji i Bulgarii.

Główne wsparcie finansowe będzie dotyczyć realizacji LSR przez społeczność obszaru w tym:

- łącznie przeszło połowa (ok 56 %) środków budżetowych LSR jest przeznaczona na wsparcie projektów dot. rozwoju przedsiębiorczości, na utrzymanie i tworzenie miejsc; w ramach PROW - premia na rozpoczynanie działalności gospodarczej, wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw, tworzenie sieci współpracy, a w ramach PO RIM na dywersyfikacja działalności rybackiej, łańcuch dostaw w sektorze rybackim oraz gospodarcze wykorzystanie nadmorskiego potencjału obszaru. Projekty te będą realizowały cel ogólny II LSR;
- Pozostała część budżetu obu funduszy podzielona została na m.in. finansowanie projektów dotyczących ogólnodostępnej infrastruktury: w ramach PO RIM infrastruktury zarządzania antropopresją w celu minimalizacji nadmiernego wpływu mieszkańców i turystów na środowisko naturalne, oraz na infrastrukturą kultury, w ramach PROW nastawienie położone zostało na infrastrukturę rekreacyjną oraz w niewielkim stopniu na infrastrukturę drogową – oba kierunki podnoszą jakość życia na obszarze oraz zwiększają atrakcyjność turystyczną obszaru. Uzupełnieniem działań w zakresie infrastruktury będą przedsięwzięcia ukierunkowane na aktywizację społeczności w oparciu o potencjał obszaru i jego specyfikę (dziedzictwo, kulturę), budowę świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wsparcie organizacji pozarządowych na rzecz budowy kapitału społecznego obszaru PLGR i wsparcia grup defaworyzowanych. Projekty te będą realizowały cel ogólny I LSR;

PLGR przewiduje realizację operacje własnych – na bazie szerokich konsultacji oraz w oparciu o doświadczenia z poprzedniego okresu, a także przyjmując założenie, iż projekty własne powinny być inicjatywami wspólnymi dla całego obszaru PLGR w LSR przewidziano dwa przedsięwzięcia wdrażane, jako projekty własne: 1.2.1 – „edukacja ekologiczna” oraz 1.4.1 „wspieranie NGO” i 1.5.1. Są to działania bardzo ważne z punktu widzenia budowy kapitału społecznego na obszarze PLGR. Zamierzamy zrealizować operacje własne z założonym większym udziałem własnym, przy poziomie dofinansowania równym 99%. (PLGR deklaruje wkład własny w wysokości 1%, możliwości PROW przewidują max. intensywność na poziomie 100%) PLGR zrealizuje samodzielnie operacje własne pod warunkiem, że nie zgłosi się inny podmiot z obszaru, spełniający kryteria i gotowy zrealizować te przedsięwzięcia. Przy zdecydowanie ograniczonym w stosunku do LSRO 2007 – 2013 (67 milionów zł) budżecie LSR 2014 -2020 oraz zdiagnozowanych potrzebach obszaru zdecydowanie przekraczających planowany budżet LSR, celem wsparcia jak największej liczby wartościowych projektów, realizujących cele LSR zdecydowano się przyjąć zasady premiujące projekty w których wkład własny wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określoną dla obu funduszy, jednocześnie premiując projekty o mniejszej wartości od maksymalnych wysokości wsparcia. Przyjęte zasady zostały szczegółowo określone w kryteriach wyboru projektów, gdzie wskazano 2 kryteria: *Wartość wnioskowanego dofinansowania* oraz *Poziom wnioskowanego dofinansowania* gdzie premiuje się projektu, w których: *Wkład własny Wnioskodawcy jest większy niż minimalny wkład własny beneficjenta określony w LSR 2014-2020 dla danego konkursu*. Opis powiązania budżetu z celami LSR oraz wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR w latach 2014-2020.

Tab. 14. Cel ogólny I Wysoka jakość życia integrująca mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz sprzyjająca rozwojowi turystyki (budżet dla PO RYBY w zł indykatorywny po kursie euro = 4,00, dla PROW w EURO)

CELE SZCZEGÓŁOWE	PRZEDSIĘWCIĘCIA	RODZAJ	PROW 2014 -2020	PO RIM 2014 2020
Cel szczegółowy 1.1 poprawa komunikacji wewnętrznej i dostępności usług społecznych	1.1.1 Rozwiązania drogowe poprawiające dostępność usług społecznych i edukacyjnych	Konkurs	61 182,43	0,00
Cel szczegółowy 1.2 ochrona środowiska przyrodniczego oraz udostępnienie i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	1.2.1 Stworzenie lokalnego modelu edukacji ekologicznej na obszarze PLGR oraz promocja zachowań proekologicznych	Konkurs / projekt własny Projekt współpracy	97 525,47 20 000,00	0,00
	1.2.2 Budowa i przebudowa infrastruktury zarządzania antropopresją w tym o funkcjach turystycznej i rekreacyjnej	Konkurs	0,00	3 264 140
Cel szczegółowy 1.3 Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w Oparciu o kulturowe bogactwo obszaru	1.3.1 Rozwój ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej, w tym o funkcjach turystycznych	Konkurs	725 514,55	0,00
	1.3.2 Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej na obszarach historycznie związanych z działalnością rybacką	Konkurs	0,00	3 688 000
	1.3.3 Inicjatywy lokalne na rzecz zachowania i wykorzystania unikatowych zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego oraz wzmacnianie tożsamości lokalnej	Konkurs / Projekt grantowy Projekt współpracy	237 930,00 30 000,00	0,00
	1.3.4 Promowanie dziedzictwa rybackiego	Konkurs Projekt współpracy	0,00	440 000 1 572 375,20
Cel szczegółowy 1.4: Rozwój kapitału społecznego oraz profesjonalizacja działania organizacji pozarządowych	1.4.1 Wspieranie Organizacji Pozarządowych oraz rozwój zasobów ludzkich organizacji Pozarządowych	Konkurs / projekt własny	121 021,55	0,00
	1.4.2 Funkcjonowanie i animacja LGR	Funkcjonowanie i aktywizacja	881 500,00	
Cel szczegółowy 1.5: rozwój oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz innowacyjnego rozwiązywania problemów społecznych – edukacja i integracja społeczności lokalnej	1.5.1 Wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR, w tym szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem: dzieci i seniorów oraz osób niepełnosprawnych	Konkurs	244 915,64	0,00
	1.5.2 Edukacja morska i żeglarska na obszarze PLGR	Konkurs	0,00	300 000

Tab.15 Cel ogólny II Konkurencyjna gospodarka oferująca mieszkańcom atrakcyjne i różnorodne miejsca pracy

CELE SZCZEGÓŁOWE	PRZEDSIĘWCIĘCIA	RODZAJ	PROW 2014 -2020	PO RIM 2014 2020
Cel szczegółowy 2.1 Budowa wizerunku obszaru i wzrost jego rozpoznawalności	2.1.1 Działania promocyjne oraz współpraca na rzecz budowy marki w oparciu o specyfikę obszaru	Konkurs	43 839,55	0,00
Cel szczegółowy 2.2 Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy	2.2.1 Stwarzanie korzystnych warunków dla podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej o społecznych celach	Konkurs	112 215,46	0,00

odpowiadających specyfice potencjałów rozwojowych	2.2.2 Zwiększanie konkurencyjności sektora mikro i małych firm na obszarze	Konkurs Premie	707 802,12 958 843,27	0,00
	2.2.3 Podejmowanie, wykonywanie lub rozwijanie działalności gospodarczej służącej rozwojowi obszarów rybackich i obszarów akwakultury	Konkurs	0,00	3 046 700
Cel szczegółowy 2.3 Maksymalizowanie i dywersyfikacja dochodów z rybołówstwa oraz promocja produktów / rybołówstwa	2.3.1 Wspieranie różnicowania działalności rybackiej	Konkurs	0,00	5 931 464,80
	2.3.2 Wspierania tworzenia łańcucha dostaw produktów rybackich	Konkurs Projekt Współpracy	0,00	397 000 55 600
Cel szczegółowy 2.4 Efektywna współpraca i promocja na rzecz przedłużenia sezonu turystycznego i zwiększenie dochodów z turystyki	2.4.1 Wspieranie budowy i promocja marki obszaru w oparciu o zintegrowane pakiety turystyczne	Konkurs	39 209,96	0,00
	2.4.2 Wspieranie budowy marki obszaru - integrowanie lokalnych produktów i usług rybackich	Projekt współpracy	0,00	60 000

PROW 2014 -2020 – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
PO RIM 2014 2020 – Europejski Fundusz Morski i Rybacki

IX. PLAN KOMUNIKACJI

Plan komunikacji Stowarzyszenia PLGR w ramach realizacji LSR 2014 - 2020 zakłada wzajemność kontaktów PLGR z lokalnymi społecznościami: PLGR = społeczność lokalna = PLGR. Podczas spotkań konsultacyjnych ze społecznością lokalną z obszaru zidentyfikowano następujące potrzeby w obszarze komunikacji:

- informowania o działaniach realizowanych przez Stowarzyszenie PLGR;
- informowanie o celach i założeniach LSR 2014-2020;
- informowanie o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia z budżetu LSR,
- promowanie lokalnych dobrych praktyk w zakresie wdrażania LSR.

oraz określono pożądane przez społeczność lokalną kanały komunikacji, szczegółowo opisane w załączniku do LSR.

Celem ogólnym Planu Komunikacji Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 jest zapewnienie pewnej, aktualnej i przejrzystej informacji o LSR 2014 -2020 ze szczegółowymi, wiarygodnymi i aktualnymi informacjami dotyczącą zakresu, warunków i wysokości możliwego wsparcia finansowego wśród wszystkich mieszkańców i mediów oraz promowanie instrumentu RLKS, jako efektywnego środka wspierającego rozwój obszarów wiejskich i rybackich. **Cele szczegółowe:**

- budowanie pozytywnego wizerunku LSR 2014-2020 wśród mieszkańców obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania w ramach LSR oraz korzyściach, jakie daje realizacja LSR na obszarze,
- kompleksowe informowanie i wsparcie potencjalnych beneficjentów i beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków w ramach LSR oraz w procesie realizacji i rozliczania projektów,
- motywowanie projektodawców i edukowanie w obszarze właściwego przygotowania i realizacji projektów,
- zwiększenie poziomu świadomości i wiedzy mieszkańców na temat korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej dla gmin i mieszkańców obszaru,
- zwiększenie świadomości z korzyści wynikających z kompleksowej realizacji wielofunduszowej LSR na obszarze PLGR, w tym zmianą w świadomości mieszkańców obszaru, podejścia do PROW, jako programu wyłącznie wspierającego rolnictwo a PO RIM, jako programu adresowanego do rybaków,
- wzmocnienie pozytywnego wizerunku PLGR, jako partnerskie nastawionej na dialog trójsektorowej organizacji efektywnie wykorzystującej szanse związane z wdrażaniem RLKS
- utrwalenie spójnego systemu identyfikacji projektów zrealizowanych za pośrednictwem LSR dla obszaru PLGR,

Przewidywane kategorie działań komunikacyjnych obejmują:

- Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020,
- Zapewnienie informacji nt. ogłaszanych konkursów, zasad oceniania i wyboru operacji przez PLGR,
- Informowanie o rezultatach realizacji LSR na obszarze PLGR oraz zapewnienie odpowiedniej wizualizacji efektów realizacji LSR,
- Badanie dot. realizacji LSR, zasad wdrażania LSR oraz jakości pomocy świadczonej na etapie przygotowywania wniosków.

Indywidualne podejście stosowane będzie w przypadku grup defaworyzowanych (min. współpraca z ośrodkami pomocy i OWES) oraz przedstawicieli sektora rybackiego. Doświadczenia z wdrażania LSROR pokazują iż rybacy to osoby konserwatywne i nieufne do procedur aplikacyjnych UE, a najlepsza forma komunikacji to bezpośrednie spotkania oraz ogłoszenia parafialne. Istotne jest także wykorzystanie liderów rybackich, osób z autorytetem wśród rybaków oraz współpraca z organizacjami rybackimi: Zrzeszeniem Rybaków Morskich oraz Związkiem Rybaków Polskich zrzeszającymi prawie wszystkich rybaków na obszarze. W ramach działań komunikacyjnych będzie wykorzystywany pełen zakres środków przekazu: strony internetowe, portale społecznościowe, spotkania, szkolenia, materiały informacyjne i promocyjne drukowane i elektroniczne, ankiety. Elementy stron www będą miały formę interaktywną w postaci możliwości komentowania i wyrażania opinii, co ma **charakter innowacyjny**. **Komunikacja wewnętrzna** w Stowarzyszeniu PLGR jest uregulowana w dokumentach pracy biura i regulaminach organów LGD, które określają zasady prowadzenia dokumentacji związanej z procesem wdrażania LSR, jego monitorowaniem i ewaluacją. Szczegółowe rozwiązania dotyczące komunikacji zawarte zostały w załączniku do LSR.

X. ZINTEGROWANIE

Wprowadzenie

Realizacja wielofunduszowej strategii jest pierwszym tak szeroko i w takim zakresie wdrażanym na obszarze PLGR dokumentem strategicznym z przypisanym budżetem realizacyjnym. Wykorzystując doświadczenia z lat 2007-2013, PLGR maksymalnie efektywnie angażuje posiadane zasoby oraz rozszerza i integruje dotychczas funkcjonujące obok siebie środowiska LGD „wiejskie” i LGR „rybackie”. Mając tak szeroko zakreślony skład Stowarzyszenia można było skuteczniej zaplanować i przygotować zintegrowaną LSR, celem realizacji projektów wykorzystujących kompleksowo potencjał obszaru, jego zasoby oraz atuty społeczności obszaru.

Zintegrowany charakter strategii rozpatrywany jest zarówno w układzie wewnętrznym, jak i w relacjach zewnętrznych. Obszary tematyczne, na których koncentruje się strategia to podnoszenie jakości życia oraz rozwój gospodarczy poprzez wykorzystanie zasobów i potencjałów rozwojowych obszaru – geograficznych, przyrodniczych, historycznych i kulturowych, w celu tworzenia podstaw wysokiej atrakcyjności osiedleńczej, przy jednoczesnym stworzeniu odpowiedniej i innowacyjnej oferty turystycznej. Zintegrowany charakter strategii w relacjach zewnętrznych manifestuje się w tym, że obejmuje ona spójny wewnętrznie zestaw przedsięwzięć, które pozwolą na realizację lokalnie uzgodnionych celów i zidentyfikowanych potrzeb, a jednocześnie przyczynią się do osiągania celów UE, zarówno ogólnych, odnoszących się do inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu, jak i celów szczegółowych, określonych w dokumentach strategicznych i operacyjnych, przyjętych na różnych poziomach realizacji polityk UE. Strategia stanowi uzupełnienie realizacji działań rozwojowych podejmowanych na różnych szczeblach, kompleksowo oddziałujących na rozwój obszaru. W związku z tym została odpowiednio powiązana z dokumentami planistycznym, zarówno strategicznymi, jak i operacyjnymi, na poziomie wybranych gmin, i województwa, a także na poziomie krajowym. Istotne jest przywołanie w tym miejscu informacji o trwających aktualnie pracach nad Strategią Rozwoju Ziemi Puckiej na lata 2016 – 2025 (zakończenie prac planowane jest na luty 2016), która decyzją wszystkich samorządów Ziemi Puckiej opracowywana jest przez Stowarzyszenie PLGR. Strategia rozwoju Ziemi Puckiej zgodnie z przyjętymi przez przedstawicieli wszystkich sektorów założeniami jest dokumentem wyznaczającym długofalowe kierunki rozwoju oraz wspólne dla całego obszaru priorytety rozwojowe, nieograniczone do zadań poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, prace nad nią i nad LSR odbywały się w tym samym czasie powodując wzajemne zintegrowanie obu dokumentów.

Opis zgodności i komplementarności z dokumentami planistycznymi

Poniżej zostało przedstawione zestawienie celów LSR z celami (ew. priorytetami) wyznaczonymi przez zewnętrzne dokumenty planistyczne. Zestawienie nie uwzględnia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, ponieważ jest on obecnie w trakcie aktualizacji, a wciąż jeszcze obowiązująca wersja nie jest spójna z regionalnymi strategicznymi i operacyjnymi dokumentami w zakresie planowania społeczno-gospodarczego.

Tab. 16 Zintegrowanie z dokumentami Województwa Pomorskiego

LSR 2014 – 2020	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2020	REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO 2014- 2020
CEL: I. Wysoka jakość życia integrująca mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz sprzyjająca rozwojowi turystyki.		
Poprawa komunikacji wewnętrznej i dostępności usług społecznych	3.1. Sprawny system transportowy 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia	OP 9 Mobilność OP 5 Zatrudnienie OP 6 Integracja
Ochrona środowiska przyrodniczego oraz udostępnienie i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	3.3. Dobry stan środowiska	OP 9 Środowisko
Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru	1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia 1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw	OP 8 Konwersja OP 2 Przedsiębiorstwa
Rozwój kapitału społecznego oraz profesjonalizacja działania organizacji pozarządowych	2.2. Wysoki poziom kapitału społecznego	OP 6 Integracja OP 8 Konwersja
Rozwój oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz innowacyjnego rozwiązywania problemów społecznych – edukacja i integracja społeczności lokalnej	2.1. Wysoki poziom zatrudnienia 2.3. Efektywny system edukacji	OP 6 Integracja OP 8 Konwersja OP 3 Edukacja OP 4 Kształcenie zawodowe
CEL: Konkurencyjna gospodarka oferująca mieszkańcom atrakcyjne i różnorodne miejsca pracy		
Budowa wizerunku obszaru i wzrost jego rozpoznawalności	1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia	OP 8 Konwersja OP 5 Zatrudnienie
Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice potencjałów rozwojowych	1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia 1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna	OP 2 Przedsiębiorstwa OP 5 Zatrudnienie OP 8 Konwersja
Maksymalizowanie i dywersyfikacja dochodów z rybołówstwa oraz promocja produktów / rybołówstwa	1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw 2.1. Wysoki poziom zatrudnienia 1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna	OP 2 Przedsiębiorstwa OP 5 Zatrudnienie OP 8 Konwersja
Efektywna współpraca i promocja na rzecz przedłużenia sezonu turystycznego i zwiększenie dochodów z turystyki	1.3. Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna 1.1. Wysoka efektywność przedsiębiorstw	OP 8 Konwersja OP 2 Przedsiębiorstwa OP 5 Zatrudnienie

Źródło: Opracowanie własne.

W związku z ukierunkowaniem LSR poniżej przedstawiono w tabelarycznym ujęciu zintegrowanie LSR z korespondującymi z celami LSR dokumentami krajowymi.

Tab.17 Zintegrowanie LSR z dokumentami sektorowymi

LSR 2014 – 2020	Polityka Morska Rzeczypospolitej Polskiej - PMRP * do roku 2020	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa – SZRWRR na lata 2012-2020	Program rozwoju turystyki – PRT** do 2020 roku
CEL: I. Wysoka jakość życia integrująca mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz sprzyjająca rozwojowi turystyki			
Poprawa komunikacji wewnętrznej	-	Cel 1 Wzrost jakości kapitału	Cel operacyjny 4

i dostępności usług społecznych		ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	
Ochrona środowiska przyrodniczego oraz udostępnienie i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych	Cel 4	Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Cel operacyjny 4
Poprawa atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej poprzez rozwój oferty czasu wolnego oraz rozwijanie innowacyjnej oferty turystycznej w oparciu o kulturowe bogactwo obszaru	-	Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Cel operacyjny 1
Rozwój kapitału społecznego oraz profesjonalizacja działania organizacji pozarządowych	Cel 5	Cel 1 Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	Cel operacyjny 2
Rozwój oddolnych inicjatyw mieszkańców na rzecz innowacyjnego rozwiązywania problemów społecznych – edukacja i integracja społeczności lokalnej	Cel 5	Cel 1 Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	-
CEL: Konkurencyjna gospodarka oferująca mieszkańcom atrakcyjne i różnorodne miejsca pracy			
Budowa wizerunku obszaru i wzrost jego rozpoznawalności	Cele 1 i 2	-	Cel operacyjny 3
Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy odpowiadających specyfice potencjałów rozwojowych	Cele 5, 6 i 7	Cel 1 Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	Cel operacyjny 2
Maksymalizowanie i dywersyfikacja dochodów z rybołówstwa oraz promocja produktów rybołówstwa	Cel 7	Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego	-
Efektywna współpraca i promocja na rzecz przedłużenia sezonu turystycznego i zwiększenie dochodów z turystyki	Cel 6	-	Cel operacyjny 3 i 4

Zródło: opracowanie własne

Cele PMRP* do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)

1. Wzmocnienie pozycji polskich portów morskich
2. Zwiększenie konkurencyjności transportu morskiego
3. Zapewnienie bezpieczeństwa morskiego
4. Poprawa stanu środowiska morskiego i ochrona brzegu morskiego
5. Stworzenie warunków dla rozwoju gospodarki morskiej opartej na wiedzy i kwalifikacjach
6. Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych środowiska morskiego
7. Zrównoważone zarządzanie rybołówstwem morskim
8. Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju
9. Usprawnienie zarządzania morskiego

Cele operacyjne PRT** do 2020 roku sformułowane zostały następująco:

1. Cel operacyjny 1: Rozwój innowacyjności, atrakcyjności, jakości usług i produktów turystycznych, jako czynnika konkurencyjnej gospodarki.
2. Cel operacyjny 2: Wzmocnienie aktywności społecznej i przedsiębiorczości w sektorze gospodarki turystycznej oraz zwiększenie kompetencji kadr.
3. Cel operacyjny 3: Promocja markowych produktów turystycznych kraju i regionów oraz specjalizacji gospodarczych opartych na turystyce.

4. Cel operacyjny 4: Zagospodarowanie i modernizacja przestrzeni dla rozwoju turystyki i infrastruktury rozwoju turystycznego przy zachowaniu ochrony środowiska i zastosowaniu ekoinnowacyjnych technologii.

Spójność ze strategiami rozwoju gmin z obszaru PLGR.

Cele i przedsięwzięcia LSR są również w pełni spójne z celami strategicznymi strategii poszczególnych gmin członkowskich PLGR. W związku z faktem, iż Miasto Puck, Gmina Krokowa oraz Gmina Puck opracowują lub aktualizują obecnie swoje strategię odniesiemy się do pozostałych gmin obszaru. Przypadek strategii powiatowej (Strategii Ziemi Puckiej) opisany został we wprowadzeniu do rozdziału.

- **Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Kosakowo do 2020 zakłada** zrównoważony rozwój funkcji osiedleńczych, gospodarczych i turystyczno-rekreacyjnych przy zapewnieniu zintegrowanej ochrony wartości przyrodniczo-kulturowych i krajobrazu oraz ład przestrzennego. Poszczególne cele strategiczne rozwoju gminy odpowiadają celom ogólnym LSR; i tak: Cel ogólny 1 LSR jest spójny z celem 1 i 3 strategii gminy, które brzmią odpowiednio: Rozwój infrastruktury technicznej, ochrona środowiska przyrodniczego i racjonalne zagospodarowanie przestrzeni oraz Rozwój infrastruktury społecznej oraz integracja i aktywizacja mieszkańców, a Cel ogólny 2 LSR koresponduje z celem 2 celem strategicznym gminy Kosakowo – Rozwój gospodarki lokalnej.
- **Strategia Rozwoju Gminy Miasta Władysławowo do 2020 roku** zakłada wykorzystanie w rozwoju gminy położenia nad Morzem Bałtyckim oraz Zatoką Pucką dla rozwoju turystyki i rekreacji, z silnie rozwiniętą przedsiębiorczością. Celem strategii jest także zapewnienie zrównoważonego rozwój i wysokiej jakości życia mieszkańców, wzmocnienie przedsiębiorczości wykorzystującej atuty gminy z troską o walory środowiskowe.
Następujące cele strategiczne strategii dla Miasta Władysławowa korespondują z Celem ogólnym 1 LSR:
  - cel strategiczny 1 - Zrównoważony rozwój przestrzenny z uwzględnieniem działań infrastrukturalnych i poszanowaniem środowiska naturalnego
  - cel strategiczny 3 - Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju turystyki i rekreacji
  - cel strategiczny 4 - podniesienie jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemuNastępujące cele strategiczne strategii dla Miasta Władysławowa korespondują z Celem ogólnym 2 LSR:
  - cel strategiczny 2 - Zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju konkurencyjnej i nowoczesnej gospodarki
- **Strategia zrównoważonego rozwoju Miasta Jastarnia** – w ramach wyznaczonych kierunków rozwoju celem strategii jest zapewnienie wysokiego poziomu jakości życia - zamieszkania i wypoczynku, ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych, w tym – tożsamości kaszubskiej.
  - Cel ogólny 1 LSR jest spójny z celami rozwoju Miasta Jastarnia - w zakresie ład ekologicznego: Ochrona i odbudowa środowiska naturalnego gminy oraz w zakresie ład przestrzennego: Wysoki poziom ład przestrzennego w gminie i w zakresie ład społecznego: Wykształcona, zdrowa młodzież i bezpieczni mieszkańcy gminy
  - Cel ogólny 2 LSR jest spójny z celem rozwoju Miasta Jastarnia w zakresie ład gospodarczego: Wysoki poziom dochodów mieszkańców gminy
- **Strategia zrównoważonego rozwoju Miasta Hel** – jako jedyna z gmin obszaru helska strategia wprost w swych celach mówi o tym, iż miasto powinno być „otwarte na morze” opierając swój rozwój na turystyce i rybołówstwie z poszanowaniem unikalnych walorów przyrodniczych i kulturowych.
  - Cel ogólny 1 LSR jest spójny z celami rozwoju Miasta Jastarnia - w zakresie ład ekologicznego: Hel miastem czystym i uporządkowanym oraz w zakresie ład przestrzennego: Hel miastem ład przestrzennego w duchu tradycji historycznej i walorów przyrodniczych.
  - Cel ogólny 2 LSR jest spójny z celem rozwoju Miasta Jastarnia w zakresie ład gospodarczego: Pełne wykorzystanie zasobów gminy

Spójność wewnętrzna LSR - sposób integrowania sektorów, partnerów i zasobów w ramach LSR.

Wewnętrzne zintegrowanie strategii wiąże się przede wszystkim z jej wielofunduszowym charakterem i oznacza, że chociaż poszczególne przewidywane w jej ramach przedsięwzięcia mają zawsze charakter jednofunduszowy, to jednocześnie, dzięki programowaniu ich w jednym procesie i jednym dokumencie, postawiony jest nacisk na zachowanie komplementarności wsparcia z różnych Funduszy. W strategii przewidziano również przedsięwzięcia, ściśle komplementarne wobec zakresów przewidywanych do wsparcia w ramach PROW i PO RIM, których realizacja będzie możliwa poprzez uczestnictwo w konkursach w ramach RPO Województwa Pomorskiego 2014-2020. Przedsięwzięcia te bezpośrednio korespondują z Działaniami RPO WP, w ramach, których przewidziano preferencje dla projektów- realizowanych przy zastosowaniu tzw. podejścia oddolnego, w oparciu o trójsektorową strategię. Interwencja w ramach EFS oraz EFRR nie jest zagwarantowana, ale tam gdzie uda się ją zapewnić, będzie ona stanowić cenne uzupełnienie interwencji z EFROW i EFMR, co pozwoli na wzmocnienie zintegrowanej komplementarności wsparcia.

Partycypacyjne prace nad LSR dla obszaru PLGR zaangażowały i zintegrowały szerokie grono partnerów na obszarze i pozwoliły spójnie i w jednym procesie zaprogramować działania wspierane w ramach PO RIM oraz PROW, jak również działania komplementarne, planowane do realizacji poprzez udział w konkursach organizowanych w ramach RPO WP. Tym samym możliwe było ustalenie takich celów strategii oraz ukierunkowanie jej na takie działania, które pozwolą na zmaksymalizowanie pożądanych zmian w sytuacji społecznej i gospodarczej obszaru. Biorąc pod uwagę cele przekrojowe PROW i PO RIM min: tworzenie miejsc pracy, ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu i innowacyjność oraz zasadę zintegrowania celów, zasobów, podmiotów z różnych sektorów na rzecz rozwoju regionu, cele ze sfery środowiskowej oraz kulturowej zostały zintegrowane z celami ze sfery gospodarczej i społecznej. Pozwoli to na faktyczne uwzględnienie celów przekrojowych i realizację zasady zintegrowania w całej strukturze LSR. Samo podejście RLKS zakłada rozbudowany sposób realizacji celów, wymaga mobilizacji różnych grup społecznych wokół zaplanowanych obszarów i zadań. Przewidywany harmonogram realizacji strategii pozwoli na wdrażanie działań w odpowiednim horyzoncie czasowym i w odpowiedniej sekwencji tak, aby poszczególne inicjatywy mogły się uzupełniać i wykorzystywać efekt synergii. Komplementarność i zintegrowanie wsparcia, jak również kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych i gospodarczych jest również jednym z kluczowych aspektów systemu oceny i wyboru konkretnych projektów w ramach LSR. Strategia ma za zadanie zaktywizować wokół wskazanych pomysłów jak największe grono partnerów – poczynając od gospodarczych, w tym szczególnie rybackich, poprzez przedstawicieli sektora samorządowego i organizacje społeczne. Dlatego też zasady realizacji działań w ramach strategii są nastawione na kompleksowość i partnerstwo. Silnie odzwierciedla się to w kryteriach wyboru operacji, gdzie promowana jest realizacja projektów partnerskich i sieciowych, a także integrujących różne sektory. Należy również zwrócić uwagę, że w strategii odpowiedni nacisk położono na tzw. projekty własne, które powinny mieć i mają charakter strategiczny, to jest dotyczyć problemów, które powinny być rozwiązywane w sposób spójny dla całego obszaru i w taki sam sposób oddziaływać na sytuację wszystkich jego części składowych oraz wszystkich interesariuszy. Projekty własne powinny również przyczyniać się do budowania trwałych mechanizmów prowadzenia wspólnych (tzn. np. ponadgminnych i ponadsektorowych) polityk rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych obszaru. W szczególności, dla uzyskania komplementarności i zintegrowania wsparcia zastosowano w LSR 2014 - 2020 następujące innowacyjne rozwiązania planistyczne i wdrożeniowe:

- 1) Przyporządkowanie każdego z Funduszy do zakresu interwencji LSR na poziomie poszczególnych przedsięwzięć, w wyniku czego oba fundusze wnoszą komplementarny wkład w realizację wspólnych celów (ogólnych i szczegółowych).
- 2) Zaplanowanie odpowiedniej sekwencji uruchamiania poszczególnych przedsięwzięć w taki sposób aby uzyskać ich komplementarne następstwo, polegające na uzyskiwaniu rezultatów jednych typów przedsięwzięć w oparciu o rezultaty przedsięwzięć uruchamianych wcześniej (np. projekty w zakresie łańcuch dostawa i edukacji ekologicznej poprzedzone działania edukacyjnymi w ramach współpracy; sieciowe produkty turystyczne budowane w oparciu o dobre praktyki)
- 3) Uwzględnienie w systemie wyboru projektów kryteriów skłaniających wnioskodawców do wpisywania się z ich operacjami w określone priorytety tematyczne. Kryteria te mają – w sposób powtarzalny - zastosowanie w odniesieniu do różnych typów przedsięwzięć, co pozwala na spójne i komplementarne ukierunkowanie interwencji w ramach LSR bez względu na to, który z Funduszy jest źródłem finansowania danego przedsięwzięcia. Wśród kryteriów spełniających funkcję spójnego i zintegrowanego wiązania różnych kierunków interwencji można wymienić:
  - kryterium wykorzystaniu lokalnych zasobów również kulturowych i historycznych oraz surowców - mające zastosowanie w wielu przedsięwzięciach np. 1.2.2, 2.3.1;
  - kryterium innowacyjności np. zastosowania nowych sposobów organizacji lub zarządzania, wcześniej niestosowanych na obszarze objętym LSR – mające zastosowanie we wszystkich przedsięwzięciach;
  - kryterium korzystnego oddziaływania na grupy defaworyzowane - mające szerokie zastosowanie w wielu przedsięwzięciach np. 1.5.2, 2.2.3, 2.3.1, 6.2.,
  - kryterium podejmowania działań bezpośrednio przyczyniających się do ochrony środowiska lub klimatu - mające zastosowanie min. w przedsięwzięciach 1.2.2., 2.2.3, 2.3.1,
  - kryterium caloroczności oferty wspartych projektów - mające zastosowanie np. w przedsięwzięciach 2.2.3, 2.3.1
  - kryterium partnerstwa - mające zastosowanie w przedsięwzięciach adresowanych do wszystkich sektorów: gospodarczego (w tym rybackiego), społecznego i publicznego.

Przewidziane w LSR przedsięwzięcia są ze sobą ściśle zintegrowane, zarówno na poziomie celów ogólnych, jak i w ramach poszczególnych celów szczegółowych. Cele ogólne są ze sobą spójne, ponieważ dotyczą głównych sfer życia i działalności człowieka: pracy, zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych oraz czasu wolnego. Cele szczegółowe w celu ogólnym I są ze sobą spójne, ponieważ zakładają nie tylko stworzenie infrastruktury społecznej, ale również podejmowanie działań, aktywizujących mieszkańców wokół stworzonej infrastruktury. Realizacja wielu przedsięwzięć zakłada współpracę i partnerstwo wszystkich sektorów: publicznego, poprzez m.in. wspieranie organizacji oraz priorytetowe traktowanie partnerstwa JST w projektach NGO; gospodarczego poprzez tworzenie konkurencyjności obszaru i ofert pracy dla społeczności lokalnej (także grup defaworyzowanych) oraz społecznego, poprzez aktywny udział w realizacji przedsięwzięć i

szczególnością we wdrażaniu wielu przedsięwzięć o znacznie ponadlokalnym (edukacja ekologiczna). Najlepszym przykładem celu, który zakłada spójne i kompleksowe rozwiązywanie problemów obszaru jest **cel szczegółowy: „Ochrona środowiska przyrodniczego oraz udostępnienie i zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych”**. W ramach celu różne przedsięwzięcia – inwestycje, edukacja i projekty współpracy integrują sektor publiczny, społeczny oraz gospodarczy - rybaków. LSR zakłada w ramach celu kompleksową sekwencję działań łączących spójną na obszarze edukację ekologiczną adresowaną szczególnie do dzieci i rybaków, także budowaną w oparciu o doświadczenia innych obszarów z inwestycjami infrastrukturalnymi na rzecz ochrony środowiska.

Cele szczegółowe w ramach celu ogólnego II są ze sobą spójne, ponieważ pomoc dla przedsiębiorców ma nie tylko charakter bezpośredniej pomocy finansowej, ale również tworzy szerokie podstawy rozwoju obszaru – „budowa marki”, wspomaga przedsiębiorczość o społecznych celach – działanie istotne dla wszystkich sektorów na obszarze. LSR poprawia warunki aktywności gospodarczej, ale i społeczne relacje poprzez nastawienie na projekty partnerskie. Realizacja przedsięwzięć wymaga współpracy z sektorem publicznym poprzez projekty ukierunkowane na partnerstwo. Projekty rybackie w ramach przedsięwzięcia w zakresie dywersyfikacji działalności (2.3.1) ukierunkowane są na tworzenie zintegrowanego produktu turystycznego łączącego kilka branż opierających swoją działalność na rybackich usługach i produktach tj.: branża rybacka, branża gastronomiczna, przetwórstwo, usługi szkoleniowe; podobnie w przypadku łańcucha dostaw w sektorze rybackim gdzie preferowane są projekty łączące trzy różne branże. Wszystkie przedsięwzięcia ukierunkowane są na zrównoważone wykorzystanie lokalnych zasobów w tym szczególnie rybackich, atutów wynikających z położenia blisko Trójmiasta oraz kultury i dziedzictwa lokalnego a także preferują rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu. Efektem realizacji LSR 2014-2020 będzie mocniejsze związanie lokalnych społeczności z miejscem zamieszkania, zwiększenie zatrudnienia na obszarze oraz tworzenie kapitału społecznego co jest podstawą zrównoważonego i zgodnego z zasadami dbałości o środowisko rozwój całego obszaru we wszystkich dziedzinach życia jego mieszkańców – pracy, zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i wolnego czasu.

XI. MONITORING I EWALUACJA

PLGR będzie systematycznie monitorować funkcjonowanie LGR i stan realizacji LSR 2014-2020. Monitoring i ewaluacja funkcjonowania będzie prowadzona wewnętrznie (ocena własna, realizowana przez osoby bezpośrednio zaangażowane we wdrażanie LSR), w przypadku ewaluacji wdrażania LSR dopuszcza się możliwość zaangażowania ekspertów zewnętrznych. Celem prowadzonych badań i analiz będzie zebranie informacji na temat finansowego, rzeczowego oraz społecznego wymiaru działania PLGR i wdrażania LSR pod kątem skuteczności i wydajności pracy Stowarzyszenia. W związku z tym, że Lokalna Strategia Rozwoju jest dokumentem, który wyznacza kierunki rozwoju na przestrzeni lat 2016–2023 etapowane będą kolejne kroki w cyklach dwuletnich (ewaluacja). W przypadku monitoringu ustalono bieżącą pracę zbierania danych oraz ich gromadzenia.

Monitoring LSR 2014-2020 jest procesem ciągłym, polega na systematycznej analizie wdrażania LSR, wszystkich podejmowanych działań przez PLGR oraz otoczenia, na które działania PLGR wywołują wpływ. Wykonawcą zadań monitoringowych jest Biuro Stowarzyszenia PLGR, odpowiedzialnym za monitoring jest Zarząd Stowarzyszenia. Monitorowaniu podlegać będą: działanie biura PLGR, wdrażanie LSR w tym wydatkowanie środków finansowych na poszczególne operacje i działalność własną Stowarzyszenia PLGR. Monitoring ma służyć Zarządowi, Radzie i członkom do bieżącego śledzenia realizacji planu i harmonogramu wdrażania LSR. W przypadku niepowodzeń we wdrażaniu LSR – monitoring będzie podstawą do podejmowania działań naprawczych.

Źródła danych do prowadzenia monitoringu to:

- listy obecności na spotkaniach prowadzonych przez Biuro ;
- liczba zainteresowanych ogłaszanymi konkursami;
- liczba zainteresowanych organizowanymi szkoleniami
- sprawozdania (organów PLGR, z realizacji projektów) dokumentacja fotograficzna,
- liczba odwiedzających www.plgr.pl;
- wnioski aplikacyjne i wnioski o płatność;
- wyniki procedury odwoławczej
- karty doradztwa prowadzonego przez pracowników;
- ankiety dotyczące satysfakcji z uzyskanych informacji i doradztwa;
- badania ankietowe;
- dokumenty finansowe.

Proces monitoringu LSR 2014 – 2020 obejmować będzie zagadnienia istotne dla bieżącej oceny ilościowych i jakościowych zdarzeń związanych z funkcjonowaniem Stowarzyszenia PLGR opisanych w załączniku nr. 2 do LSR. W zakresie stanu realizacji LSR 2014 – 2020 przy założonej potrzebie bieżącego dostępu do informacji o finansowym i rzeczowym postępie realizacji LSR celem oceny zgodności wdrażanych działań w ramach LSR z zatwierdzonymi założeniami i celami konieczne

jest min.: badanie stopnia osiągnięcia wskaźników strategii, także poprzez monitorowanie realizacji LSR na miejscu realizacji operacji (dla projektów grantowych), kontrolowanie zgodności harmonogramu ogłaszanych konkursów z założeniami oraz bieżąca analiza stanu realizacji budżet LSR. Monitoring LSR jest ściśle powiązany z oceną – ewaluacją własną, elementy monitorowane np. w zakresie planu komunikacyjnego oraz funkcjonowania biura częściowo pokrywają się okresowymi badaniami ewaluacyjnymi, z oczywistych przesłanek podobna sytuacja ma miejsce w przypadku działań monitoringowych i ewaluacyjnych w zakresie wdrażania LSR.

Ewaluacja LSR 2014-2020 to proces, którego głównym celem jest ocena działań PLGR realizowanych w związku z wdrażaniem LSR w celu zdiagnozowania obszarów działalności Stowarzyszenia, które wymagają usprawnienia i poprawy. Za proces ewaluacji odpowiedzialni będą: Zarząd oraz eksperci zewnętrzni. Za gromadzenie danych i dokumentów niezbędnych do prowadzenia ewaluacji odpowiadać będzie Biuro. Ewaluacja prowadzona będzie raz na dwa lata, w pierwszym kwartale roku następnego. Plan ewaluacji obejmuje analizę zrealizowanych w danym okresie wdrażania LSR działań i operacji pod kątem określenia ich efektów oraz wpływu, jakie ma ich realizacja na osiągnięcie założonych celów LSR. Wykorzystanie różnorodnych, jakościowych, ilościowych, jak również eksperckich metod badawczych pozwoli na zebranie wyczerpujących informacji, pozyskanych od szerokiego kręgu osób i instytucji. Zakładamy wykorzystanie następujących metod zbierania danych: badanie typu „desk research”, ankieta mailowa oraz badanie ilościowe CAWI (kwestionariusz internetowy).

Ewaluacja będzie kończyć się opracowaniem raportu zawierającego: wykaz zrealizowanych operacji w ramach LSR, opis uzyskanych efektów w porównaniu do planowanych; analizę zrealizowanych operacji w ramach celów LSR; w przypadku oceny funkcjonowania PLGR powinna wskazać czy stowarzyszenie funkcjonuje poprawnie, oceniana będzie efektywność pracy biura i organów LGD, analizowane będą wydatki; oceniany będzie przebieg konkursów, sposobu przepływu informacji z otoczeniem, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, efektywność współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej. Istotną będzie badanie elementów oceniających proces wdrażania LSR: jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur. Zaznaczyć należy, że realizacja badań ewaluacyjnych odbywać się będzie z zastosowaniem podstawowych kryteriów ewaluacji, którymi są: **trafność, skuteczność, efektywność użyteczność i trwałość oraz spójność**. **Kryterium trafności** pozwoli odpowiedzieć na pytania o dostosowanie zapisów LSR do wyzwań, przed którymi stoi obszar LSR, w tym, czy opracowana diagnoza rzeczywiście odzwierciedla potencjał i potrzeby obszaru, a opracowana strategia (wsparcie) odpowiada na silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w obszarach objętych LSR. **Skuteczność** pozwoli odpowiedzieć na pytanie o to, czy w LSR zdefiniowano właściwe wskaźniki dla poszczególnych celów, tj. czy przyjęto realistyczne - ani zawyżone ani zaniżone wartości docelowe wskaźników (zakładane produkty, rezultaty i oddziaływania), dodatkowo oceniać będzie system wdrażania LSR np. przyjęte formy udzielania wsparcia. **Kryterium Efektywność** pozwoli odpowiedzieć na pytanie o to, czy realne jest osiągnięcie zakładanych celów przy danej alokacji przedsięwzięć, (efektywne osiągnięcie założonych celów). **Ocena użyteczności i trwałości** dotyczy oddziaływania LSR na obszar oraz postrzegania rezultatów przez mieszkańców wdrażania LSR - pozytywnych i negatywnych, zamierzonych i niezamierzonych. Określeniu przejrzystości celów i przedsięwzięć LSR, także w kontekście jej wielofunduszowości służy **ocena spójności**, czyli ocena, w jakim stopniu zaproponowane przedsięwzięcia są spójne i komplementarne oraz w ujęciu zewnętrznym jak spełniając przyjęta założenia LSR o niedublowaniu innych środków unijnych wdrażanych na obszarze. Kryterium to odnosić się będzie również do opracowanych w projekcie LSR wskaźników dla poszczególnych celów. Wnioski w formie uwag i rekomendacji powinny posłużyć aktualizacji LSR lub doskonaleniu działań Stowarzyszenia PLGR. Szczegółowe rozwiązania Monitoringu i Ewaluacji przedstawiono w załączniku do LSR.

XII. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 jest dokumentem strategicznym, założenia w niej zawarte mają charakter długofalowy, a jej efekty mogą potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, dlatego też należało zbadać już na etapie jej projektowania, czy podlega ona strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Konieczność przeprowadzenia takiej oceny zależy od indywidualnej zawartości dokumentu, zewnętrznych uwarunkowań jego realizacji oraz ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000, w związku z realizacją zaplanowanych na ich terenie przedsięwzięć. W dniu 30.10.2015r Stowarzyszenie PLGR wystąpiło do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Gdańsku oraz do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku o stwierdzenie czy koniecznym jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Lokalnej Strategii Rozwoju 2014-2020 wdrażanej w ramach instrumentu Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS) na obszarze PLGR obejmującej teren administracyjny Powiatu Puckiego. W pismach tych zawarto analizę LSR pod kątem zapisów Ustawy OOS oraz załączono wymagane dokumenty w tym projekt LSR na lata 2014-2020. W oparciu o przedstawione w/w materiały Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku pismem RDOŚ-Gd-WOO.410.129.2015.AM.1 z dnia 03.12.2015 stwierdził, iż LSR nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Podobne zdanie wyraził Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem

ONS.9022.1.133.2015.LK z dnia 21.12.2015, który stwierdziły iż nie jest wymagane uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, uznając że LSR nie kwalifikuje się do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

XIII. ZAŁĄCZNIKI DO LSR